

ДОРЖ ШҮГДЭН

Манай эрин үеийн сахиус

**ХАМАГ АМЬТНЫГ ТӨГС ГЭГЭЭРЛИЙН МӨРД
ХӨТЛӨГЧ, ДЭЭДИЙН НОМЫН РАШААН,
АДИС ХҮЧЭЭ ХАРАМГҮЙ БУУЛГАГЧ, СҮСЭГ
БИШРЭЛИЙН ХИРГҮЙ АРИУН БАРИЛДЛАГАТ
ДАМЖЛАГЫН БАГШ НАРТАА ЭНЭХҮҮ ЗУРАГТ
ТОВХИМАЛЫГ ЗОРИУЛАВ.**

**Мөн түүнчлэн Жалчин Доржшүгдэн
САХИУСАНД СҮСЭГЛЭН ШҮТДЭГ УЛАМ БҮР
ТОО НЬ ӨСӨН НЭМЭГДЭЖ БАЙГАА СҮСЭГТЭН
ОЛОНД ЗОРИУЛАН Их сахиусын мөн чанар,
зорилго, таалал, зарлиг, лагшиングийн
эрдэм чадлын талаар үзүүлээд зогсохгүй
хэрхэн тоолшгүй олон хутагтан мэргэд
дээдэс багш нар, түүний дотор Бурхан
багшийн үеийн дээдэс мэргэд энэхүү
сахиусыг шүтсээр ирсэн тухай энд
өгүүлэх болно.**

ГАРЧИГ

Анхдугаар хэсэг:
Хоёрдугаар хэсэг:
Гуравдугаар хэсэг:
Дөрөвдүгээр хэсэг:
Тавдугаар хэсэг:
Зургаадугаар хэсэг:
Долоодугаар хэсэг:
Наймдугаар хэсэг:
Есдүгээр хэсэг:
Аравдугаар хэсэг:
Арван нэгдүгээр хэсэг:
Арван хоёрдугаар хэсэг:
Арван гуравдугаар хэсэг:
Арван дөрөвдүгээр хэсэг:

Төөрсөн нь
Номын сахиус нар
Доржшүгдэн, түүний зорилго
Уг анхны багш нар: Бирвапа болон Сажа Бандита
Дүлэзин Дагба Жалцан
Банчин Эрдэнэ Сонам Дагва
Бүрүлгү Дагба Жалцан хувилгаан
Бүрүлгү Дагба Жалцан таалал болсон нь
Бурхан уу, эсвэл Тэнэмэл сүнс үү
Сажавын сүмд зорчсон нь
Дагбу Бадамважра Түшийдийн ариун орноо зорчсон нь
Дээрхийн Гэгээнтэн Авралт Богд Пабонка Очирдарь
Дээрхийн Гэгээнтэн Авралт Богд Тижан Очирдарь
Олдсон нь

Их Шиитэн
Бирвана

Жигжид бурхан

Чойжоо

Манзушир бурхан

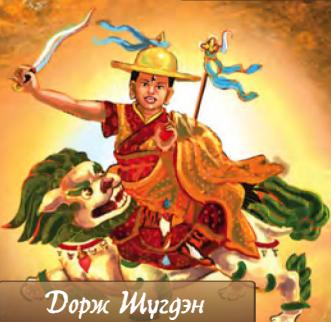

Шалин

Дүлзин Дагба Жалцан

- Эрин цаг бүхэнд -
Гагцхүү энэрэн нигүүсэхүй хийгээд, билиг билгүүнийхээ үүднээс төгс гэгээрсэн бурхад аливаа эрин цагийн янз бүрийн хүмүүсийн сэтгэл оюунд таарсан дүр байдлаар хувиран, тэдэндтуслан авардаг байжээ.

Дорж Ишгээн

Ишүү

Бурхан багш

Зүүр

Бодг Зонхов

Баншинин Эрдэнэ Сонам Дагда

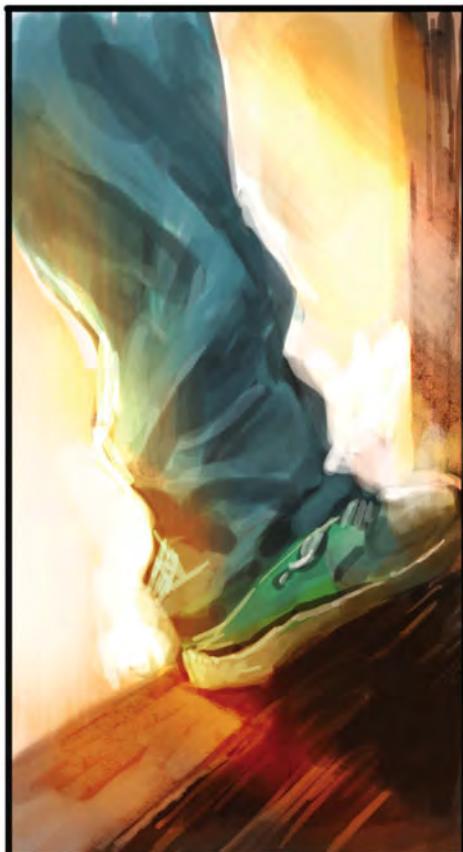

Баншинин Эрдэнэ Сонам Дагда

**АНХДУГААР ХЭСЭГ:
ТӨӨРСӨН НЬ**

Чи энд сайн
хамгаалагдаж байгаа
тул айх юм байхгүй.
Бүх юм сайн сайхан
боловхыг чи өөрөө
харах болно.

Хамгаалагдсан
гэдэг чинь юу
гэсэн үг вэ?

Чи дээшшээ хар даа.
Тэр гуулин бурханы
дүрийг харж байна
уу? Хэн болохыг нь
чи мэдэх үү?

Хөөх,

Хөөх,
Энэ чинь
хэн юм бэ?

Үүнийг хамгийн
дээд сахиусан бурхан
ДОРЖ ШҮГДЭН
гэдэг юм.

Сахиус Дорж Шүгдэн
гэнээ...? Хэнийг сахин
хамгаалдаг юм бэ?

Ммм.
Маш олон зүйлсийг
сахин хамгаалдаг юм.
Гэхдээ яг одоо бол
чамайг сахин
хамгаалж байна.

НАМАЙГ УУ?

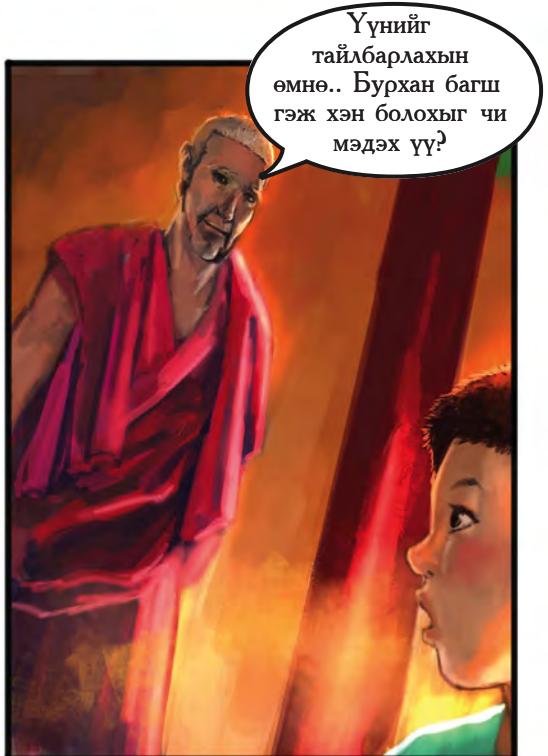

Тийм ээ,
Дорж Шүгдэн сахиус
үнэхээр олон зүйлсийг
сахин хамгаалж байдаг
бөгөөд биднийг ч сахин
хамгаалж байгаа нь тодорхой.

Тиймээс, чи юунаас ч
айсны хэрэгтүйдээ
хүү минь.

Намайг Николас
гэдэг.

Мэдээж,

Бурхан багш гэж хэн
боловыг мэдэлгүй яах вэ.
Хүн бүр мэддэг шүү дээ.
Маш их ухаантай болтлоо
модон доор суугаад байдаг
алдартай хүн шүү дээ.

Николас минь, Тэр
зүгээр л модон доор
суугаад байгаагүй юм
шүү дээ.

Тэрээр

амьдрал, амьдралын зовлонгийн
шалтгааныг бясалган сууж байсан
юм. Эцэст нь тэрээр бүх асуултын хариуг олж
төгс гэгээрсэн билээ. Тэрээр олон амьтанд
сургааль номоо хайрласан бөгөөд тэр үеэс
ехлэн олон сүм хийдүүдч баригджээ. Бурханы
сургааль маш үнэ цэнэтэй тул одоо хүртэл
хадгалагдаар иржээ. Тиймээс Бурхан багш
бол зүгээр нэг ухаантай хүн төдий
байгаагүй юм шүү.

Хүү минь.

За.

Би одоо л ойлголоо.
Та сахиусын түүхээ
яриад өгөөч!

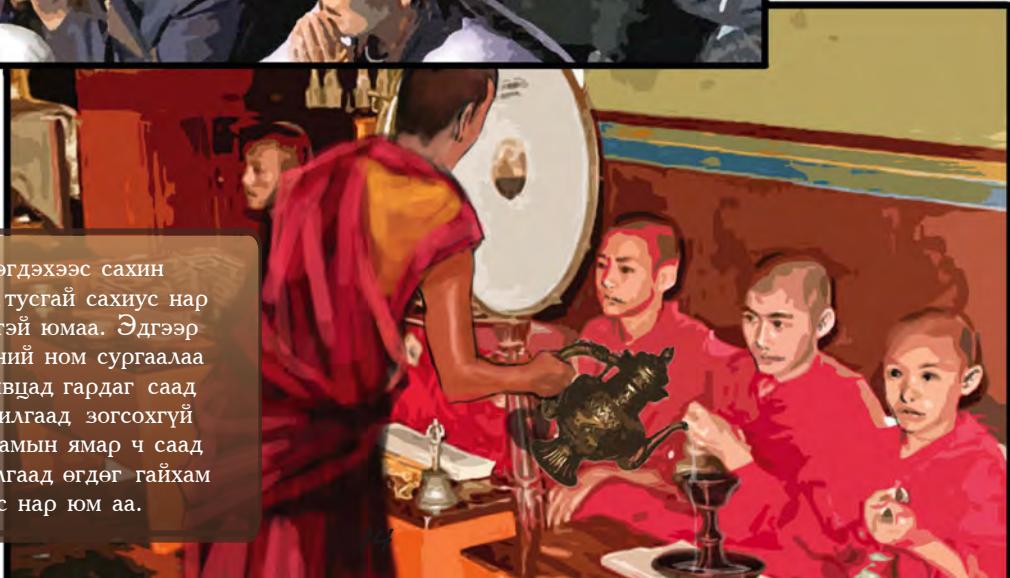
ДЭД ХЭСӨГ:
НОМЫН САХИУС НАР

Бурхан багш маань сургахдаа,
зовлонг арилгах цор ганц арга
бол бусдыг асран нигүүсэх
сэтгэлийг өөртөө үүсгэх, улмаар
юмсын БИ-үүгүйн мөн чанарыг
ойлгоход оршино гэжээ.

Энэ сургаалийг Дарма буюу Ном,
гэх бөгөөд Бурхан багшийн
айлдсан зөв амьдрах арга хэмээн
алдаршсан юм. Бурханы энэхүү
ном сургаалийг

мартаадж гээгдэхээс сахин
хамгаалахын тулд тусгай сахиус нар
буй болсон түүхтэй юмаа. Эдгээр
сахиусууд нь бидний ном сургаалаа
ухааран мэдэх явцад гардаг саад
бэрхшээлийг арилгаад зогсохгүй
бидний өдөр тутамын ямар ч саад
бэрхшээлийг арилгаад өгдөг гайхам
ачтай сахиус нар юм аа.

Сахиус нар нь дотроо төгс гэгээрсэн болон эс гэгээрсэн сахиус нар гэсэн хоёр янз байдаг

Эс гэгээрсэн сахиусууд ч гэж байдаг бөгөөд тэдгээрийг анх хийн биетэй догшид байхад нь дээдэс лам нар номхоруулан, номыг сахиулахын тулдам тангараг авхуулсан тул сахиус болцгоосон ажээ.

Tibet

India

Төвдэд шашин номыг дэлгэрүүлэхийн тулд номын дээдэс мэргэд Энэтхэгийн маш олон Номын сахиусыг залж ирүүлжээ.

Яагаад Шашин номыг газар бүр дэлгэрүүлэх нь тийм их чухал болохыг чи мэдэж байна уу?

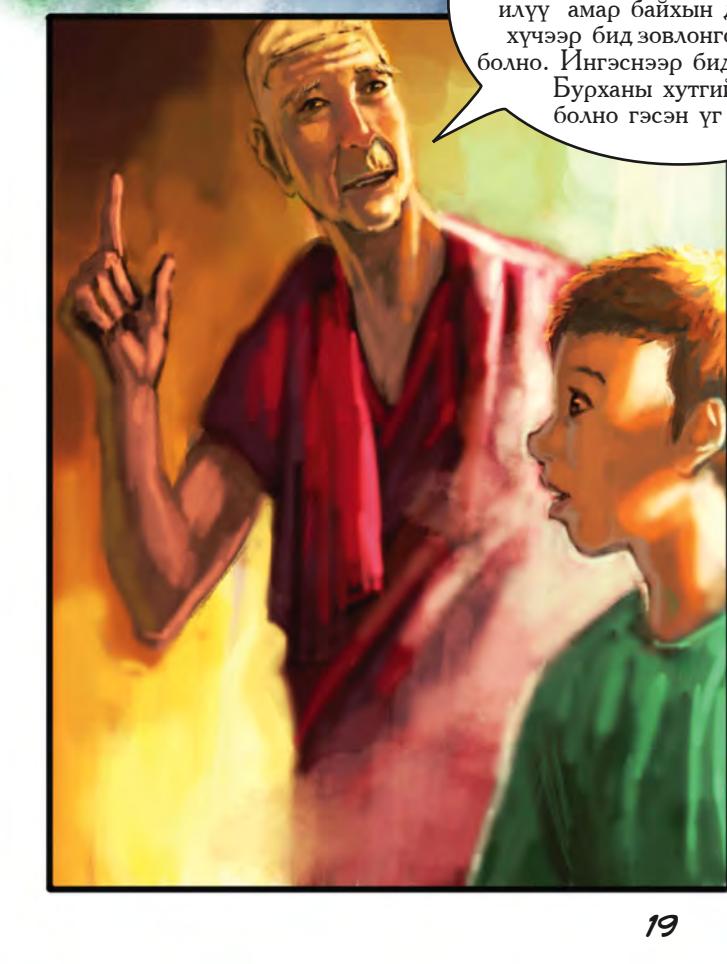
Мэдэж байнаа.
Ном шашны хүчээр л бид амьдралд тохиолдох зовлонгоо арилгаж Төгс Гэгээрэлийг олж болно шүү дээ.

Оюун санааны түвшинд биднийг шашин номоо үзэж, номоо ухаарахад гарах аливаа саад бэрхшээлийг арилган, сэтгэлийг амирлуулан төвшитгэж, билэг ухааныг маань арвигтагахад Номын сахиус нар л тусалж хөтөлдөг билээ.

Бидний өдөр тутамын амьдралын явцад тэд нар бидний бэрхшээл саадыг арилган, номоо саадгүй үзэх гадаад нөхцлийг бүрдүүлэн эд зүйлсээр хангадаг юмаа.

Жишиг нь:
Хэрэв бид хангалттай мөнгөтэйн дээр гэр бүл маань эв найртай, түвшин амгалан байх юм бол бидэнд ном үзэхэд маань илүү амар байхын дээр номын хүчээр бид зовлонгоосоо салж болно. Ингэснээр бид төгс гэгээрч, Бурханы хутгийг олж болно гэсэн үг л дээ.

Tийм үү?

Тийм үү?
Энэ үнэхээр догь юм аа.

Мөн түүнчилэн Номын
сахиусууд ёвчин, осол
эндэгдэл зэрэг гай
барцдаас хамгаалан
сахьдаг ажээ.

Ер нь гэгээрсэн номын
сахиусууд биднийг
байнга хамгаалж байх
болно.

Гуравдугаар хэсэг

ДОРЖ ШҮГДЭН ТҮҮНИЙ ЗОРИЛГО

Дорж Шүгдэн бол 350 жилийн өмнө боссон гэгээрсэн сахиус бөгөөд билиг оюуны бурхан Манзушир Бурханы хувилгаан юм.

Тэгхээр энэ
хоёр адилхан гэсэн үү?
Дорж Шүгдэн сахиус
болон Манзушир бурхан
нэг болох нь ээ?

Хоёрдугаар Бурхан багш хэмээн
алдаршсан Богд Зонховын дээдийн
шашин сургаалийг сахин хамгаалахаар
Дорж Шүгдэн бурхан нь номын
сахиус болон хувирч, өнөөдөр хүртэл
шүтэгдэн иржээ.

Богд Зонхов (1357-1419) бол Төвдэд амьдарч байсан лам бөгөөд Төвдийг доройтох уед Бурханы шашин сургаалыг дахин сэргээн уг анхны хэлбэрт нь оруулан, дэлгэрүүлсэн гавьяатай номч гэгээнтэн байжээ.

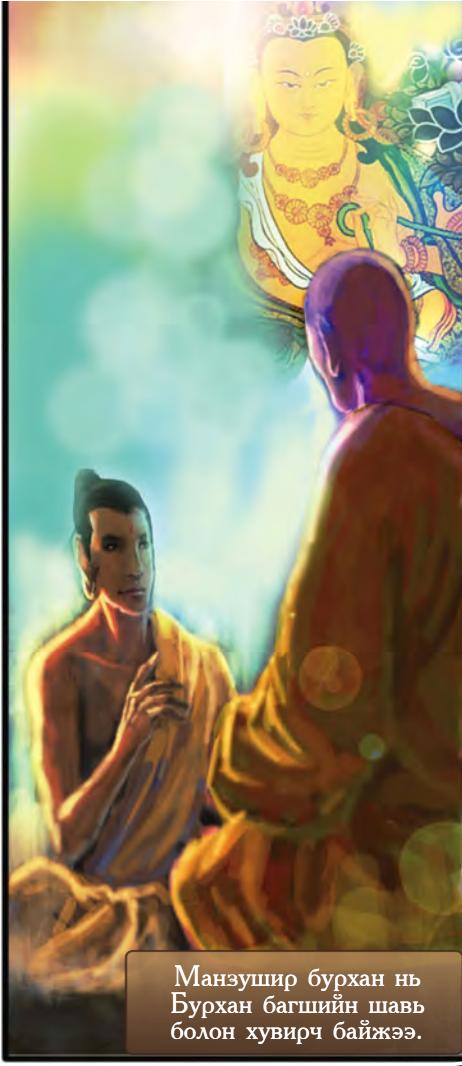
Тэрээр Төвдэд дэлгэрч байсан Буддын шашны бүх урсгалуудын хамгийн сайн сайхныг сорчилон аваад Шар малгайтны ёс гэж алдаршсан Гэлүгийн шашныг дэлгэрүүлжээ.

Богд Зонхов бол Энэрэн нигүүсэхийн бодьсатва Ариябал, билиг ухааны бодьсатва Манзушир болон хүч чадлын Бодьсатва Очирвааний хувилгаан хэмээн алдаршсан юм.

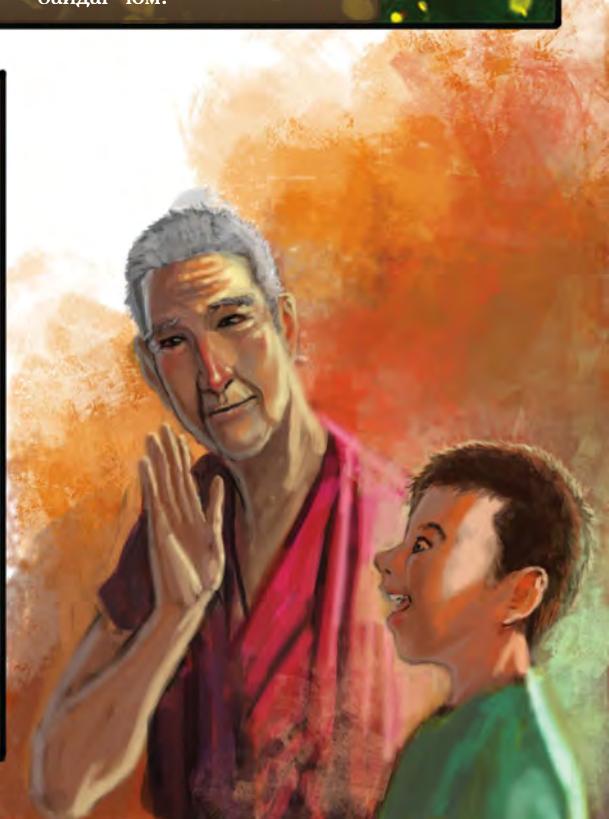
Дорж Шүгдэн бол алдартай мэргэд багш нарын урт үүх түүхтэй сахиус агаад урдын дүрүүд нь Бурхан багшийн үед ч байсан юм шүү дээ.

Мэнэушир бурхан нь
Бурхан багшийн шавь
болон хувирч байжээ.

Аливаа орон газрын хүн амьтны тухайн цаг
үеийн тусгай хэрэг тусыг бүтээхийн тулд
Бурхад байнга янз бурийн дур байдлаар хувирч
байдаг юм.

ДӨРӨВДҮГЭЭР ХЭСЭГ
ЭРТНИЙ БАГШ НАР:
БИРВАПА болон САЖА БАНДИТА

Дорж Шүгдэн сахиусын хамгийн
эртний тэмдэглэгдэж үлдсэн дүр
бол Энэтхэгийн алдарт Наян дөрвөн
Шидтэн нарын нэг Махасидда
Бирвапа(837-909) байлаа.

Махасидда Бирвапа бол Манзуширийн
хувилгаан байсан бөгөөд өөрийн гун гүнзгий
сургааль номолоороо алдартай байсны
дээр идшидолныг үзүүлдэг байснаараа ч
гайхамшигтай нэгэн байжээ. Тэрээр нэгэн удаа
ид шидийнхээ хүчээр нарыг ч тэнгэрт эзгсоож
байсан гэдэг.

Бирвапаг
хар даа. Тэр
яаж сүм хийдэд
эмэгтэй хүн
авчирч байна
аа.

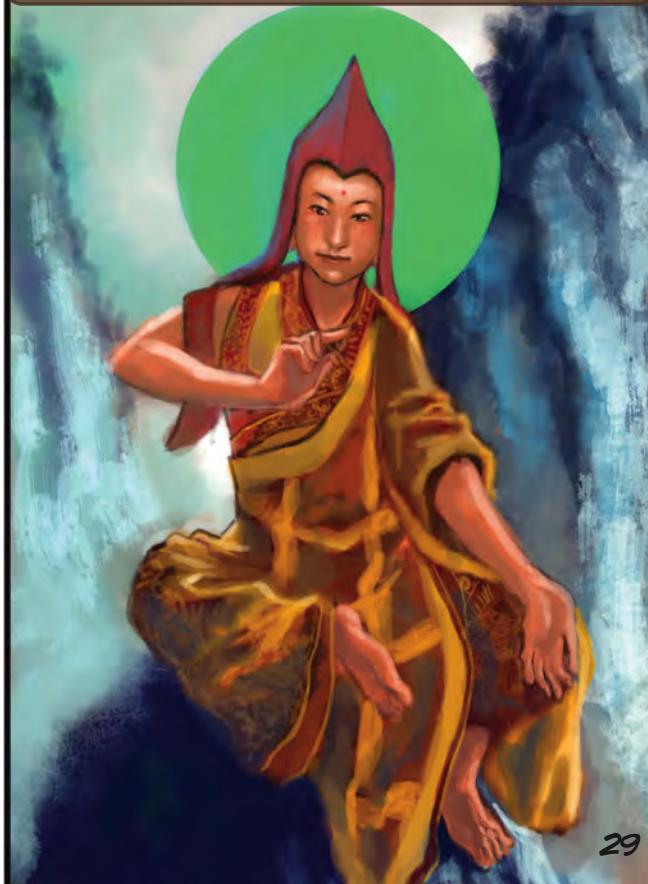
Тэрээр өдрийн цагаар судрын
сургаалийг судлан, шөнийн цагаар нууц
тарниий ном үзэж байв.

Бирвапа гэдэг нь Муу хун гэсэн
утгатай үг юм. Наланда хийдийн зарим
хуваргууд түүнийг эгэл жирийн эмэгтэй
нартай зугаацаж байна гэж андуурч
байсан тул ингэж нэрлэжээ.

Бирвапа сүүлд нь Түвшнээ Сажийн ёсны их лам Сажа Бандита(1182-1251) хэмээн алдаршсан Сачин Гунгаа Жалчин болж төрсөн байна.

Сажа Бандитагийн нэр алдар газар сайгүй түгсэн байсан тул Монголын их хаан хүртэл түүнд машид сүсэглэн улмаар Буддын шашинд орж байв.

Сажа Бандита дараагийн төрөлдөө
Бутон Ринчин Дүв (1291-1364) болон
төржээ.

Тэрээр балчир хүүхэд
байхаасаа л Манзушир
бурхантай нүүр тулан
учирдаг байв.

Бутон Ринчин Дүв нигүүсэл болон бодь сээтгэлээрээ алдаршин, ном тавих болон бусад их үйлийг бүтээжээ.

ТАВДУГААР ХЭСЭГ

ДҮЛЗИН ДАГБА ЖАЛЧИН

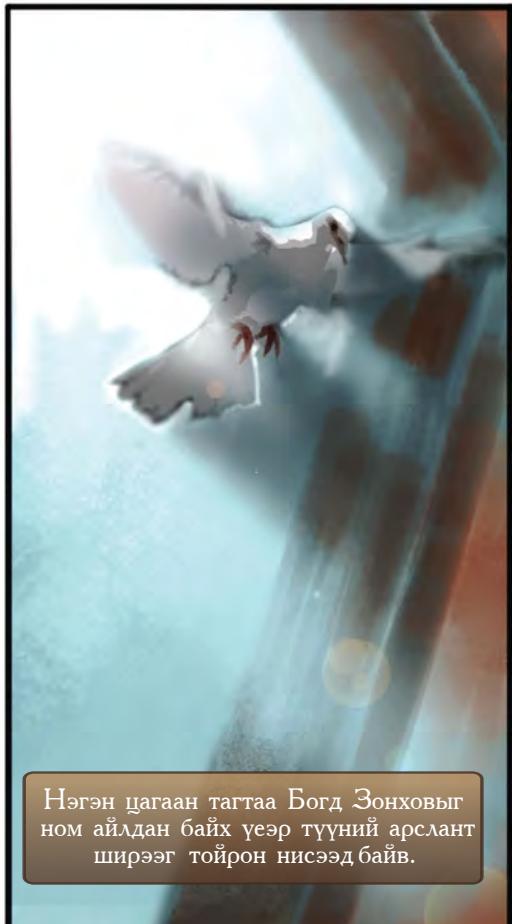

Бутон Ринчин Дүв дараа нь Төвдийн төв хэсэгт Дүлзин Дагба Жалцан хэмээх нэрт лам болон төрөв. Тэрээр Зонховын Богдын найман шадар шавь нарын нэгэн байсан бөгөөд түүний нэр Дүлзин гэдэг нь хувраг хүний сахил болох Винайн ёсыг баригч гэсэн утгатай ажээ.

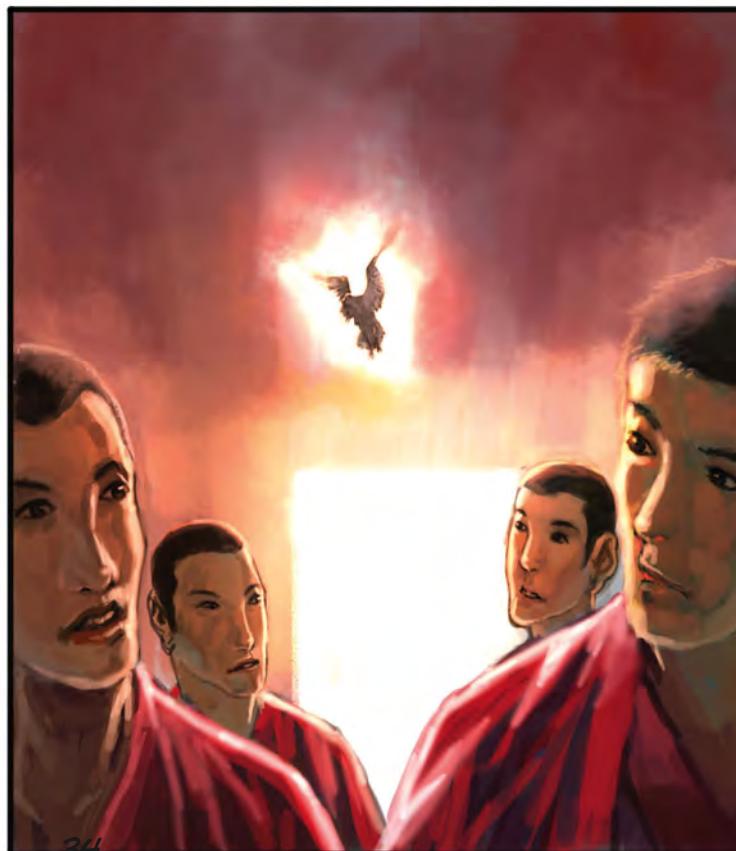

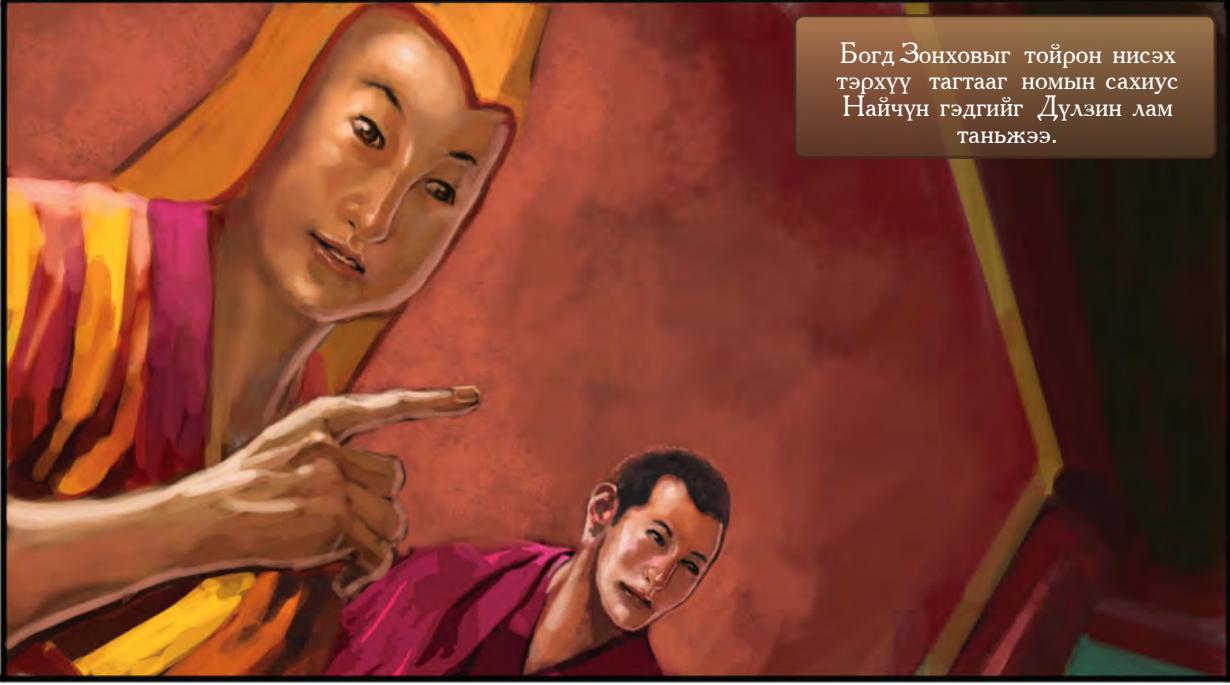

Нэгэн өдөр Богд Зонхов ном айлдаж байв.

Нэгэн цагаан тагтаа Богд Зонховыг ном айлдан байх үеэр түүний арслант ширээг тойрон нисээд байв.

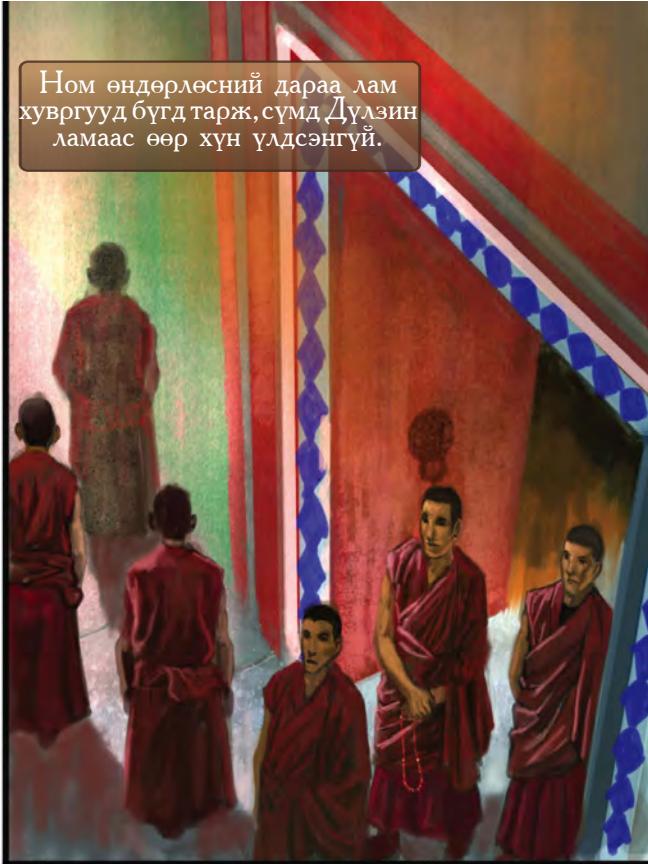

Богд Зонховыг тойрон нисэх
тэрхүү тагтааг номын сахиус
Найчун гэдгийг Дүлзин лам
таньжээ.

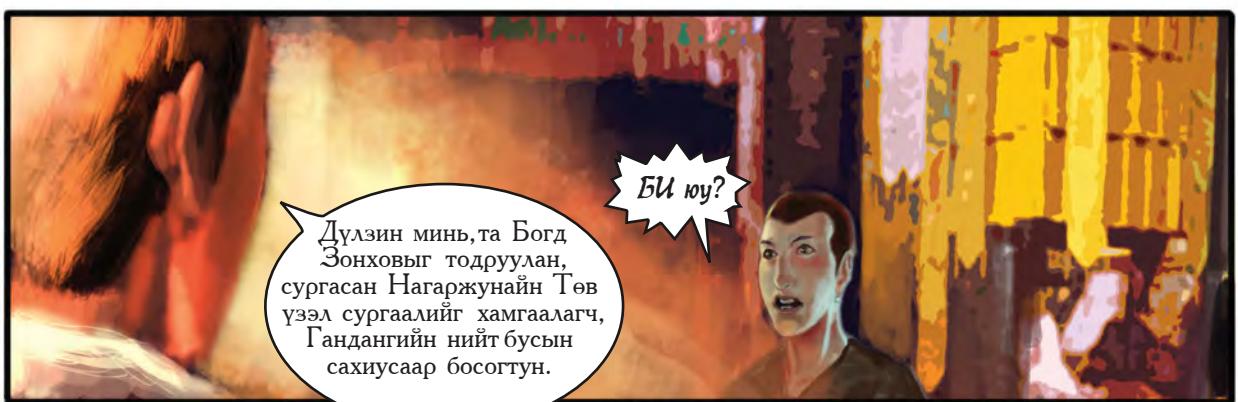
Ном өндөрлөсний дараа лам хувргууд бүгд тарж, сүмд Дүлзин ламаас өөр хүн үлдсэнгүй.

Тагтаа хувиран өөрчлөгдеж...

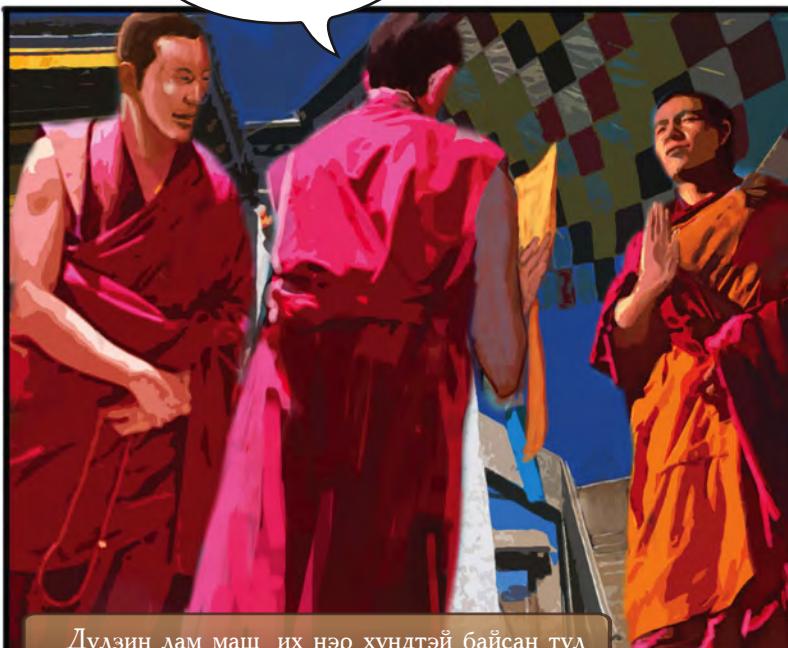

Нэгэн хүү болов.

Богд Зонховын
шашны тэргүүн болж,
Гандангийн ширээнд
залрагтун.

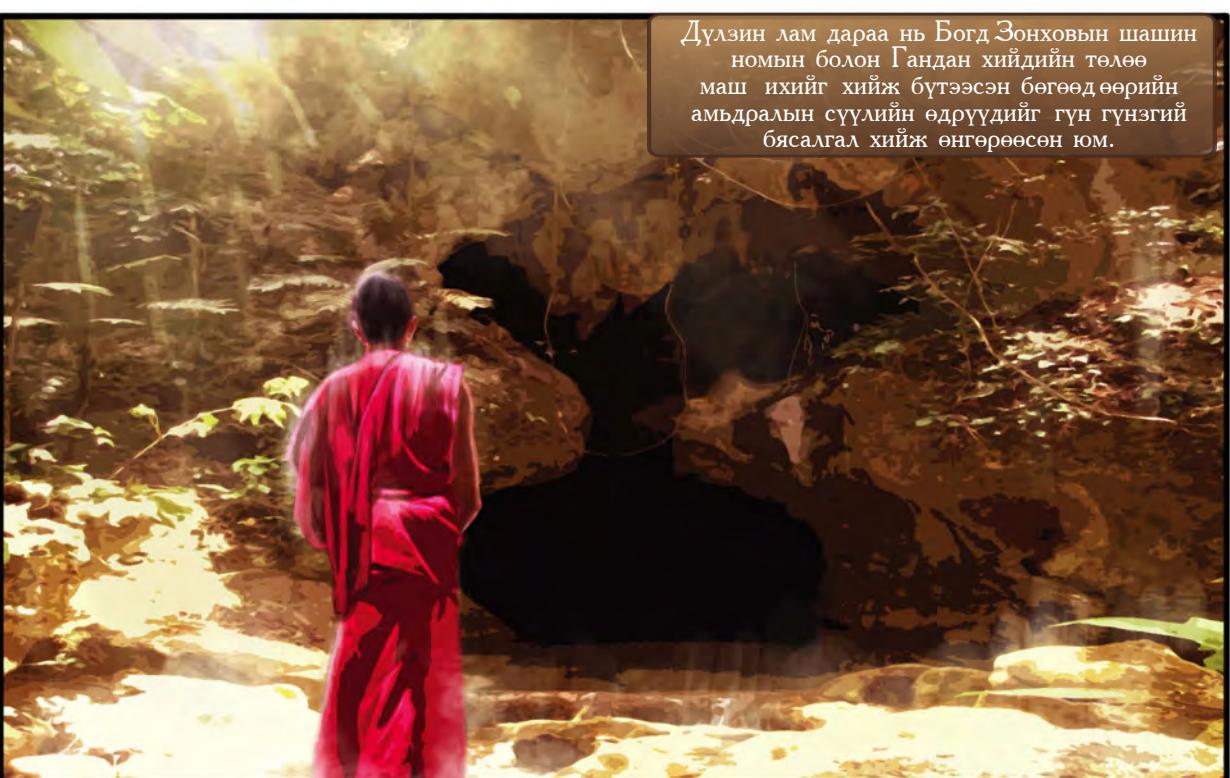
Дүлзин лам маш их нэр хүндтэй байсан тул
Богд Зонховыг таалал болсны дараа түүнийг
Богд Зонховыг орлох Гандан Типад хүртэл
залахаар урьж байжээ.

Ийм
өндөр хүндэтгэл үзүүлсэнд
баярлан талархаж байна.
Гэвч би татгалзаж
байна.

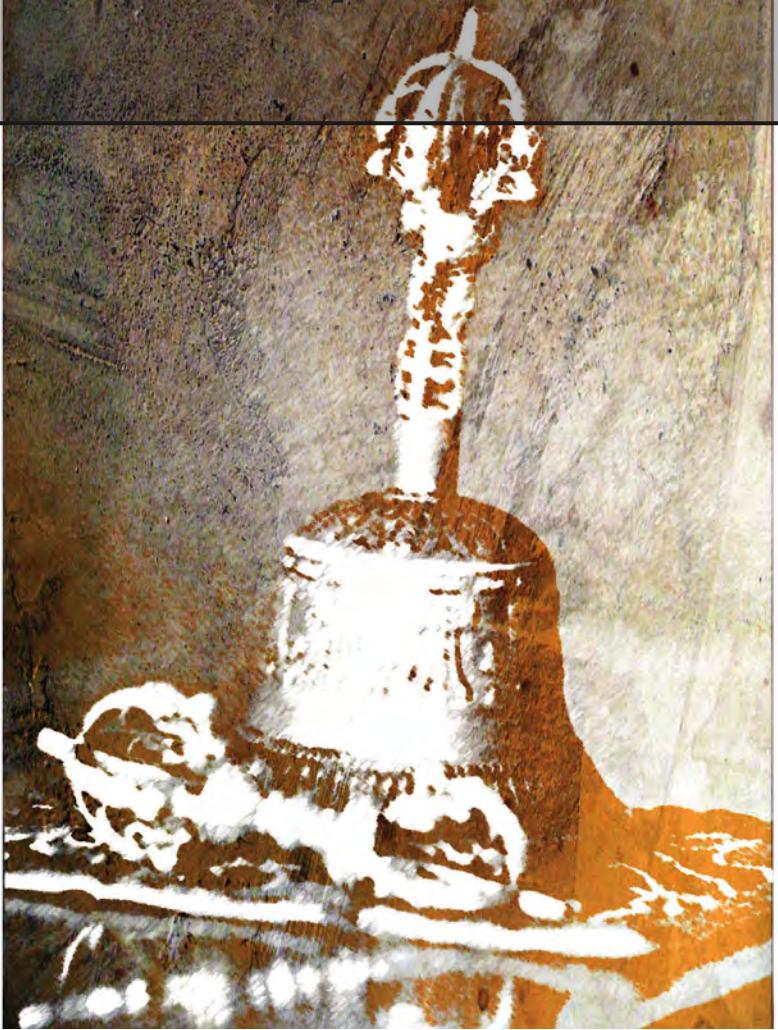

Жалцав Жи! Та л
Гандангийн ширээнд
залрах хэрэгтэй. Харин би
өөрийгөө Богд Зонховын
шашныг дэлгэрүүлэх үйл
хэрэгт зориулахыг хүсч
байна.

Дүлзин лам дараа нь Богд Зонховын шаши
номын болон Гандан хийдийн төлөө
маш ихийг хийж бүтээсэн бөгөөд өөрийн
амьдралын сүүлийн өдрүүдийг гүн гүнзгий
бясалгал хийж өнгөрөөсөн юм.

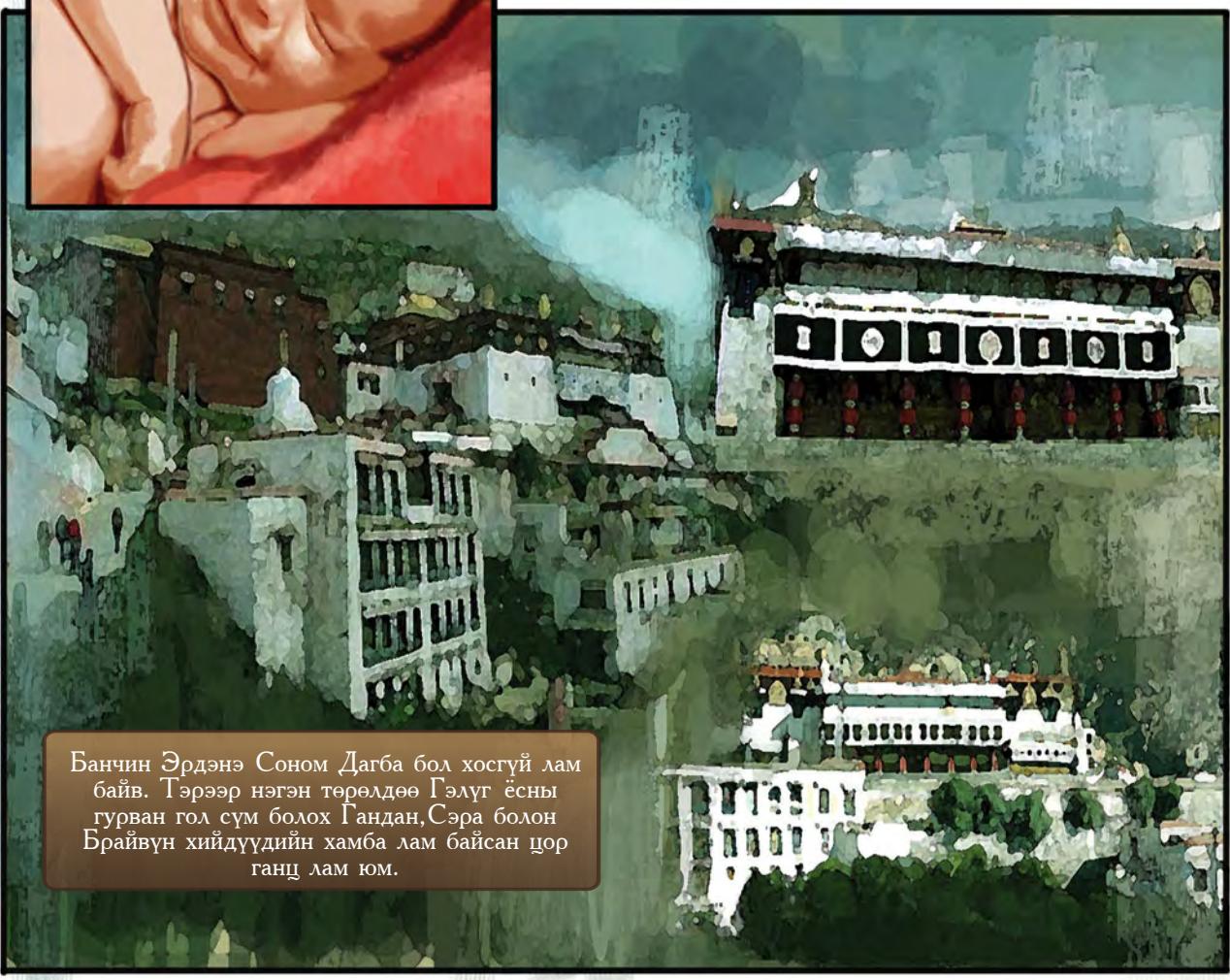
ЗУРГААДУГААР ХЭСЭГ
БАНЧИН СОНАМ ДАГБА

Дараа төрөлдөө Богд Дүлзин бээр 1478 онд үнэхээр өгэл бусын мэргэн Банчин Эрдэнэ Соном Дагба болон төржээ.

Тэрээр маш нэр хүндтэй мэргэн лам байсан бөгөөд Гуравдугаар Далай ламын багш нь байсан юм.

Банчин Эрдэнэ Соном Дагба бол хосгүй лам байв. Тэрээр нэгэн төрөлдөө Гэлүг ёсны гурван гол сүм болох Гандан, Сэра болон Брайвүн хийдүүдийн хамба лам байсан цор ганц лам юм.

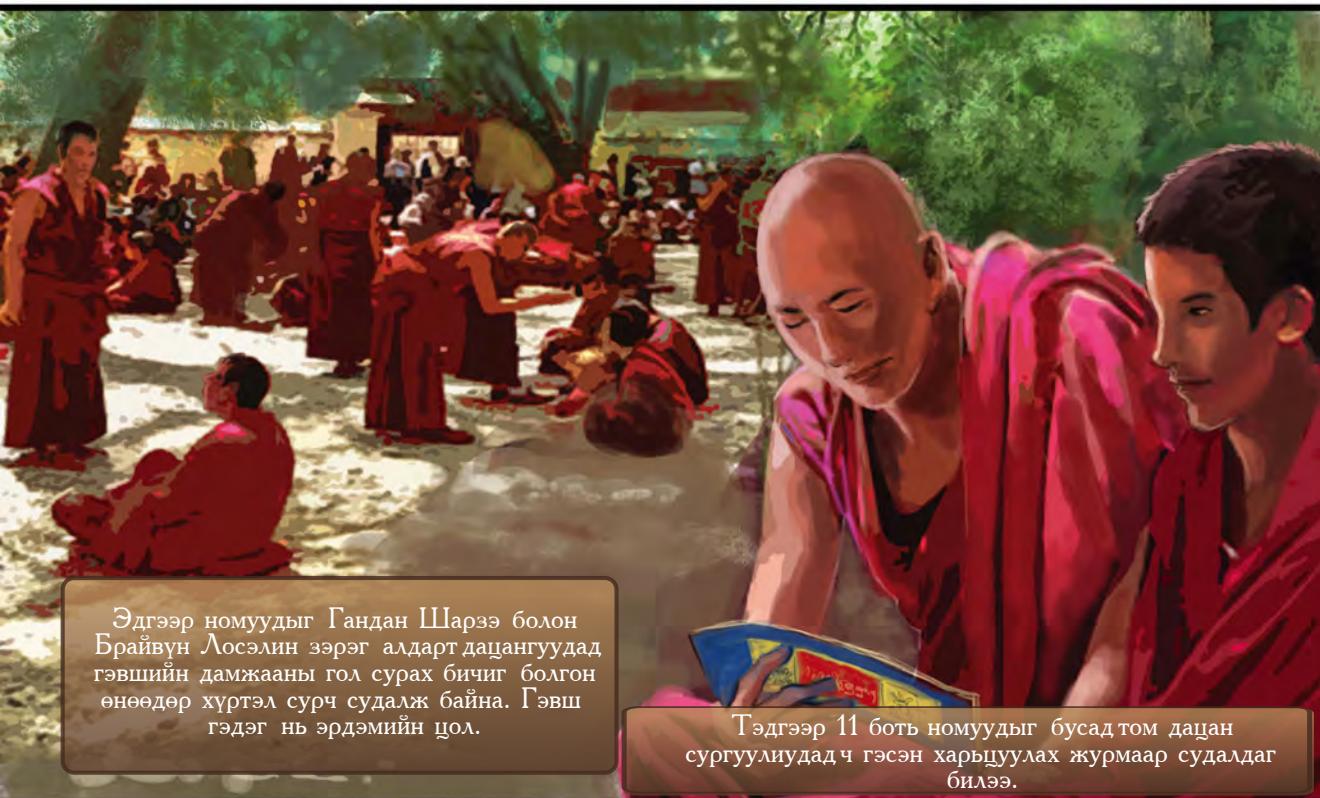
Мөн тэрээр Жүд тарнийн
дацангийн хамба лам болж,

XV Богд Зонховын ширээг
залгамжлагч Гандан Тивра
болсон юм.

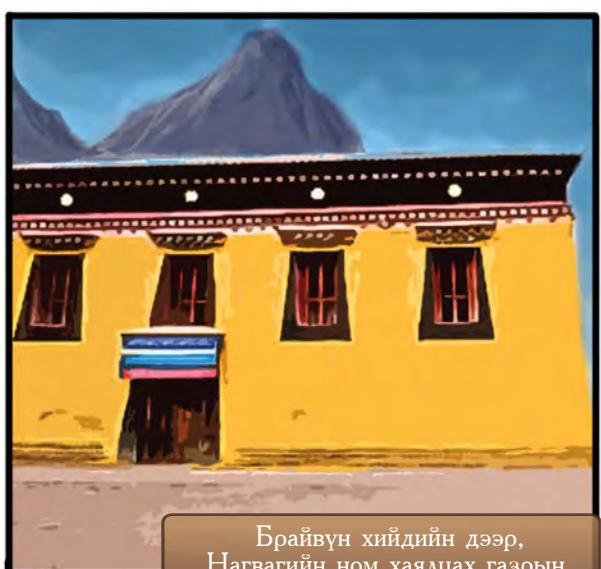
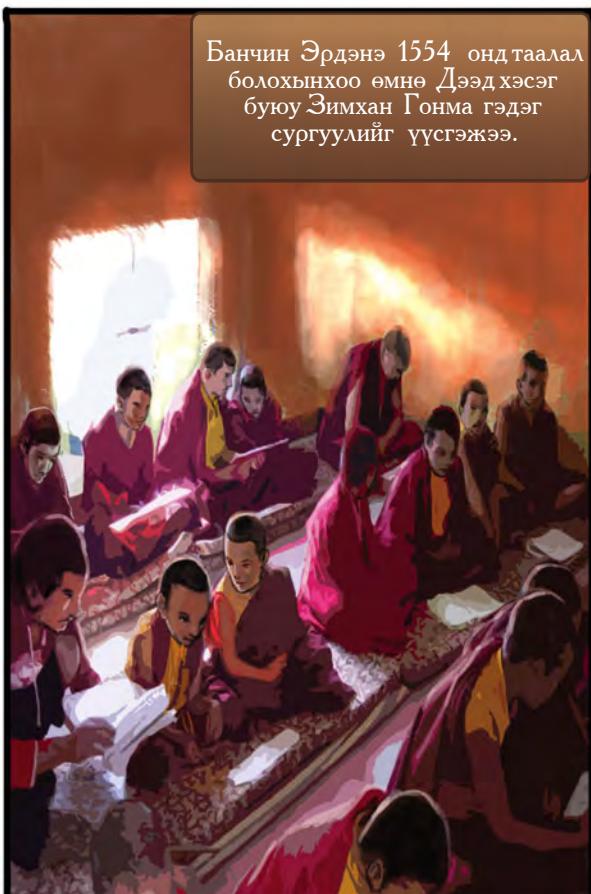
Банчин Эрдэнэ Соном Дагва
маш номтой, их хурц
ухаантай лам байжээ. Тэрээр гүн
ухааны 11 боть ном бичсэн нь машид
алдаршжээ.

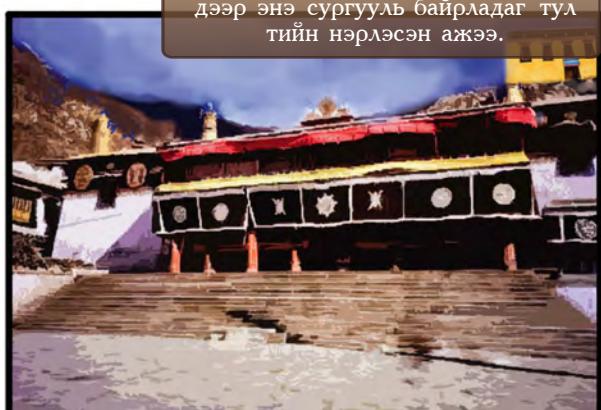
Эдгээр номуудыг Гандан Шарээ болон Брайвүн Лосэлин зэрэг алдарт дацанггуудад гэвшийн дамжааны гол сурх бичиг болгон өнөөдөр хүртэл сурч судалж байна. Гэвш гэдэг нь эрдэмийн цол.

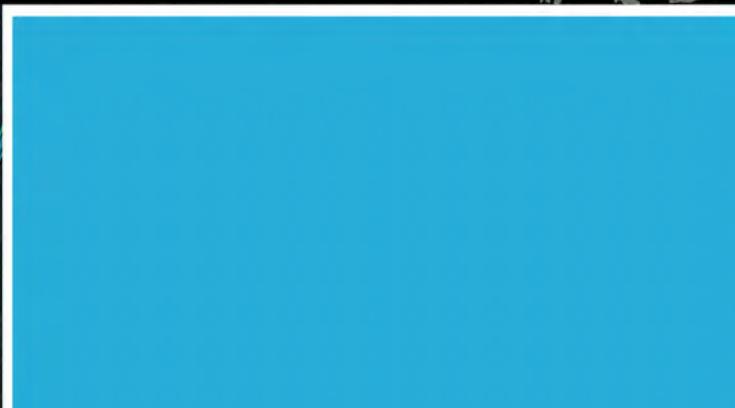
Тэдгээр 11 боть номуудыг бусад том дацан сургуулиудад ч гэсэн харьцуулах журмаар судалдаг билээ.

Банчин Эрдэнэ 1554 онд таалал болохынхoo өмнө Дээд хэсэг буюу Зимхан Гонма гэдэг сургуулийг үүсгэжээ.

Брайвүн хийдийн дээр, Нагвагийн ном хаялцаа газрын дээр энэ сургууль байрладаг тул тийн нэрлэсэн ажээ.

ЗУРГААДУГААР ХЭСЭГ

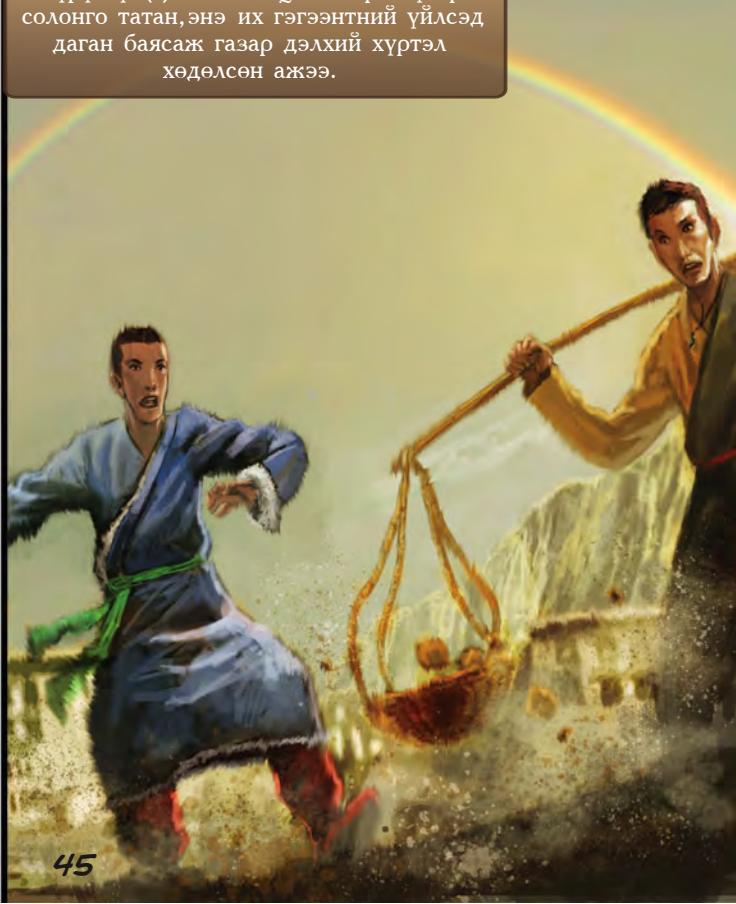
БАНЧИН ЭРДЭНЭ СОНАМ ДАГБА

Хэдэн төрлийн дараа Банчин Эрдэнэ Соном Дагба 1619 онд Буддын шашны ирээдүйд агуу их нөлөө үзүүлэх нэгэн болох Бүрүлгү Дагба Жалцан болон төрвэй.

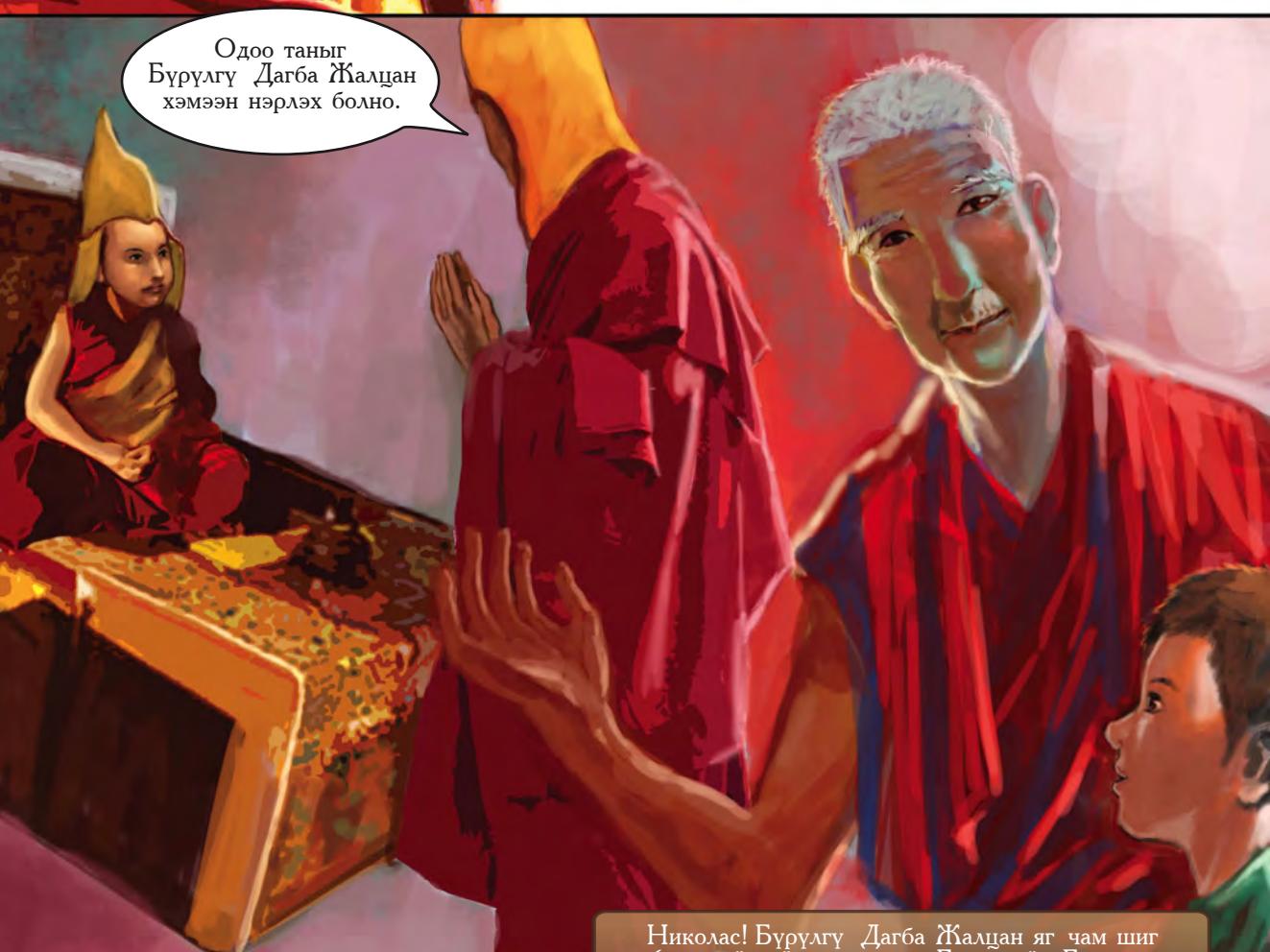
Дөрөвдүгээр Далай Лам 1617 онд гэгээн гэрэлд оров. Түүний хойт дүрээр тодорч болох хоёр хүнийг олсон байлаа.

Бүрүлгү Дагба Жалцанг төрөх үеэр солонго татан, энэ их гэгээнтний үйлсэд даган баясаж газар дэлхий хүртэл хөдөлсөн ажээ.

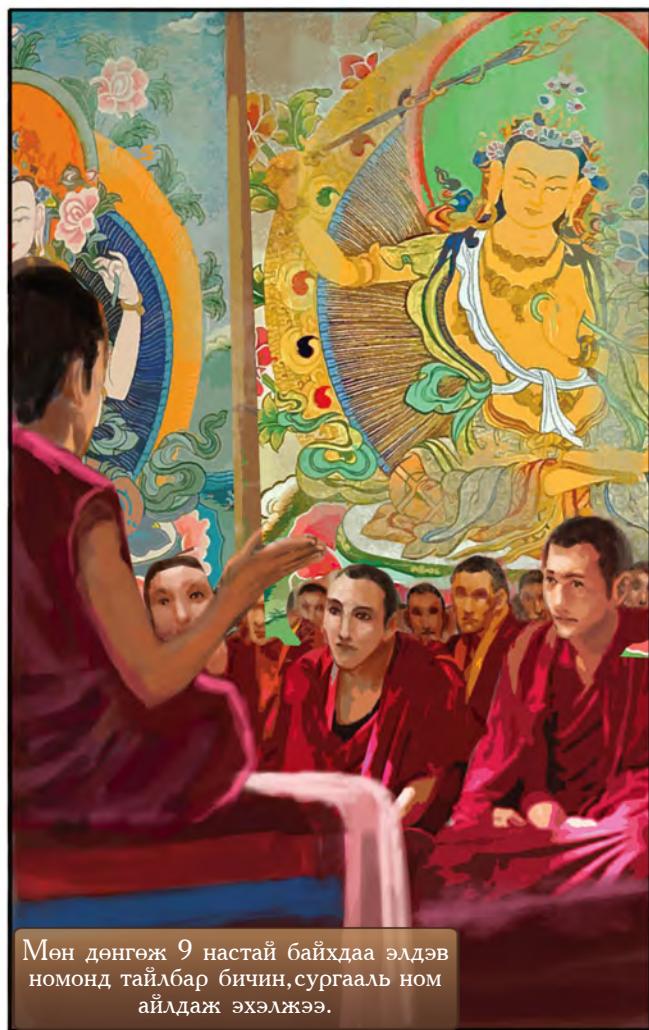
Бага залуу байхдаа Бүрүлгү Дагба Жалцан урьд төрлүүдээ тодорхой санадаг байжээ.

Николас! Бүрүлгү Дагба Жалцан яг чам шиг 6 настай байхдаа зимхан Гонмагийн Бүрүлгү хувилгаанаар тодорч, Банчин Лам өөрөө түүнд Бүрүлгү Дагба Жалцан хэмээх нэрийг хайрлажээ.

Тэрээр шашны эдэүйлсийг хэнээр ч заалгалгүй зөв хэрэглэдэг байсан бөгөөд, түүнд өгсөн ямар ч том номыг төвөггүй цээжилчихдэг байжээ.

Мөн дөнгөж 9 настай байхдаа элдэв номонд тайлбар бичин, сургааль ном айлдаж эхэлжээ.

Сонгогдсон хоёр хүүхдүүд болох Бүрүлгү Дагба Жалцан болон Наваан Лувсан Жамц нарыг Брайвун Нагбагийн дацан сургуульд орох үед тэдэнд IV Банчин Лам Лувсан Чойжи Жалцан багшилжээ.

Эцэст нь Наваан Лувсан Жамцыг IV
Далай ламын хойт дүрээр тодруулж, V
дугаар Далай ламын ширээнд суулгав.

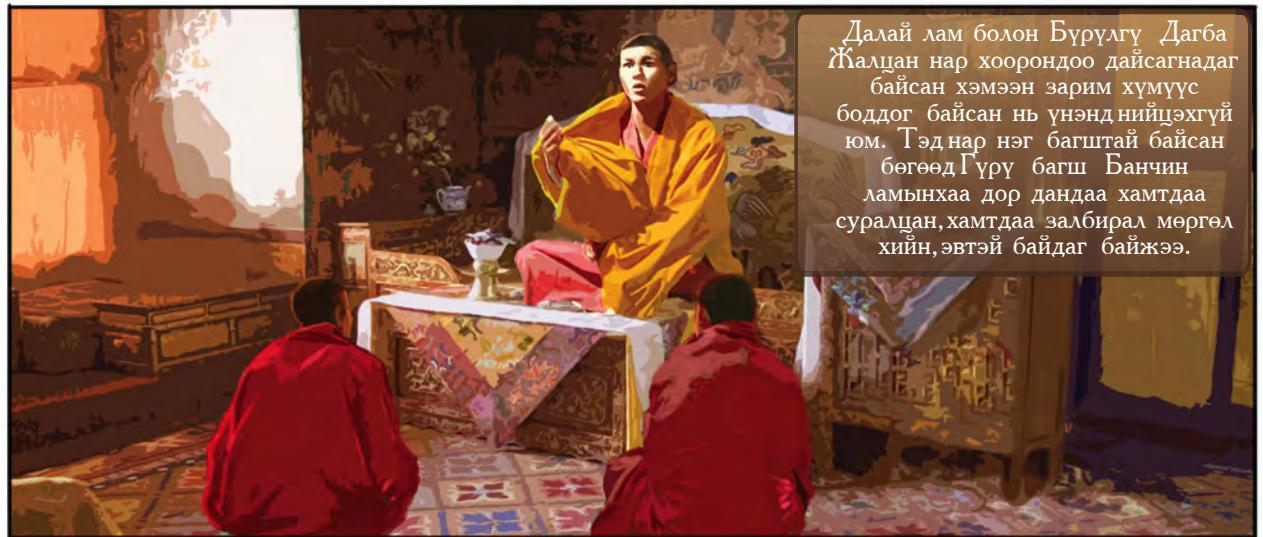
Харин Бүрүлгү Дагба
Жалцанг Банчин Эрдэнэ
Соном Дагбагийн хойт дүрээр
тодруулав.

Ингээд Бүрүлгү Дагба Жалцан
бээр Банчин Соном Дагбагийн
үүсгэсэн Зимхан Гонма хийдэд
сух болжээ.

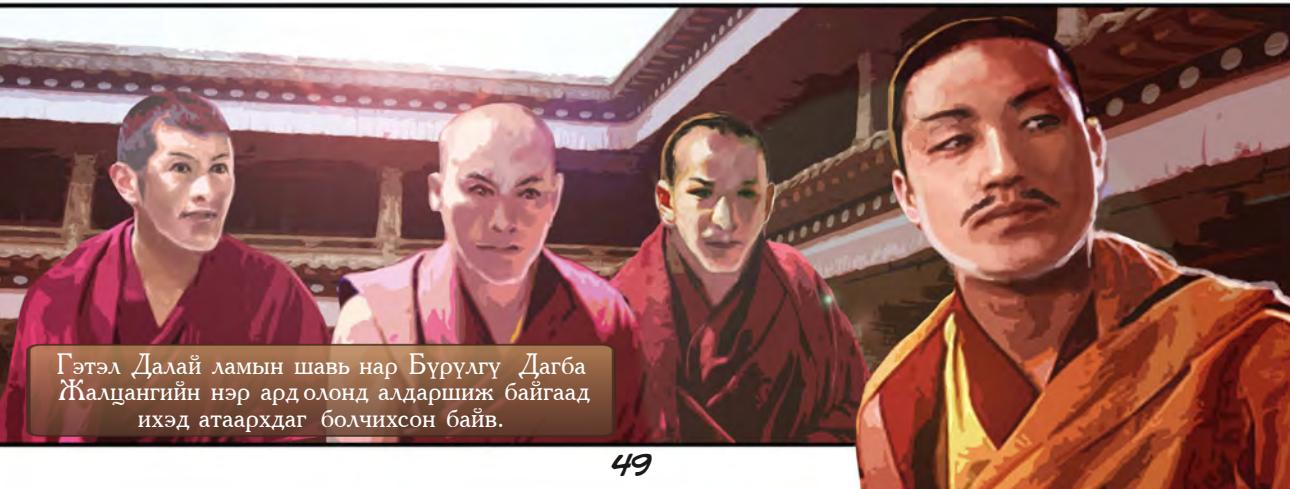

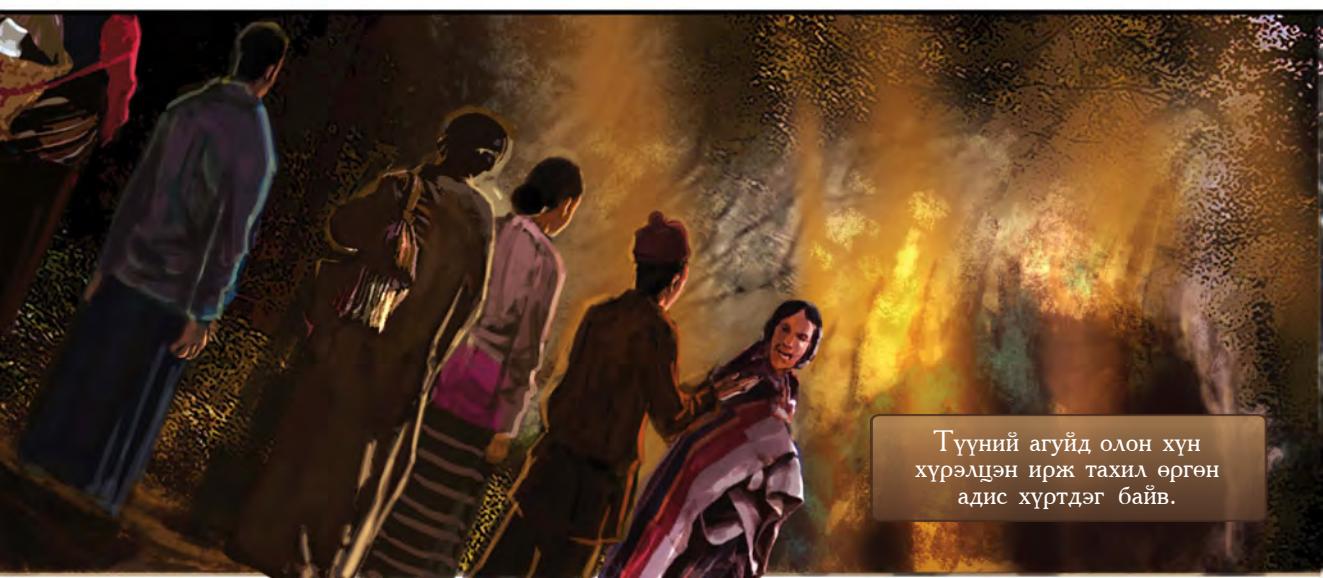
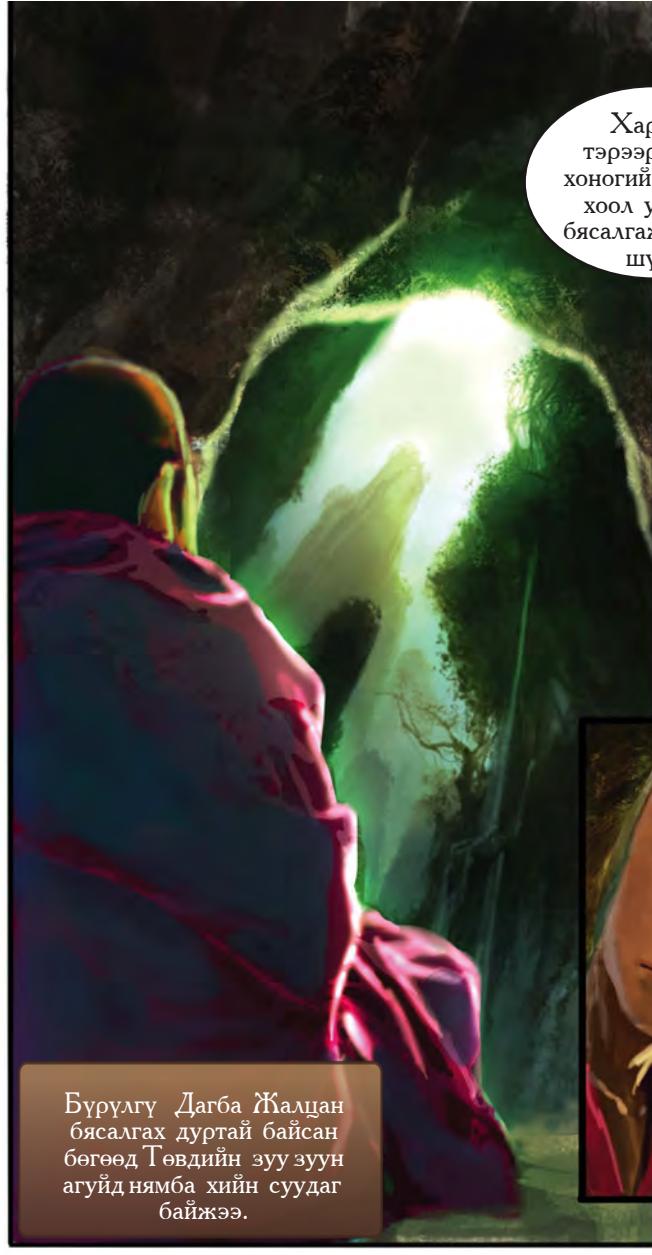
V дугаар Далай Лам ойролцоо
орших Зимхан Огма буюу Доод
хэсэгт байрлах болсон байна.

Далай лам болон Бүрүлгү Дагба
Жалцан нар хоорондоо дайсагнадаг
байсан хэмээн зарим хүмүүс
бодлог байсан нь үнэнд нийцэхгүй
юм. Тэд нар нэг багштай байсан
бөгөөд Гүру багш Банчин
ламынхаа дор дандаа хамтдаа
суралцан, хамтдаа залбирал мөргөл
хийн, эвтэй байдал байжээ.

Гэтэл Далай ламын шавь нар Бүрүлгү Дагба
Жалцангийн нэр ард олонд алдаршиж байгаад
ихэд атаархдаг болчихсон байв.

Үгүй ээ, Намайг энд
бясалгаж байгааг тэд нар
яаж мэдчихэв ээ. Би
уул нь ганцаараа байж
бясалгамаар л байна.

Намайг
хаашаа явсныг хүмүүст
бүү хэлээрэй. Би нямба
бясалгалаа гүйцээж
хиймээр байна.

Түүний идшид, нэр алдар түймэр шиг л
түгсэн тул тэрээр нэг агуйгаас негөө рүү
байнга л нүүх хэрэгтэй болдог байв.

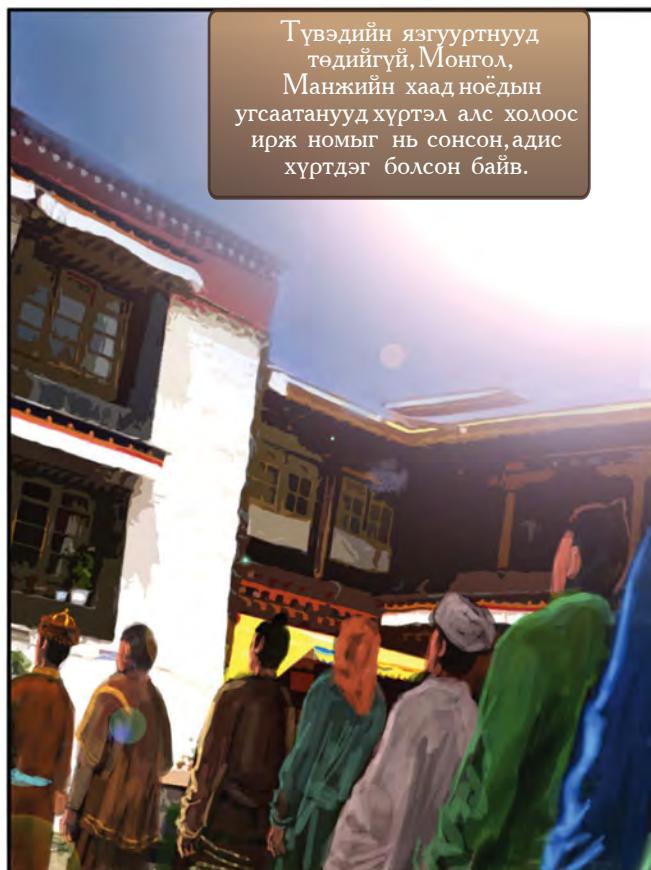
Тээрээр алдар хүндээс зутатан ганцаар байж бясалгалаа л хийхийг хүсдэг байсан тул агуйгаас агуйд байнга нүүдэлдэг байжээ.

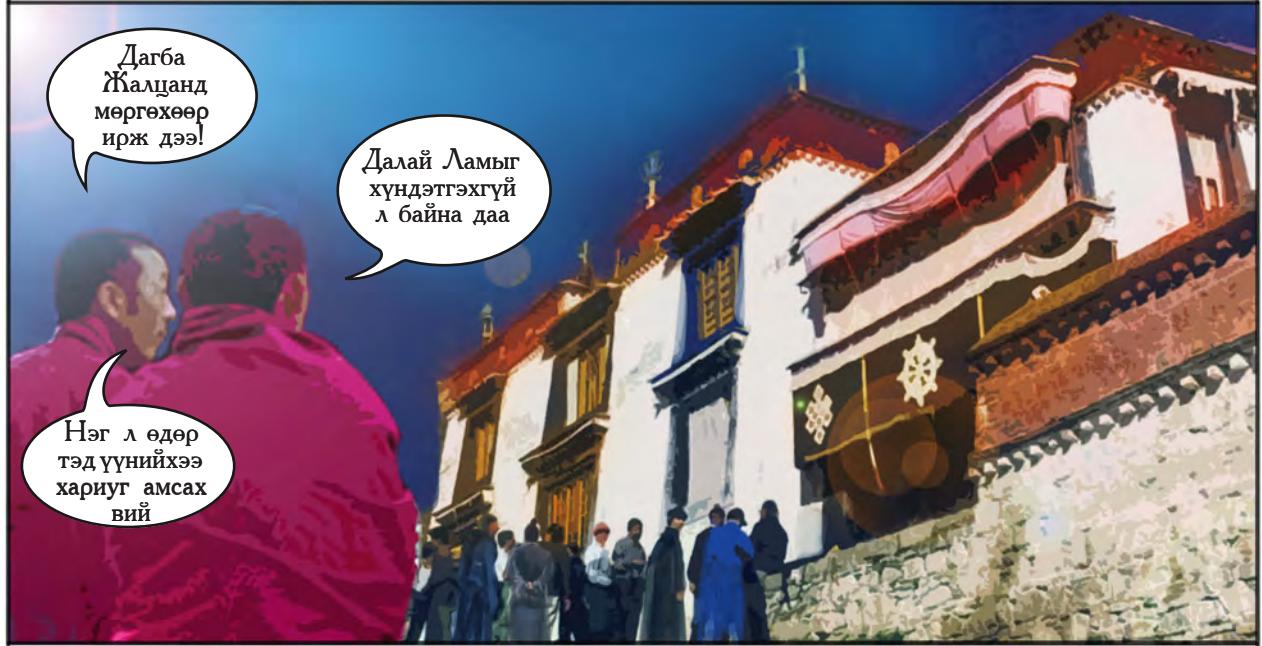

Бүрүлгү Дагба Жалцандийн алдар хүнд өсөхийн зэрэгцээ түүнийг эрж хайсан хүмүүсийн цуваа уртасч, хол ойроос мөргөн хүндэтгэл үзүүлэх гэсэн хүмүүс улам олширчээ.

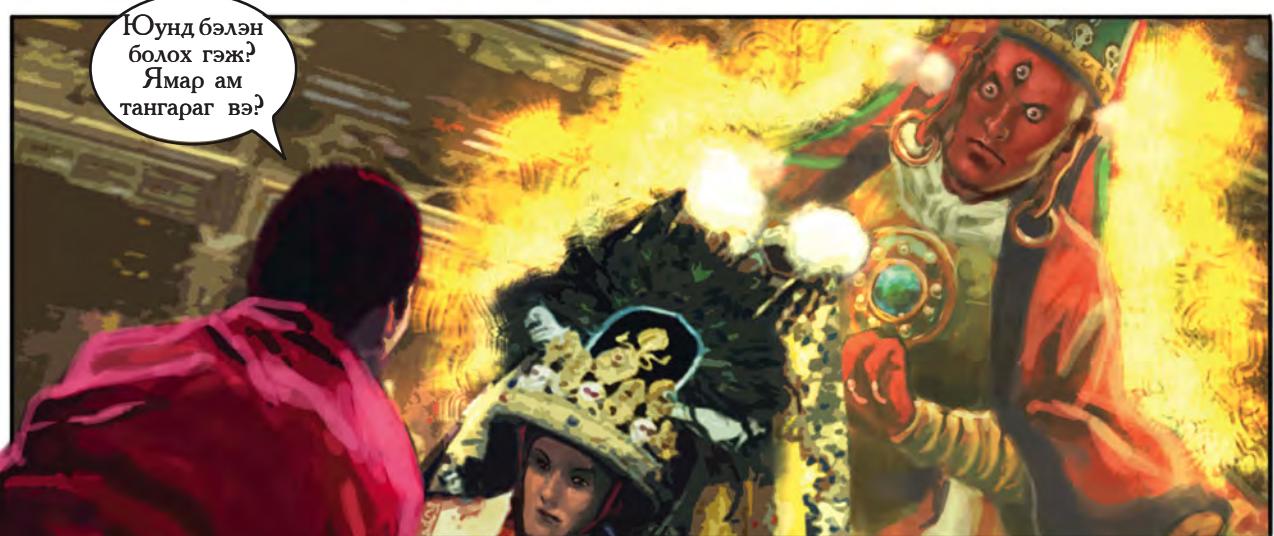
Түвэдийн язгууртнууд төдийгүй, Монгол, Манжийн хаад ноёдын угсаатанууд хүртэл алс холоосирж номыг нь сонсон, адис хүртдэг болсон байв.

Нэгэн ёдөр Бүрүлгү Дагба Жалцан Чойжин будаг ламаар дамжуулан Найчун сахиустай уулзжээ.

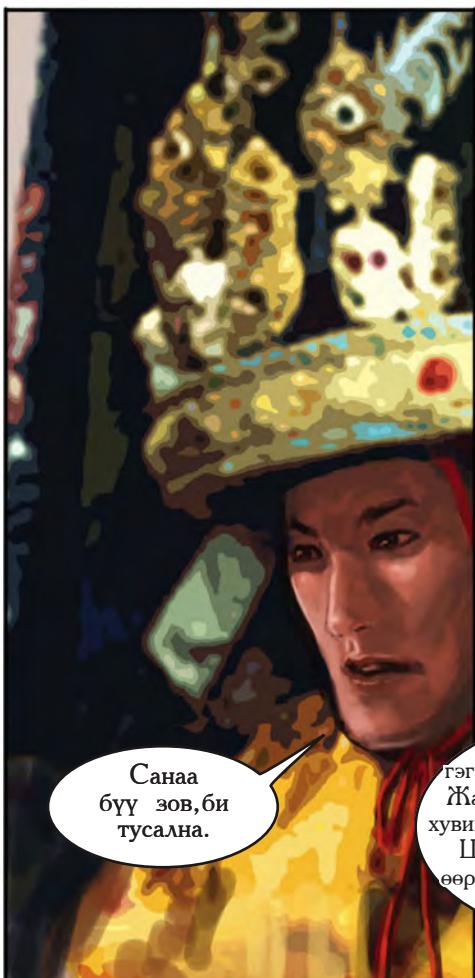

Дүлэчин
мины! Та Богд
Зонховын тодруулан
сургасан Нагаржунайн
Төв үзэл сургаалийг
хамгаалаагч Гандангийн
нийт бусын сахиусаар
босохoo та амлахтун!

Гайхмаар юм... Энэ
гэгээнтэн лам Бүрүлгү Дагба
Жалцандөөрийгөө гэсэн амин
хувийн бодол огт байгаагүй ажээ.
Шашин амьтны тусын тулд
өөрийхөө бие, сэтгэлээ умартан,
босож байна шүү дээ.

НАЙМДУГААР ХЭСӨГ

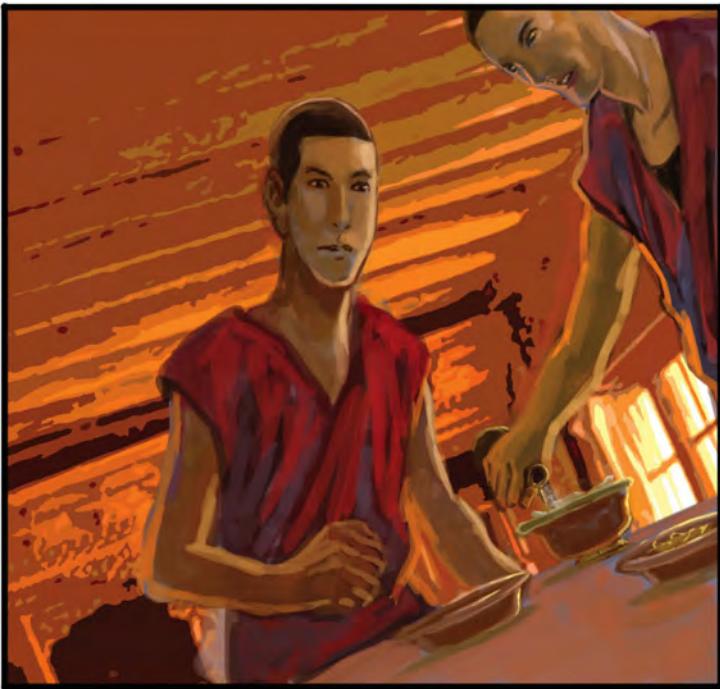
Бүрүлгү Дагба Жалцан
таалал болсон нь

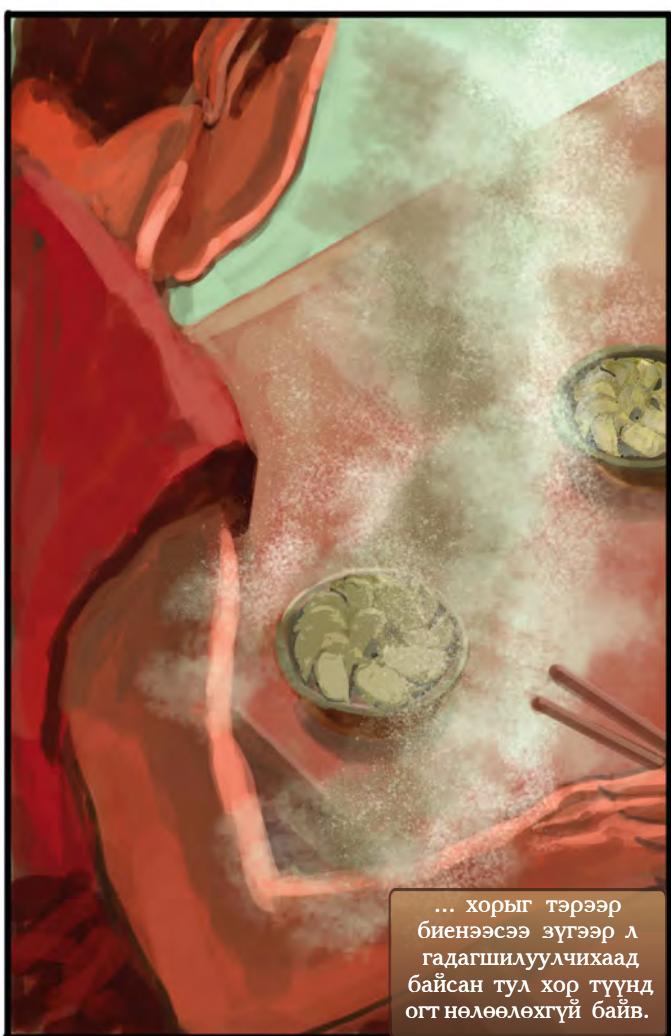
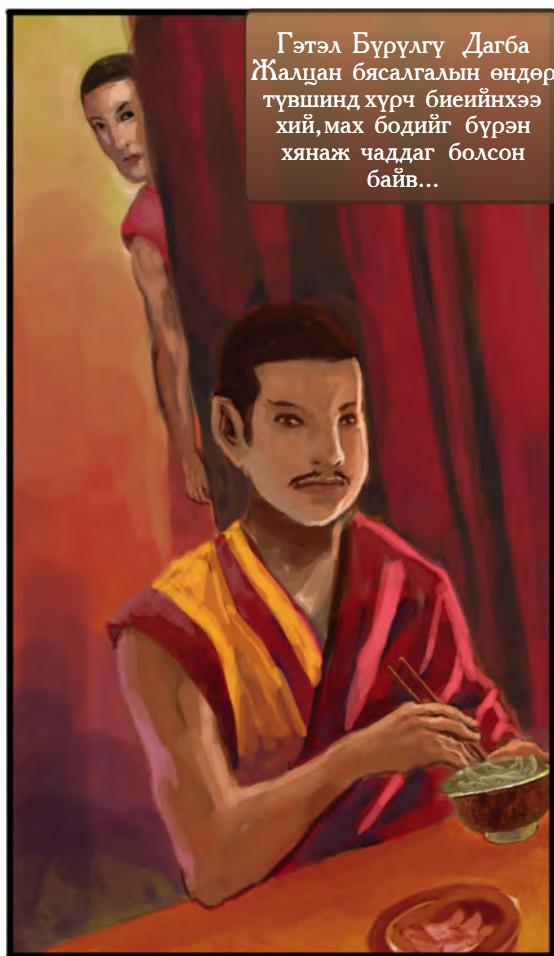

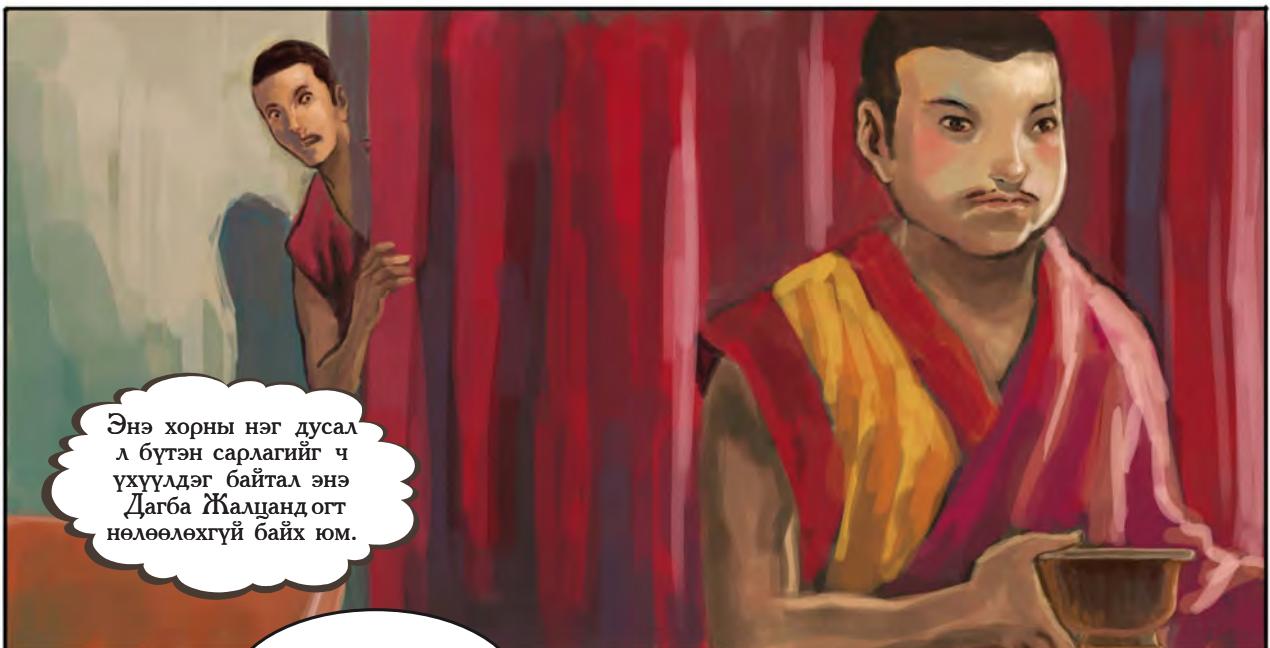
Тэгээд тэд нар түүнийг хорлохыг оролджээ.

Гэтэл Бүрүлгү Дагба
Жалдан бясалгалын өндөр
түвшинд хүрч биеийнхээ
хий, мах бодийг бүрэн
хянаж чаддаг болсон
байв...

... хорыг тэрээр
биенээсээ зүгээр л
гадагшилуулчихаад
байсан тул хор түүнд
огт нөлөөлөхгүй байв.

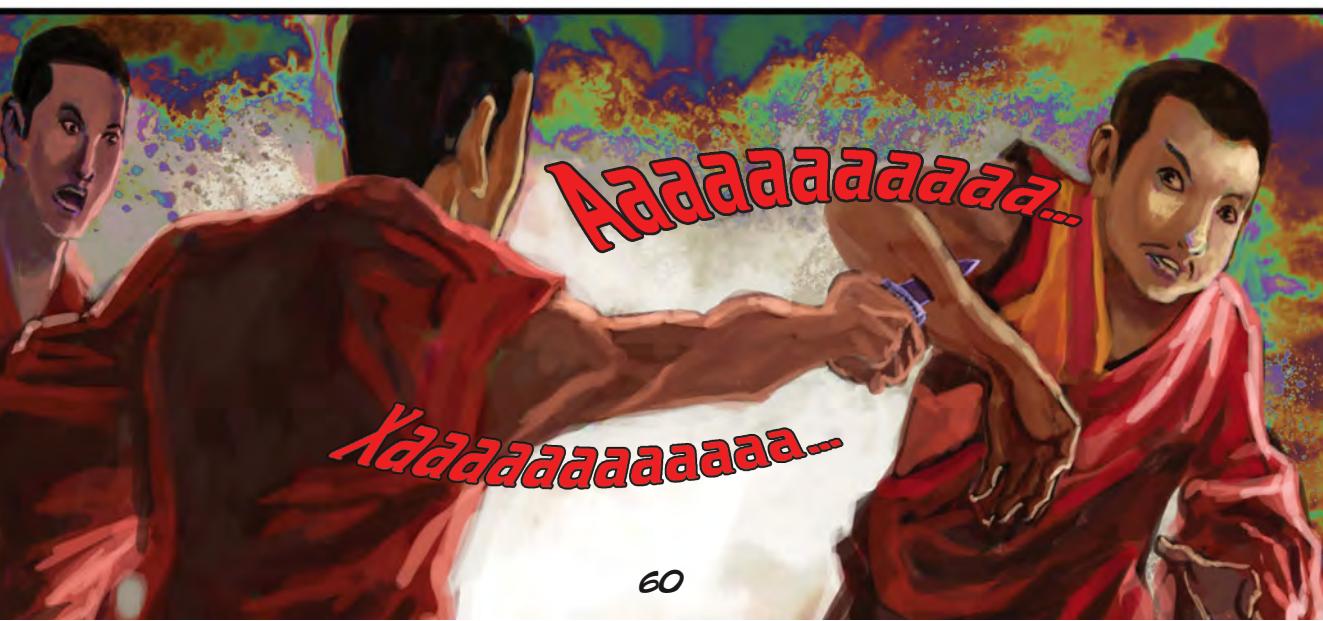

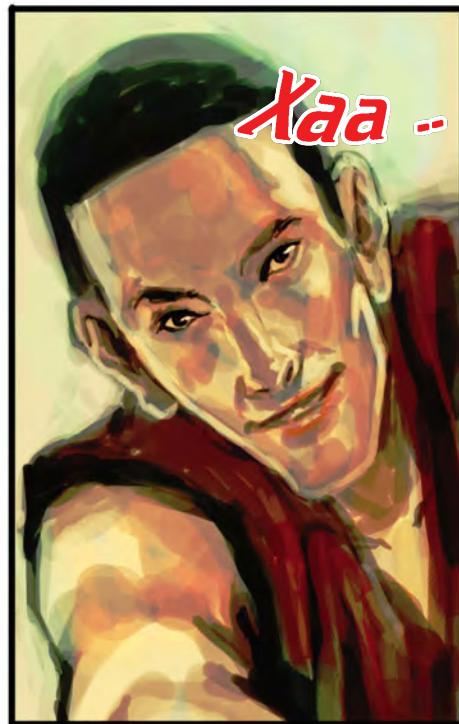
Энэ хорны нэг дусал
л бүтэн сарлагийг ч
үхүүлдэг байтал энэ
Дагба Жалцанд огт
нелөөлөхгүй байх юм.

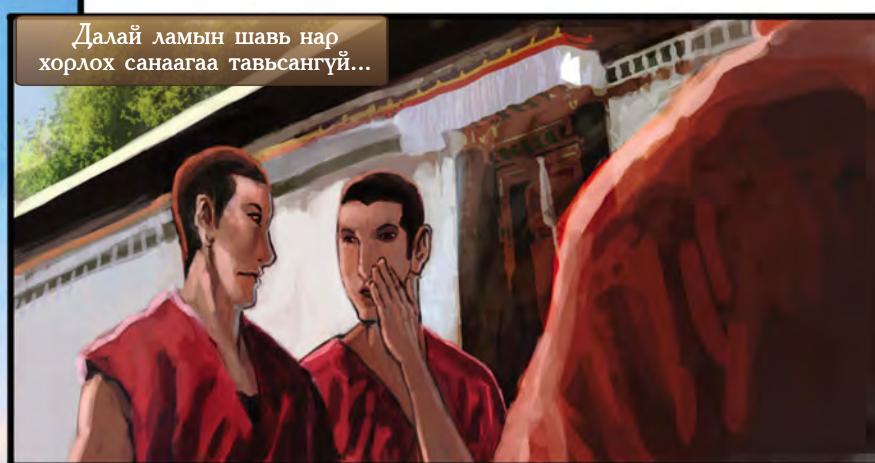
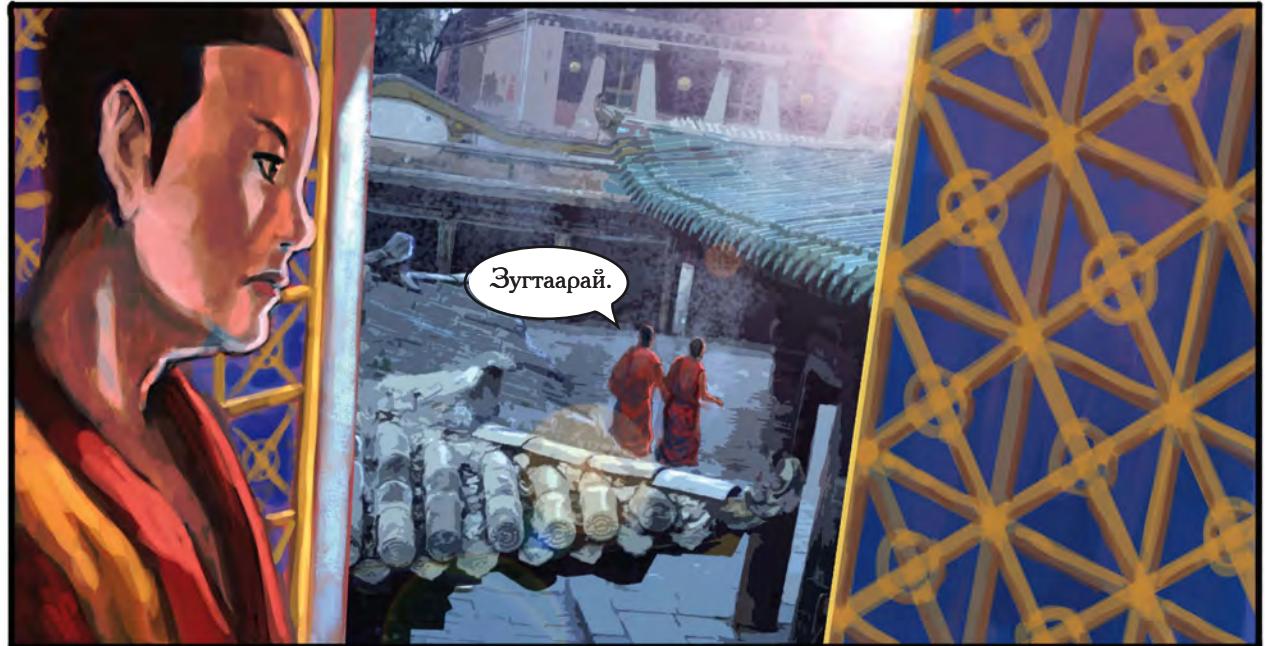

Ринбүүчи минь!
танд бид тахил өргөх
гэсэн юм.

----Бүрүлгү Дагба
Жалцангийн өргөөнд...

Тайвширцгаа!
Манай өрөөнд орцгоо...
Та наартай ярилцах хэрэг
байна.

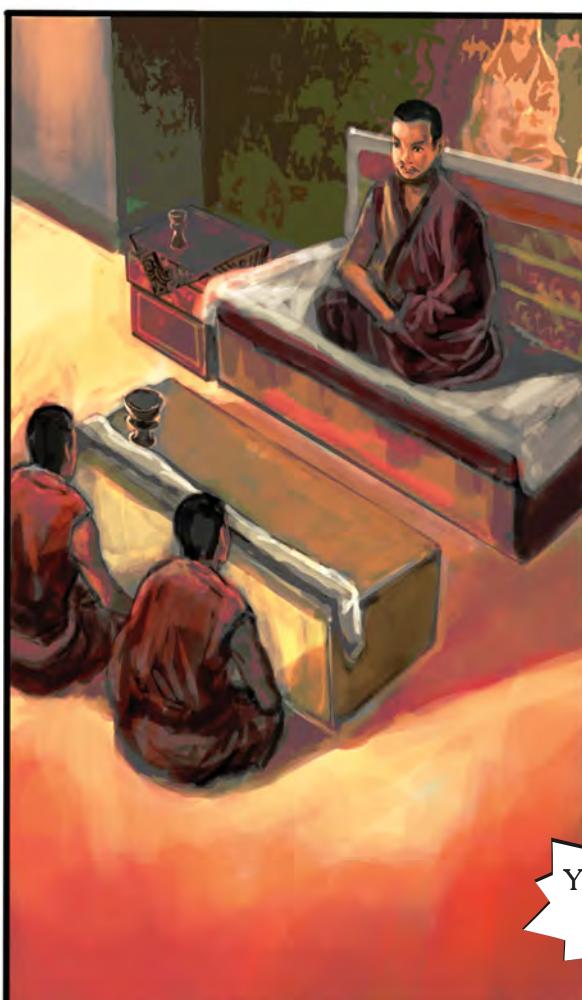
Хмммм.

Бүрүлгү Дагба Жаячин
тэднийг гайхшуулав.

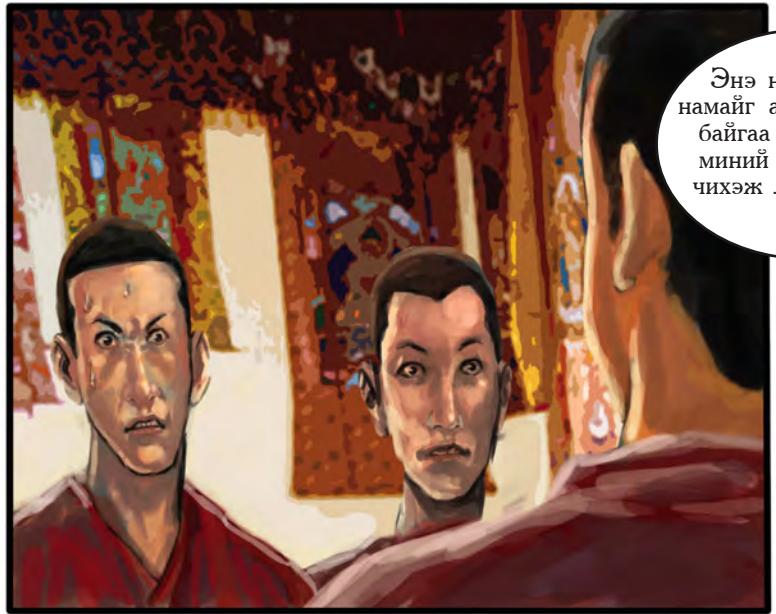
Дэси, Дэпа нар аа, Та
нарын юу төлөвлөөд
байгааг би сайн мэдэж
байна. Гэхдээ та нарын
санаа бүтэхгүй ээ.

Та юу яриад
байна аа?

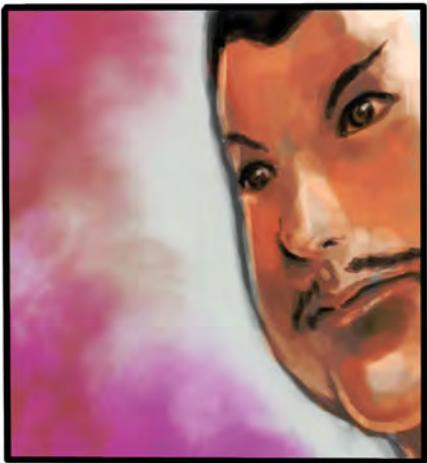

Үгүй ээ, Үгүй ээ...
Та юу яриад
байна аа?

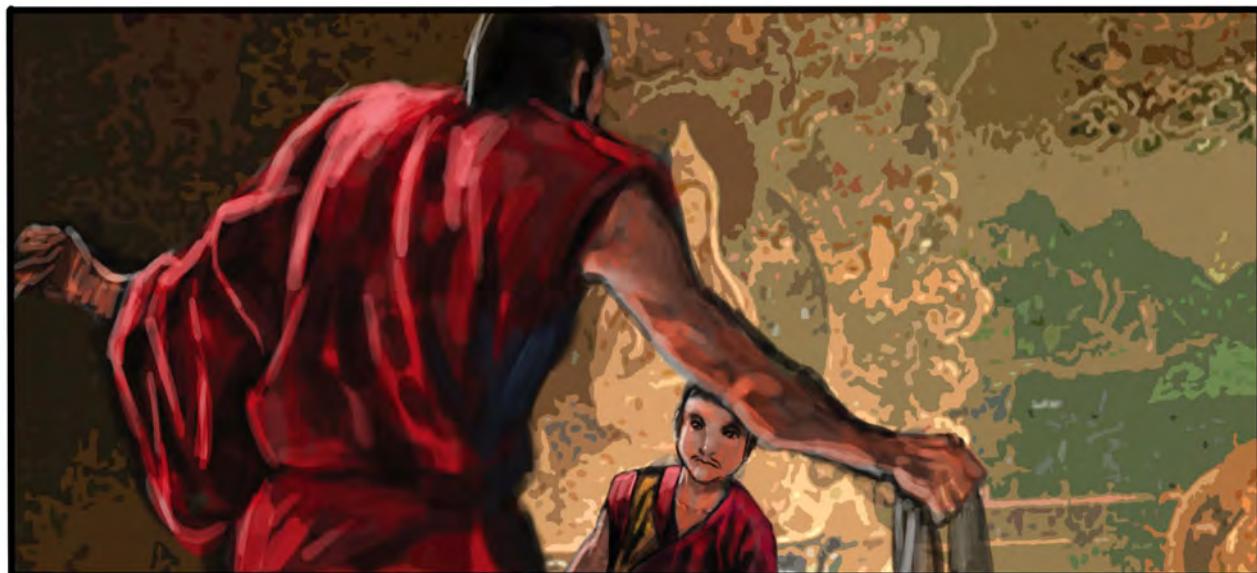
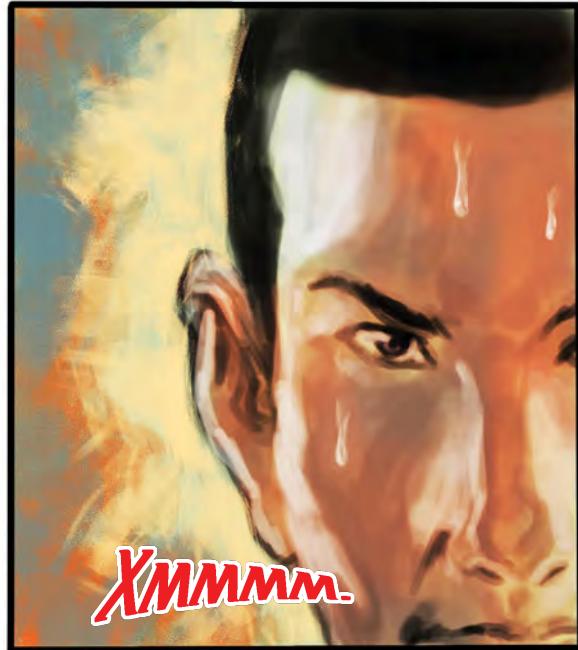
Намайг алах
гэж байгааг чинь
би мэдэж
байна.

Энэ насанд минь
намайг алах ганц арга
байгаа юм. Та нар
миний аманд хадаг
чихэж л алж болох
юм.

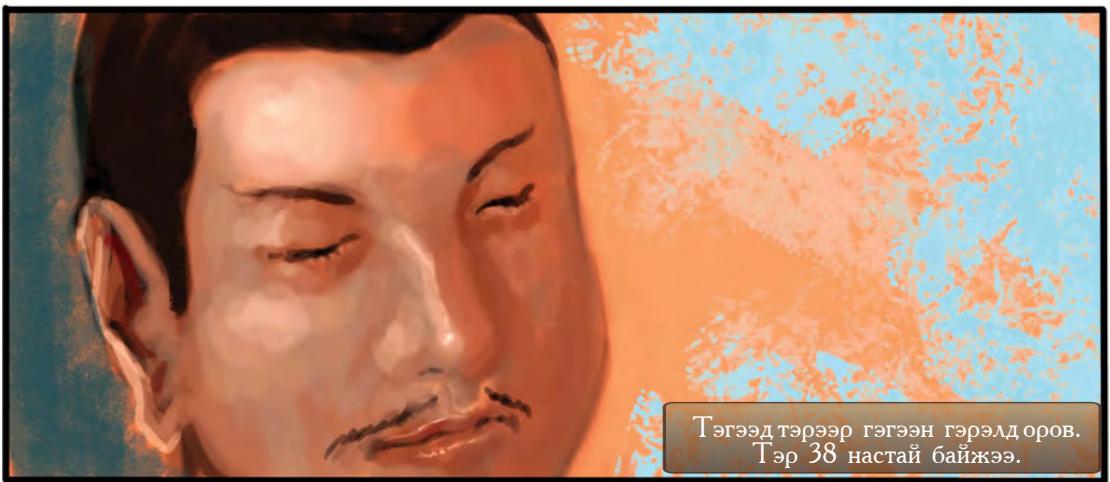

Хоолойндоо хадаг чихүүлэн,
амь тавих үед л Бүрүлгү Дагба
Жалцангийн таалалд бага зэрэг хатуу
хий төрсөн нь түүнд хэрэгтэй байсан
догшин хүч байлаа.

Тэгээд тэрээр гэгээн гэрэлд оров.
Тэр 38 настай байжээ.

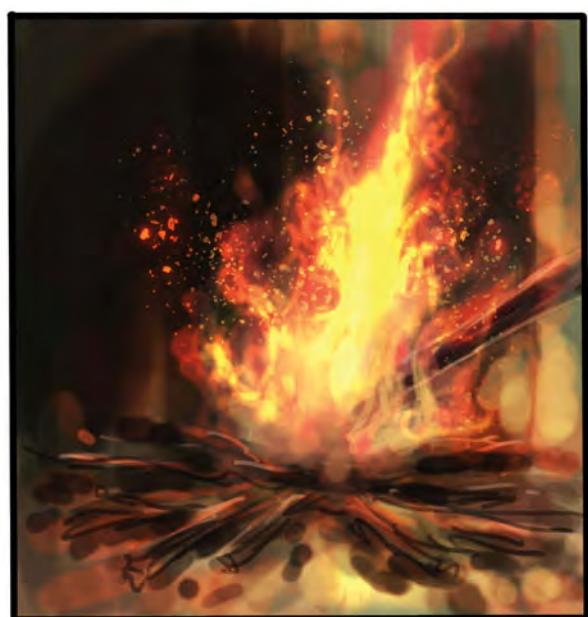
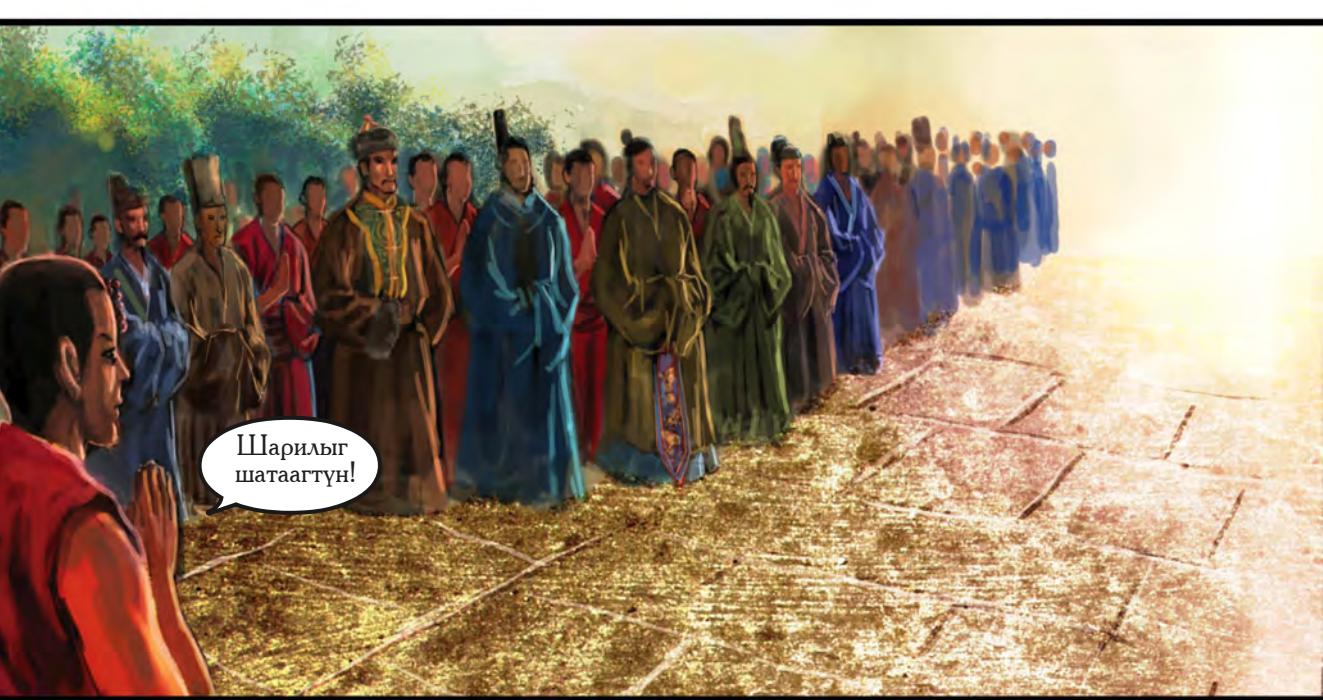
ЕСДҮГЭЭР ХЭСЭГ:

ТЭНЭМЭЛ СҮНС ҮҮ? Бурхан үү?

Бүрүлгү Дагба Жалцандийн
оршуулах ёслолд хол ойроос асар
олон хүн хүрэлцэн ирсэн байлаа...

Далай ламын өргөө Зимхан Огма.

Үүчлаарай!

Бүрүлгү Дагба
Жалсан минь, би
үнэхээр мэдээгүй
шүү.

Өршөө
намайг!

Далай лам шуудл уучлал
гүйсан залбирал шүлэг
бичжээ.

Шарил
шатахгүй л
байна даа.

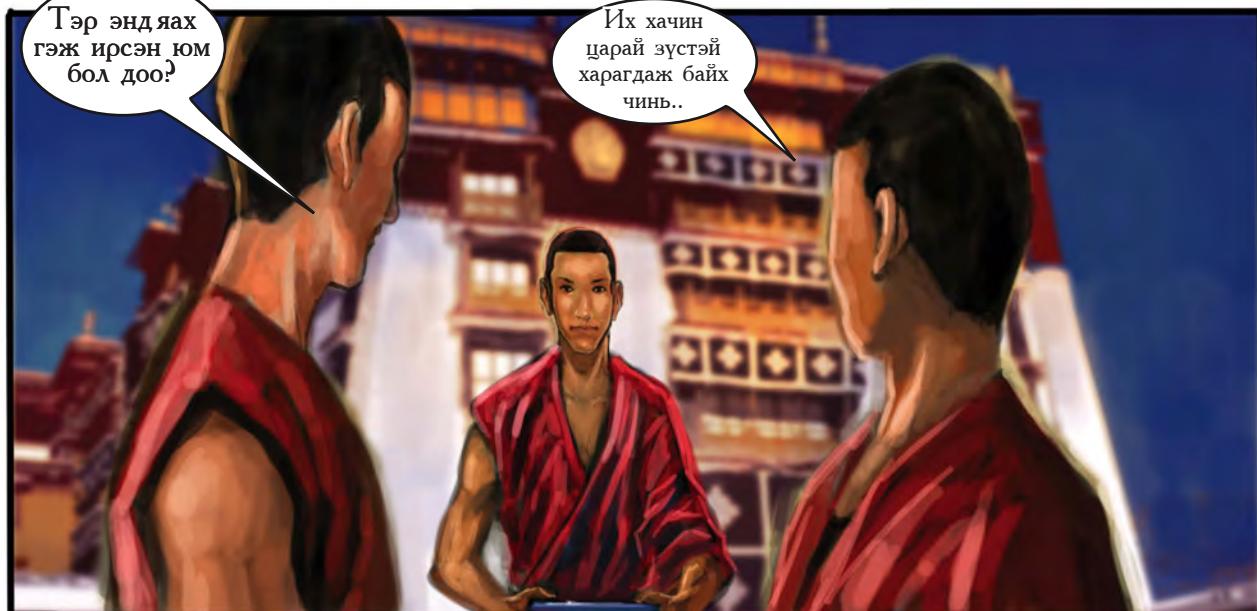
Тэрээр шүлэгтээ Бүрүлгү
Дагба Жалцангийн эрдэм
хүчийг хүндэтгэж явснаа
бичсэний дээр хүмүүсийн
хийсэн нүүгэлд гэмшиж
байгааг харуулжээ.

Үгүй ээ,
Би учрыг нь
олохoo байлаа.

Хэн ирж
байгааг хар
даа!

Далай
ламын сийон
байна

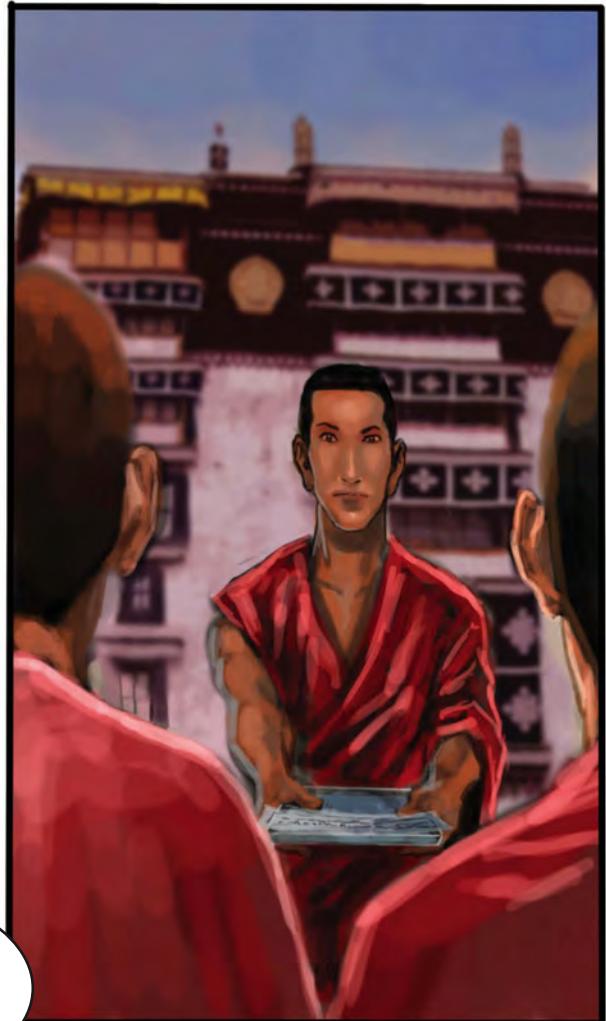

Тэр энд яах
гэж ирсэн юм
бол доо?

Их хачин
царай зүстэй
харагдааж байх
чинь..

Далай ламын
захина...

Энэ бол Далай ламаас
илгээсэн захиа, Бүрүлгү
Дагба Жалцанд өргөсөн
залбирал байгаа юм.
Чангаар уншина уу!

Залбиралыг уншиж
дуусахад шарил шууд
шатаж эхлэв.

Ямар лам гэхээрээ
ийм байдаг байнаа?
Өөрийг чинь алх
гэж байхад яагаад
эсэргүүцээгүй юм бэ?

Бүрүлгү Дагба Жалцангийн сойвон
лам нар багшaa шударга бусаар
алдсандаа сэтгэлээр хямарч байв.

Энэ бол Төвдэд тохиосон эмгэнэлт
үйл явдуудын эхэн байв...

Гэнэт шарилаас их хар
утаа баагив...

Бид Бүрүлгү Дагба
Жалцанг хорлосон тул
тэр үхээд, хилэнт ад
болсон үзэгдэл
гарав.

... Атгасан гар шиг утаа, Лхас
хотыг бүрхэв. Далай лам
үүнийг муу ёр хэмээн боджээ.

Түүнээс хойш Лхас хотод цөвүүн цаг эхэлжээ. Газар хөдлөн, ган зуд дараалан болж, өлсгөлөн нүүрлэв. Энэ бол Бүрүлгү Дагба Жалцанг алсан хүмүүсийн нийтийн үйлийн үр хэрхэн боловсорч байгаагийн тэмдэг байжээ.

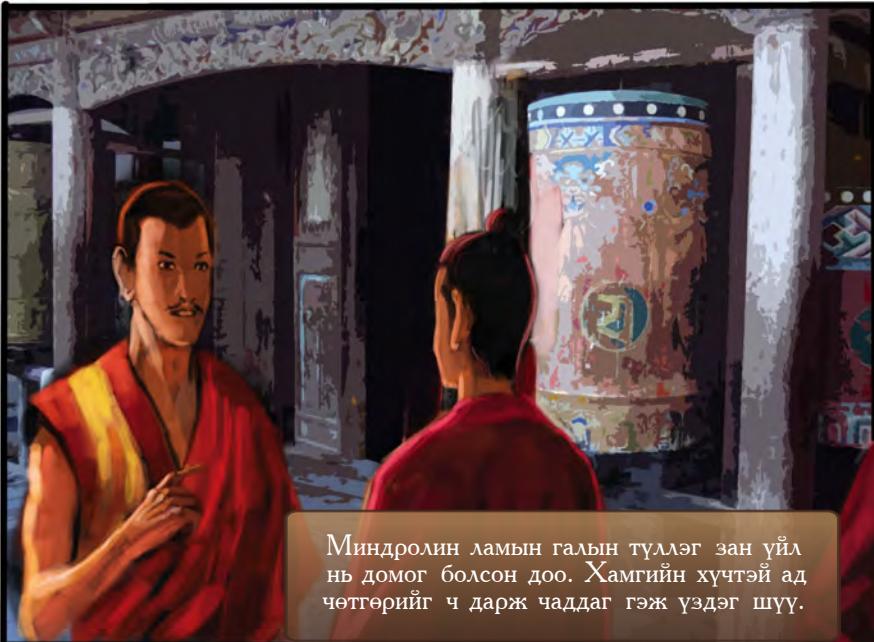
Төвд орон даяараа хямралд автав. Далай лам аяга цайгаа ч тухтай ууж чадахаа болив.

Аргаа барсан Далай лам арга чарга, зан үйл хийхдээ гарамгай нэгэн хүнийг олов.

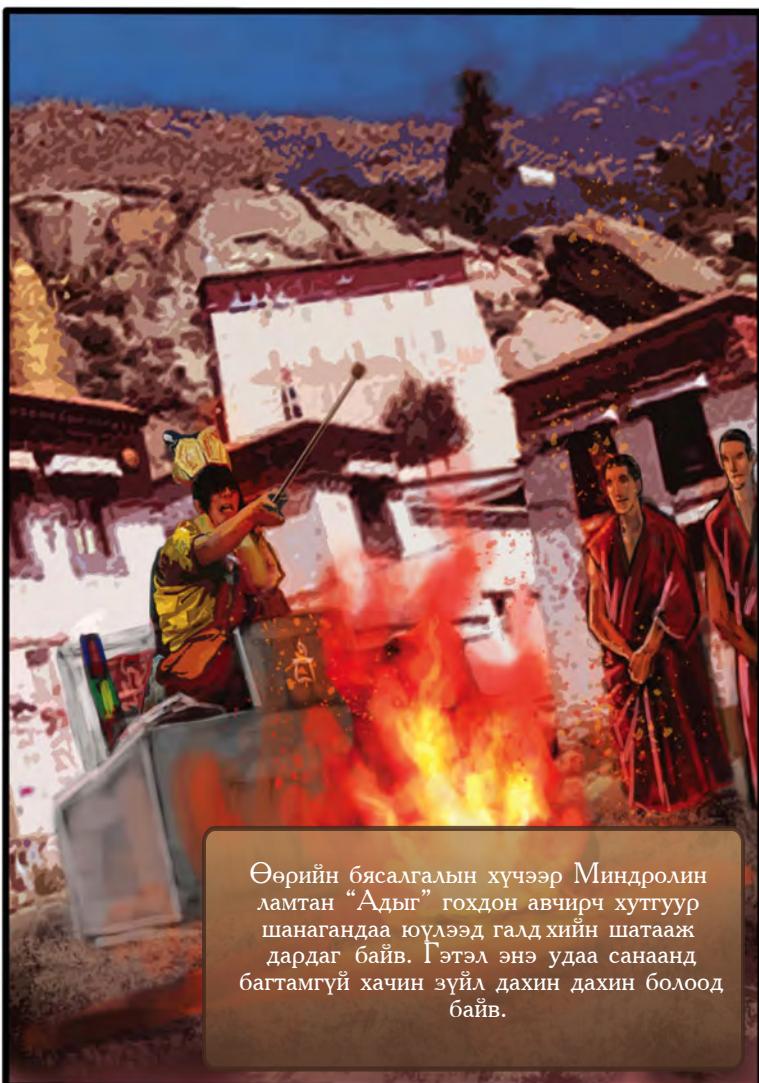
МИНДРОЛИНГИЙН ЛАМ

Надад таны тус хэрэгтэй байна.
Төвдийг түйвээгч нэг ад гарлаа. Галын түллэг зан үйлээ хийж түүнийг дарж өгнө үү!

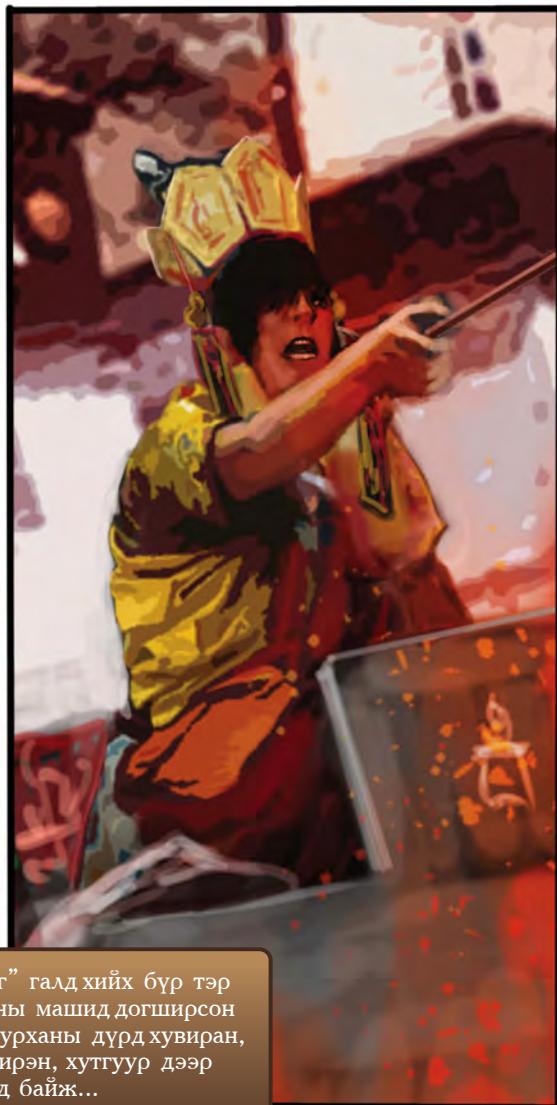

Миндролин ламын галын түллэг зан үйл нь домог болсон доо. Хамгийн хүчтэй ад чөтгөрийг ч дарж чаддаг гэж уздэг шүү.

Өөрийн бясамгалын хүчээр Миндролин ламтан “Адыг” гохдон авчирч хутгуур шанагандаа юудээд галд хийн шатааж дардаг байв. Гэтэл энэ удаа санаанд багтамгүй хачин зүйл дахин дахин болоод байв.

Тэрээр нөгөө “Адыг” галд хийх бүр тэр нь Манзушир бурханы машид догширсон дүр болох Жигжид бурханы дүрд хувирэн, галаас буцан гарч ирэн, хутгуур дээр суучихаад байж...

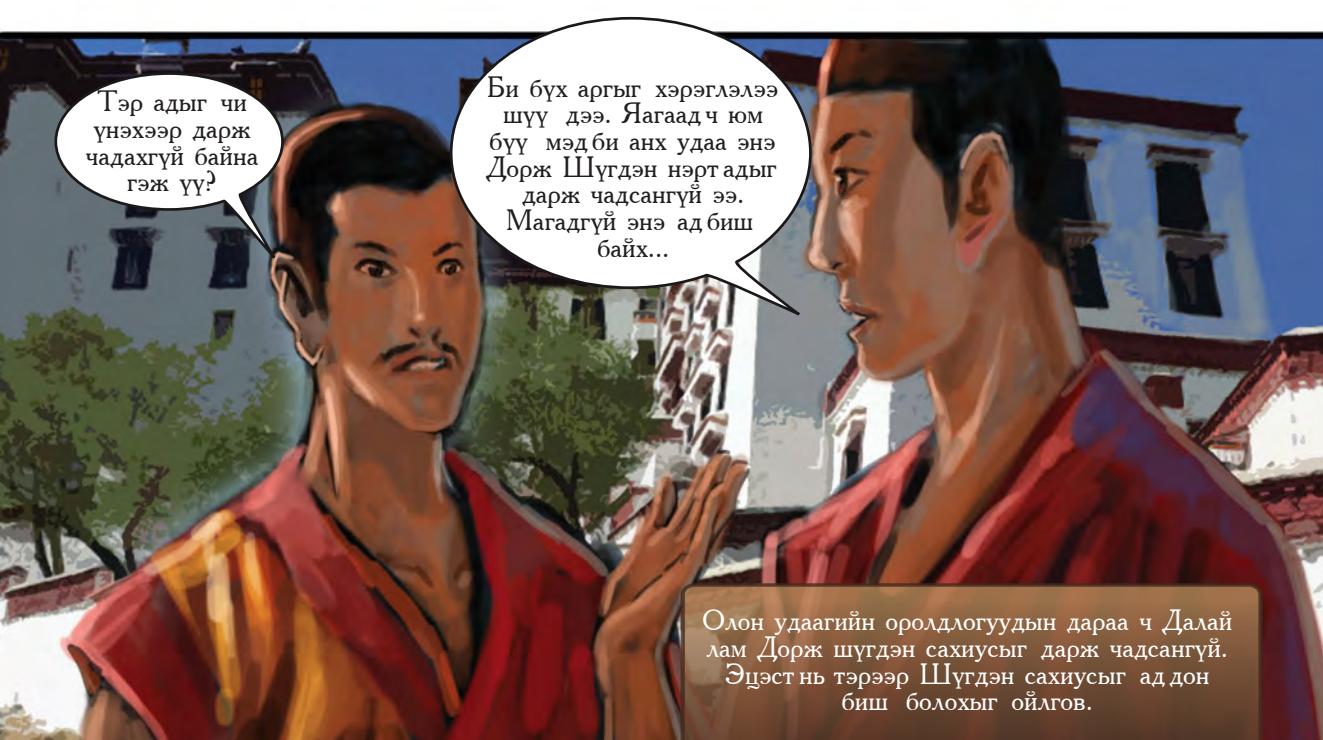
Дараа нь бас нэгэн удаа
Миндролин лам хутгууртаяа
анхааралаа төвлөрүүлэн байтал ...

... Номын сахиус Сэстав машид сэтгэл татсан узэсгэлэнт бусгүйн дүрээр Миндролин ламын эмнэ хувиран бүжиглэснээр түүний анхааралыг сарниулчихав.

Дорж Шүгдэн хутгуураас гарч, Сэстав сахиустай хамт алга болов

Тэр адиг чи үнэхээр дарж чадахгүй байна гэж үү?

Би бүх аргыг хэрэглэлээ шүү дээ. Яагаад ч юм бүү мэд би анх удаа энэ Дорж Шүгдэн нэрт адиг дарж чадсангүй ээ. Магадгүй энэ ад биш байх...

Олон удаагийн оролдлогуудын дараа ч Далай лам Дорж шүгдэн сахиусыг дарж чадсангүй. Эцэст нь тэрээр Шүгдэн сахиусыг ад дон биш болохыг ойлгов.

Үгүй ээ. Би алдаа гаргажээ. Бүрүлгү Дагба Жалцанд би үнэхээр хор хийсэн юм байна.

Далай лам Дорж Шүгдэнг Бүрүлгү Дагба Жалцандгийн хувилгаан, энэ цаг үеийн маргаангүй сахиус хэмээн тамгатай батламж захия болон залбирал бичиж ёгчээ.

Тэрээр сахиус болон боссон тул би түүнийг тамгалан батлав!

V Далай ламаас Дорж Шүгдэнд өргөсөн магтаал
Хум

Уг анхны хоосон агаараас үл хөдлөх боловч
Аянганаас ч машид түргэн их хүчит
Сайн муут ялгагч баатар зоригт таныг
Энд урин залья! морилон хайрла!

Хуврагийн хувцаст хирсний арьсан малгайг асаасан
Баруунаар чимэгт бороохой, зүүнээр хүний зүрх барьсан
Лус, гарьд зэрэг элдэв хөлөг унасан

Үхээрийн газрын мам нарыг номхруулагч таныг магтмуй!

Тангарагийн эд, гадаад дотоод нууцын тахил дором
Мэлмийн болгоолт зэрэг элдэв тахилыг жигдрүүлэн өргөмүй

Хэдий миний урьдын ерөөл хүсэл хүнд байсан ч
Хүчит хувилгааны дүрээ бүү зогсоо!

гэмээ наминчилан гэмшье!

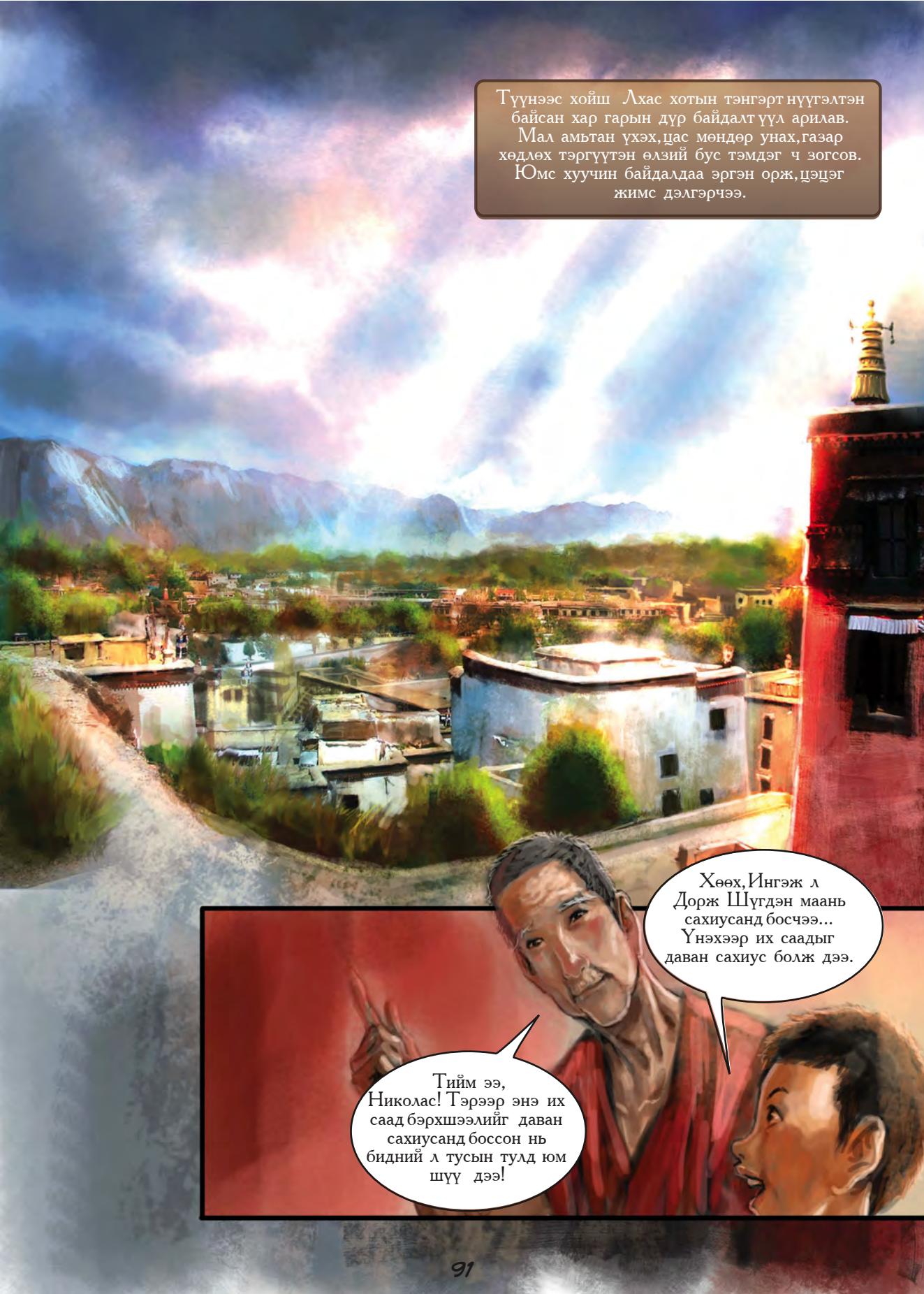
Бие, хэл, сэтгэлийн үүдээрээ таныг бишрэн магтай
Багш шавь өглөгийн эзэд хийгээд бидний нөхөр сэлтэд

Сайн сайхныг хайрлан, саад бүхнийг даран зохио.
Ертөнц хийгээд номын аливаа үйлсийг шинийн саран мэт

арвигтгагтун!

Түүнчлэн бидний хүсэл ерөөлийг түргэн бүтээж
Дээдийн хутгийг хайрлан зохио

Сэтгэлчилэнгийн чандмань эрдэнэ мэт
Гурван эрдэнийн авралаар байнга өршөө!

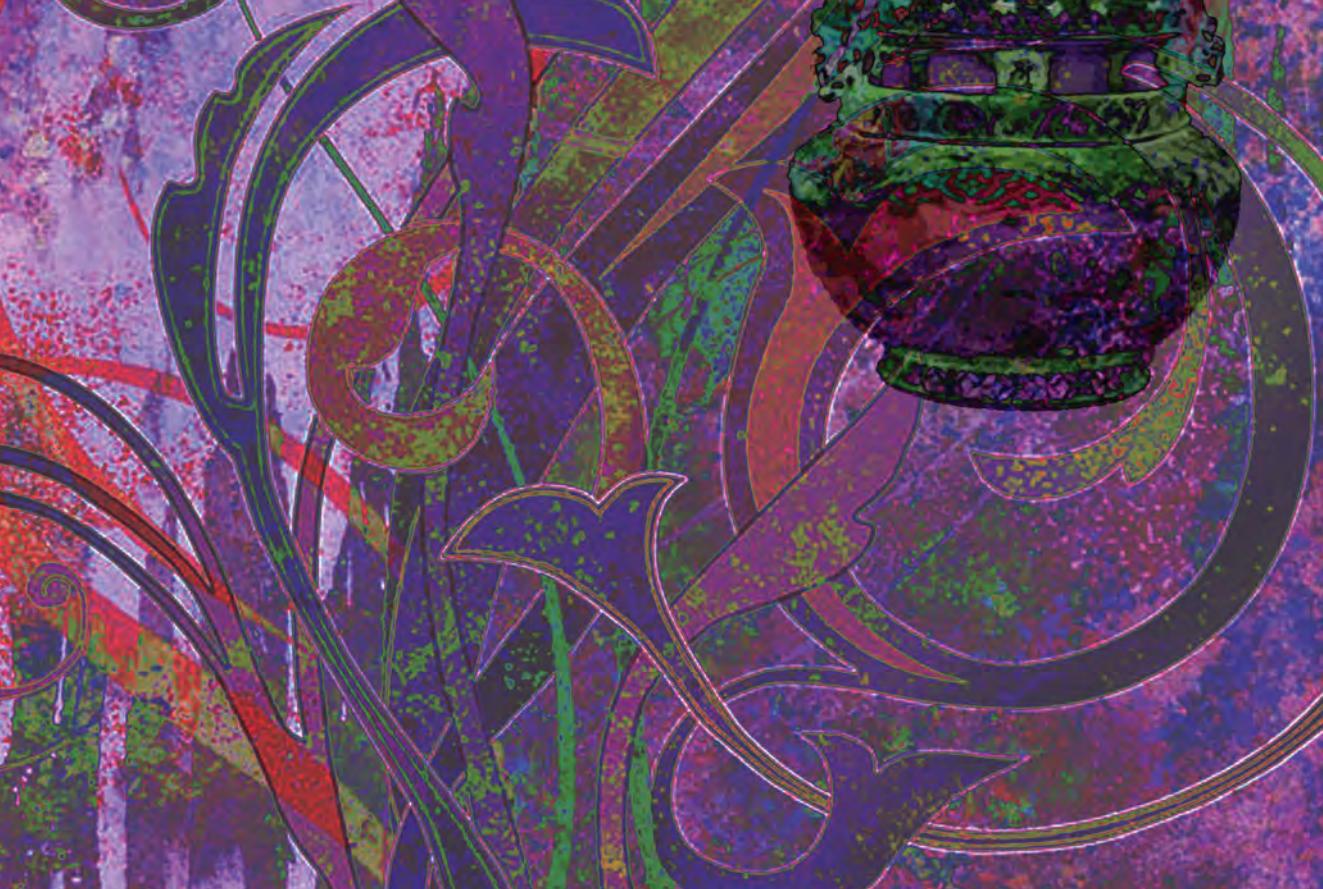
Түүнээс хойш Лхас хотын тэнгэрт нүүгэлтэн байсан хар гарын дүр байдалт үүл арилав.
Мал амьтан үхэх, цас мөндөр унах, газар хөдлөх тэргүүтэн өлзий бус тэмдэг ч зогсов.
Юмс хуучин байдалдаа эргэн орж, цэцэг жимс дэлгэрчээ.

АРАВДУГААР ХЭСЭГ

Сажийн хийд рүү

Тэгээд Дорж Шүгдэн урьд төрөлдөө Сажа Бандита лам байсны хувьд Сажийн хийдийн лам нартай үйлийн бариллага хүчтэй байсан тул Сажийн хийд рүү морилжээ.

Тэр үеийн Сажийн хийдийн лам нар эрдэм оюунаараа маш алдартай номч мэргэд байсан тул Дорж Шүгдэнг хэн болохыг нь даруй таньж, тэр дор нь ширээнд залж, түүнд тусгайлсан шүтээний хийд орон барьж, тахих болжээ.

Ийнхүү Дорж Шүгдэнг анх Сажийн хийдэд шүтэг болсон юм. Сажийн лам дээдэс нар Дорж Шүгдэн сахиус энэ цагаас эхлэн номын магад сахиус болсныг, цаг өнгөрөх тутам түүний эрдэм чадал нь хүчирхэг болох тухай зарлажээ.

Дорж Шүгдэн сахиус зөвхөн сүм хийд төдийгүй, хар хүмүүсийн дотор ч өргөн дэлгэрч, айл гэрийн бурхан шутээнд хүндгэй залагдах сахиус болон тодорчээ. Иингээд тэр цагаас хойш 300 жилийн турш Сажийн сүм хийдүүдэд тахин шугсээр иржээ.

Энд Дорж Шүгдэнд зориулан бичсэн далай шиг их магтаал зохиолуудаас дуслын төдий нэгийг үзүүлэх аваас Цогцхүчит Дорж Шүгдэн сахиусанд машид гүнзгий сүсэг бишрэлийн үүднээс тавьсан магтаалыг дурдах хэрэгтэй. Дорж Шүгдэн сахиусын нигүүсэл ямар их цаглашгүй гүнзгий, номыг сахих буянт үйлс нь ямар их ариун дээд болохыг нь магтсан үг бүрийг нь анхааралтай сонсогтуу:

Сажийн лам Хүнгэн Наваан Гунгаа Лодойгоос Дорж Шүгдэн сахиусанд өргөсөн магтаал.

Анханд Татагатагийн шашинд орохын цагт
Винайг баригч гэлэнгийн дүрээр боссондоор
Шравагийн сав номыг ходроолгүй сахьсан тан дор мөргөмүй!

Завсарт тоолшгүй олон бурхад бодьсадва нарын өмнө¹
Ереэхуйн хийгээд орохуйн бодьсадын тангарга авах үедээ
Номын сахиус болохын бивангардыг хүртсэнээр
Бодьсадын хамаг номыг ходроолгүй сахих болсон танд мөргөмүй.
Дандарын далайн их хотмандалд
Очирдараас эрх хүртэн тангараагыг авснаар
Гүнзгий дандарын хамаг номыг ходроолгүй сахих танд мөргөмүй

Ялангуяа цастуулсаар хүрээлэгдсэн умардын энэ оронд
Буржаны нар хэдий шууд тусаагүй ч түүний нигүүсэлийн хүчээр
Буй болсон шашны дөрвөн ёсыг ялгалгүй сахих танд мөргөмүй.

Гурван сав ном, их дандарс болон шашдирыг
Өөрийн үзлээр сайтар номлосон шашныг баригч дээдэс бүхнийг
сахигч, Тэдгээр мэргэдийн зарлигийг
биелүүлэгч болсон танд мөргөмүй.

Мэргэд бандита, дуун хөрвүүлэгч, номын хаад сайд нарын барин босгосон
хуврагийн чуулганы орших сүм хийд бүхнийг хоцроолгүй сахигч
Их сахиус танд мөргөмүй!

Бүх Төвдийн орон, Дээд доод Ари төвийн Уцан, доод Докамын орны ард
олны

Гагц сахиус, аврал, түшиг, садан, нөхөр нь болсон тул
Та бол Цаст орны гол эзэн, Танд мөргөмүй!

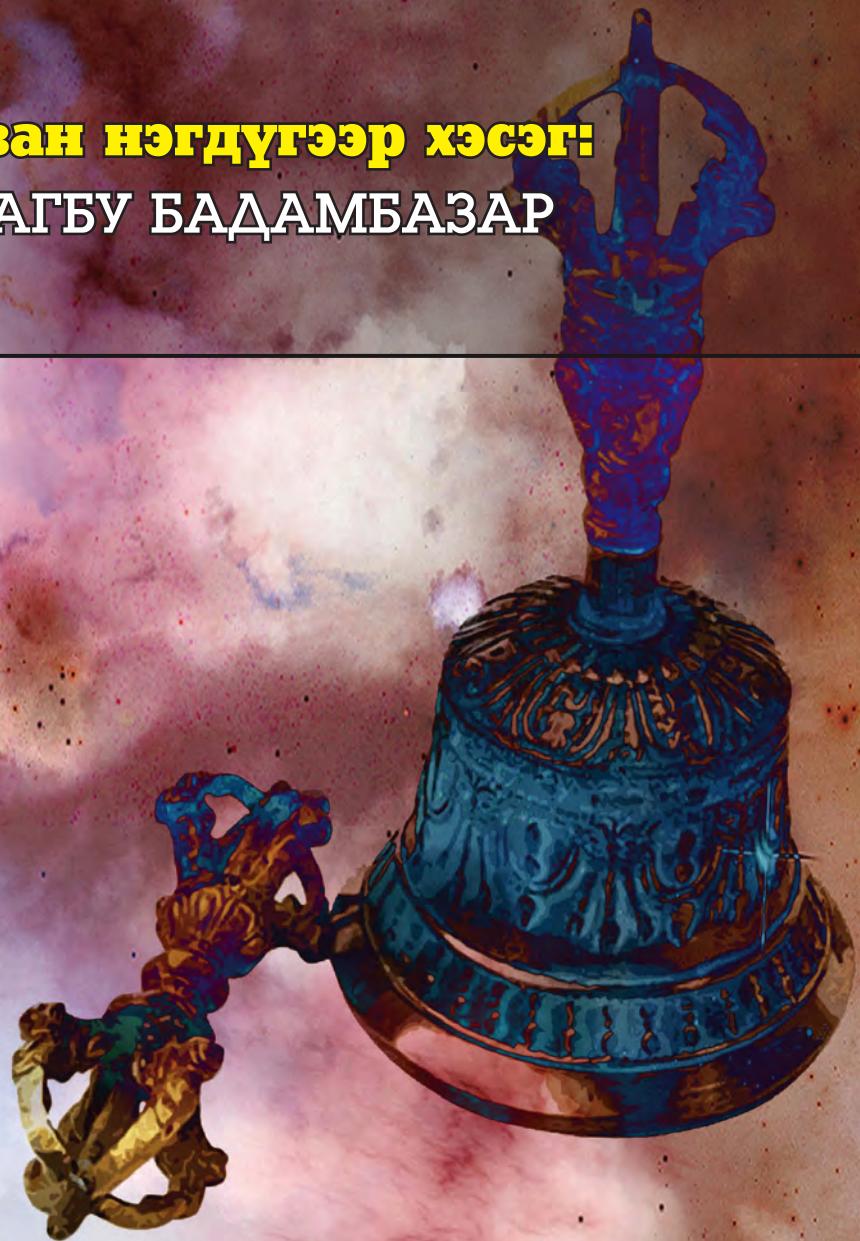
Сайн цагийн мянган бурхан бүгдийн сахиус
Хорт шулмасын хүчийг даран зохиогч
Туулсан бурханы төгс гэгээрлийг үзүүлэн
Бурхны зохионгуйгаар явах танд мөргөмүй!

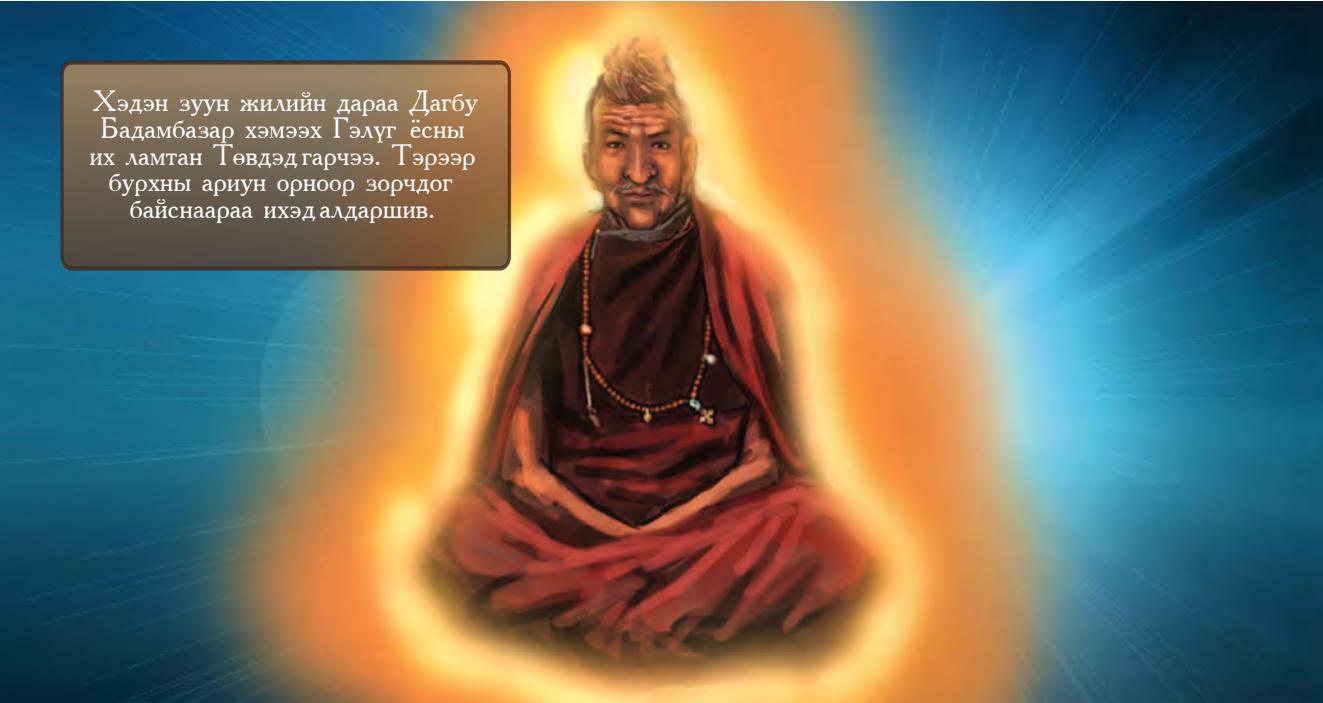
Товчдоо, лагшин, зарлиг, таалалын гурван нууцаараа
Хорвоогийн далайд төөрч живсэн амьтан нутгудад
Төгс гэтлэхүйн хутгийг зогсолтгүй хайрлагч танд мөргөмүй!

Яруу аялгуун далайн магтаалаар таныг магтсанаар
Таны таалалдалин баясгалан, нигүүсэл асралыг арвигасны хүчээр
Үл зохилдохыг амирлуулан, буян номыг арвигах зэрэг
Хамаг хүсэл ерөөлийг номын дагуу бүтээн зохио!

**Арван нэгдүгээр хэсэг:
ДАГБУ БАДАМБАЗАР**

Хэдэн зуун жилийн дараа Дагбу
Бадамбазар хэмээх Гэлүг ёсны
их ламтан Төвдэд гарчээ. Тэрээр
бурхны ариун орноор зорчдог
байснаараа ихэд алдаршив.

Нэгэн удаа Дагбу Базар лам бясалгаж
байх үеэр ирээдүй үзгийн бурхан
Майдарын ариун орон Төгс баясгалант
тэнгэрийн оронд зорчив.

Дүлзин Дагба Жалцан
минь, Дорж Шүгдэнгийн хот
мандал, дамжлагын нуудыг
номлож хайрлана уу?

Тэнгэр нарын их чуулган дотор
Дүлзин Дагба Жалцан оршин байв.

Тэгээд Зонховын зүрхэнээс гэрэл будан гарч Дүлзин
Дагба Жалцангийн зүрхэнд шингэн оров.

Дүлэин Дагба Жалцангийн зүрхэнээс
гарсан гэрэл Богд Зонховын суудалд
шингэв.

Гэнэт Зонховын суудлаас Дорж
Шүгдэngийн гэрэл цацарсан хот мандал
бий болов.

Дагбу Бадамбазар дараа нь ариун дээд
сахиусын аман увидас дамжлагийг Дорж
Шүгдэн сахиусын аман гэгээнээс, өөрөөс нь
хүртэв.

Номоо айлдсаны дараа мандал нөхөд сэлт нь
гэрэлд шингэн дахин суудал дор шингэв.

Дагбу Бадамбазар бясалгалаа өндөрлөөд, дамжлагын лам нарын залбирал болон Дорж Шүгдэн сахиусаас хүртсэн аман увьдасаа сийрүүлэн бичжээ.

Пабонка
минь! Энэ бол Дорж
Шүгдэн сахиусын ариун
дамжлага болой. Би чамд
хайрлах тул өөрөө
төдийгүй бусадтайгаа
хуваалцан үзтүгэй!

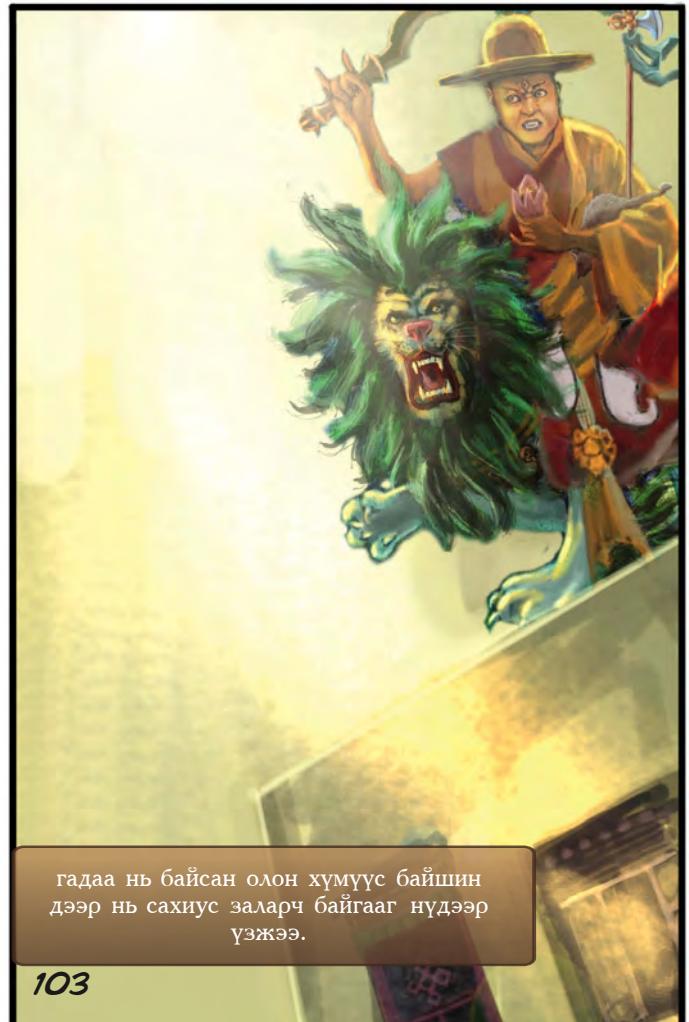
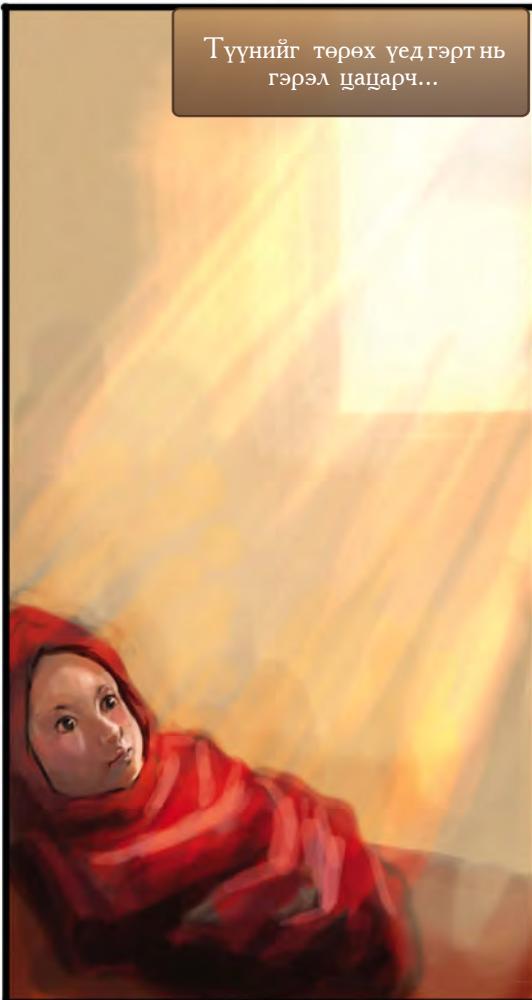
АРВАН ХОЁРДУГААР ХЭСЭГ
Дээрхийн Гэгээнтэн Авралт Богд
Пабонка Ринбүүчи

Пабонка Ринбүүчи бол
ХХ зууны Буддын шашны
хамгийн агууих лам, Төвдийн
багш нарын дундаас хамгийн
нөлөө бүхий лам байжээ

Түүнийг төрөх үед гэрт нь
гэрэл цацарч...

гадаа нь байсан олон хумуус байшин
дээр нь сахиус заларч байгааг нүдээр
үзжээ.

Түүнийг 7 настай байхад нь алдарт
Шарав Ринбүүчи Чойжи Лувсан
Даржэ лам тодруулсан байна.

Чи Сэра Мэй дацанд
орж номонд суралцугтун!
Ирээдүйд чи маш сайн
лам болно.

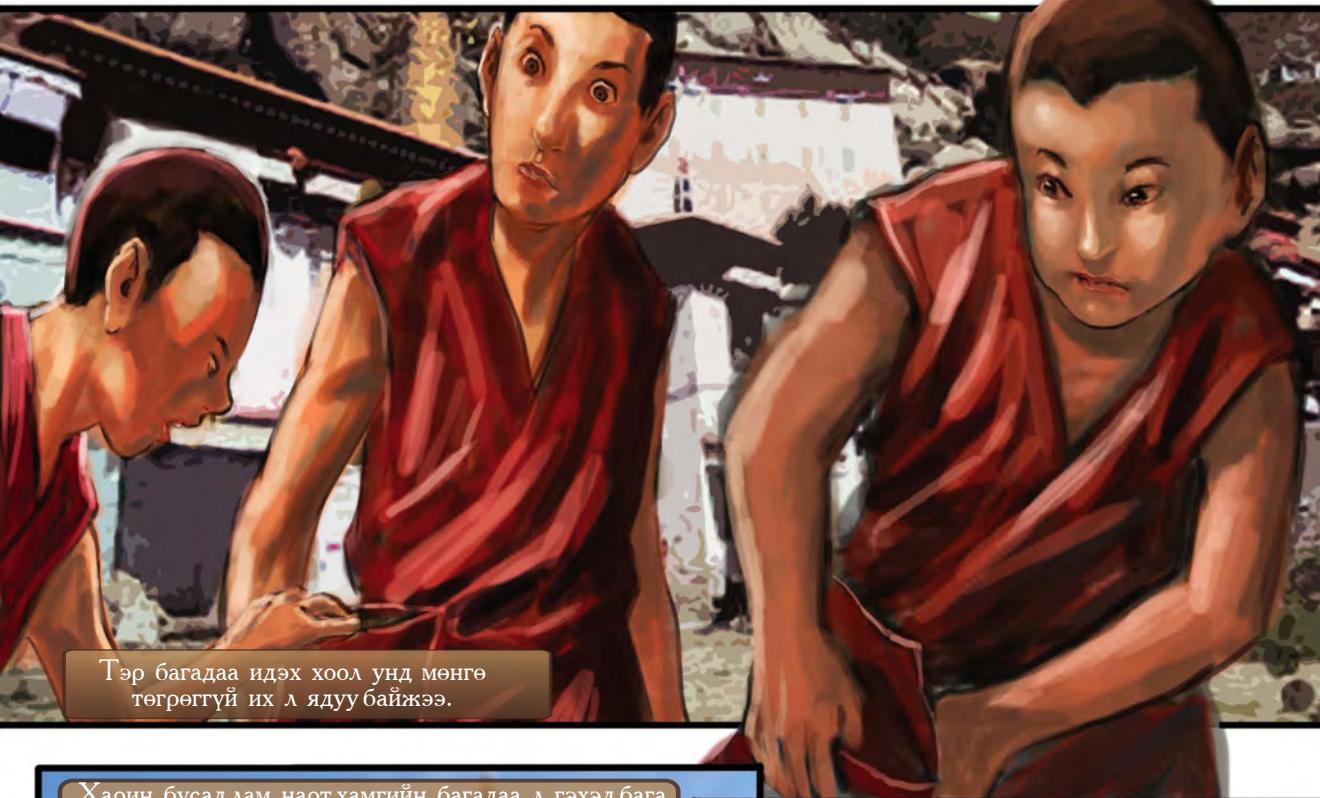

Заа, Ринбүүчи.
Баярлаллаа.
Би суралцах
болно.

Тэгвэл яагаад
түүнийг Пабонка
Ринбүүчи гэдэг
байсан юм бэ?

Пабонка
Ринбүүчиг анх Жанжаа
Ролбийдорж
(1717-1786) тэргүүтэй
олон мэргэн лам нараар
дараалан төрж байсан
хүний хойт дүрээр
тодруулсан юм.

Энэ зүгээр
улс төрөөс л болсон
хэрэг. Жанжаа гэдэг
нэрийг нь дурсахгүй
байхаар болж, түүнийг
Пабонка гэхээр
болжээ.

Тэр багадаа идэх хоол унд мөнгө төгрөггүй их л ядуу байжээ.

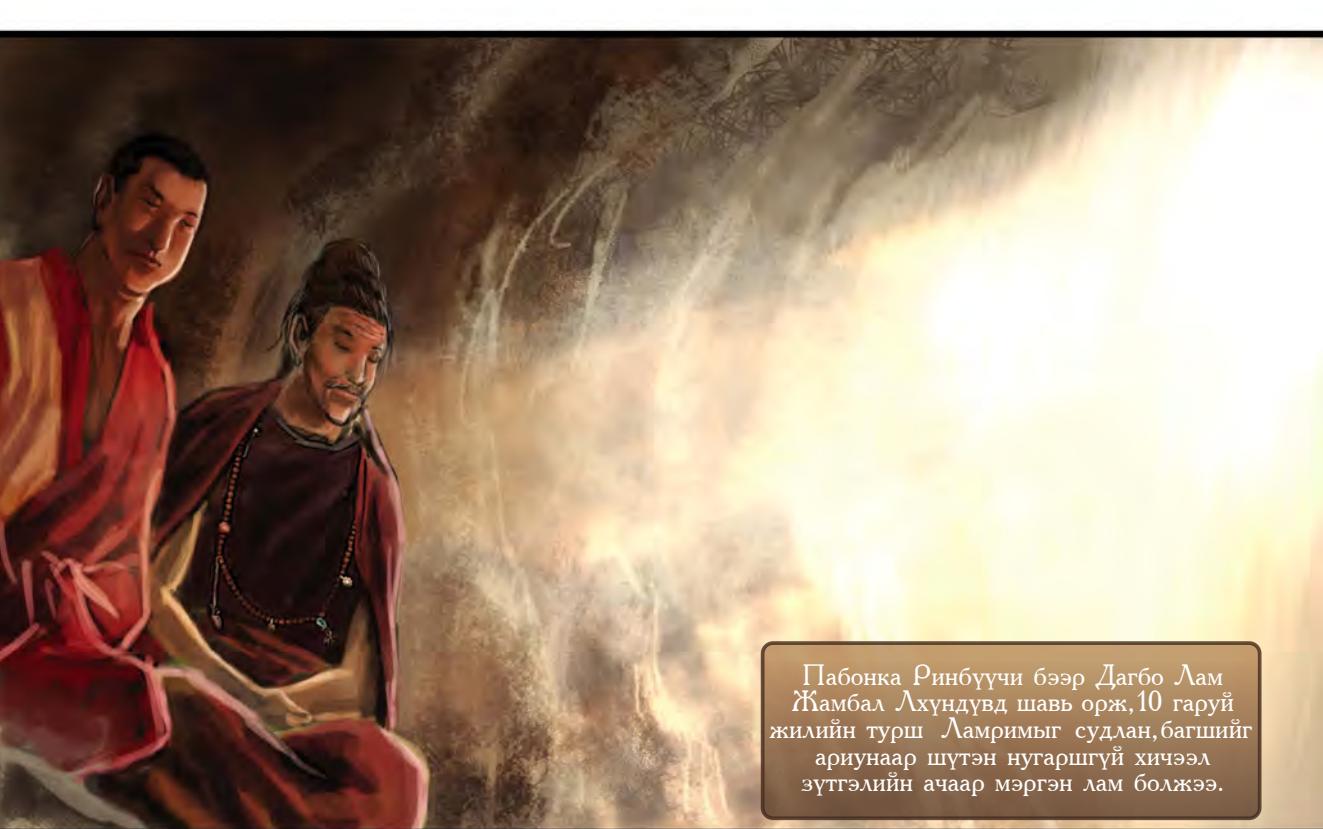
Харин бусад лам нарт хамгийн багадаа л гэхэд бага ч гэсэн арвайн гурилтай байв. Тиймээс заримдаа тэр хоолгүй болонгуутаа сүмээс гарч хоолны уутаа элсээр дүүргээд дээр нь байгаа бага зэрэг арвайн гурилаа тавиад үнэртэн, хааяа амсдаг байжээ.

Тийм байдлаар тэр олон хоног өл даадаг байв.

Хэдийгээр тэрээр Сэра Мэй дацанд дунд зэргийн дүнтэй байж дандаа бусад мунхагаараа дуудуулдаг байсан боловч Гэвшийн дамжаагаа барьжээ.

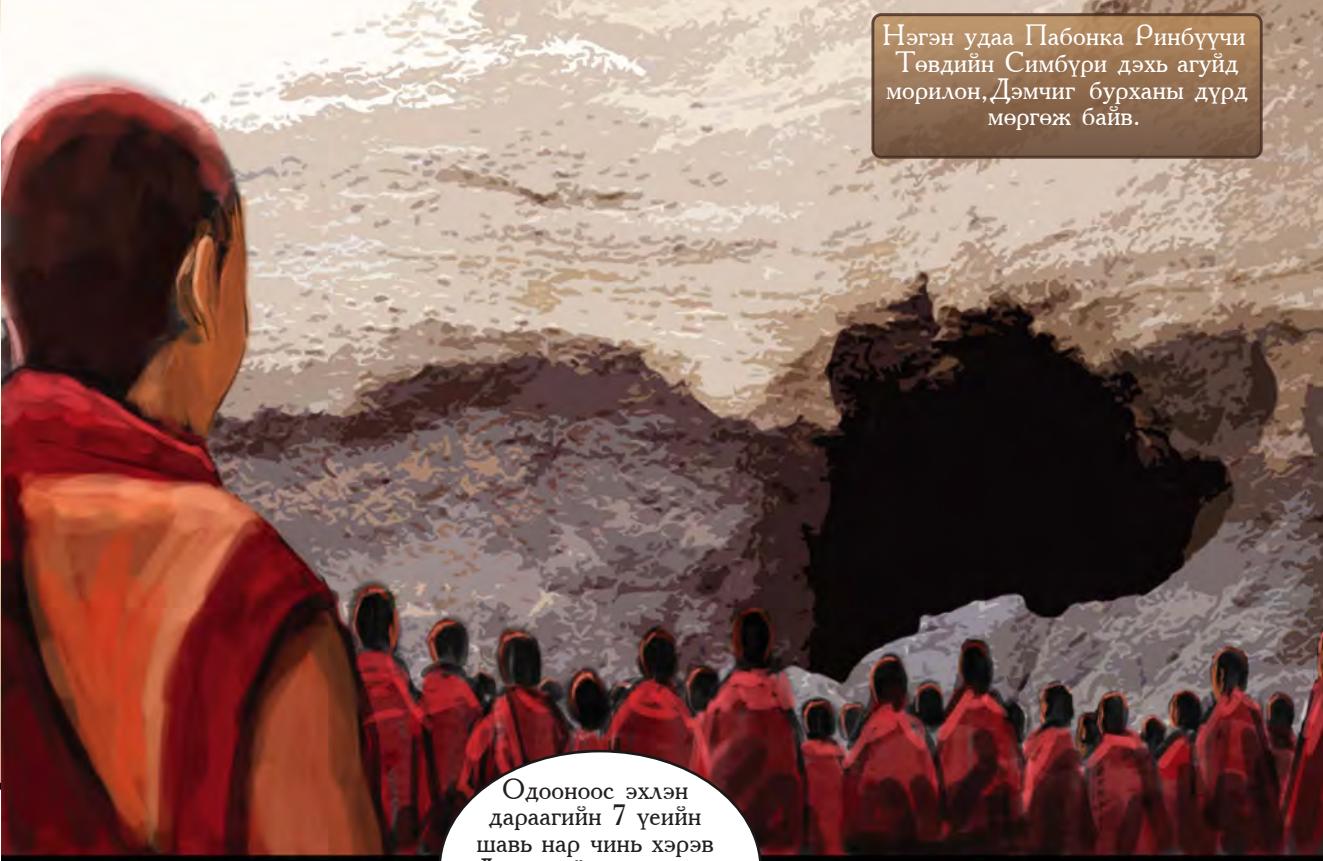

Пабонка Ринбүучи бээр Дагбо Лам Жамбал Лхүндүвд шавь орж, 10 гаруй жилийн турш Ламримыг судлан, багшийг ариунаар шүтэн нугаршгүй хичээл зүтгэлийн ачаар мэргэн лам болжээ.

Эгэлийн бус бясалгач, Пабонка Ринбүучи, Зөвхөн сайн лам багш байсан төдийгүй Дэмчиг бурханы биеийн хотмандал болон, Нархажод бурханы ном увидаасыг хайрладаг байснаараа машид алдаршин нэр хүнд нь дуурсагдav.

Нэгэн удаа Пабонка Ринбүучи
Төвдийн Симбури дэхь агуйд
морилон, Дэмчиг бурханы дүрд
мергеж байв.

Одооноос эхлэн
дараагийн 7 үеийн
шавь нар чинь хэрэв
Дэмчигийн увидасыг
маань бясалгаваас
хамгаалан сахих
болно.

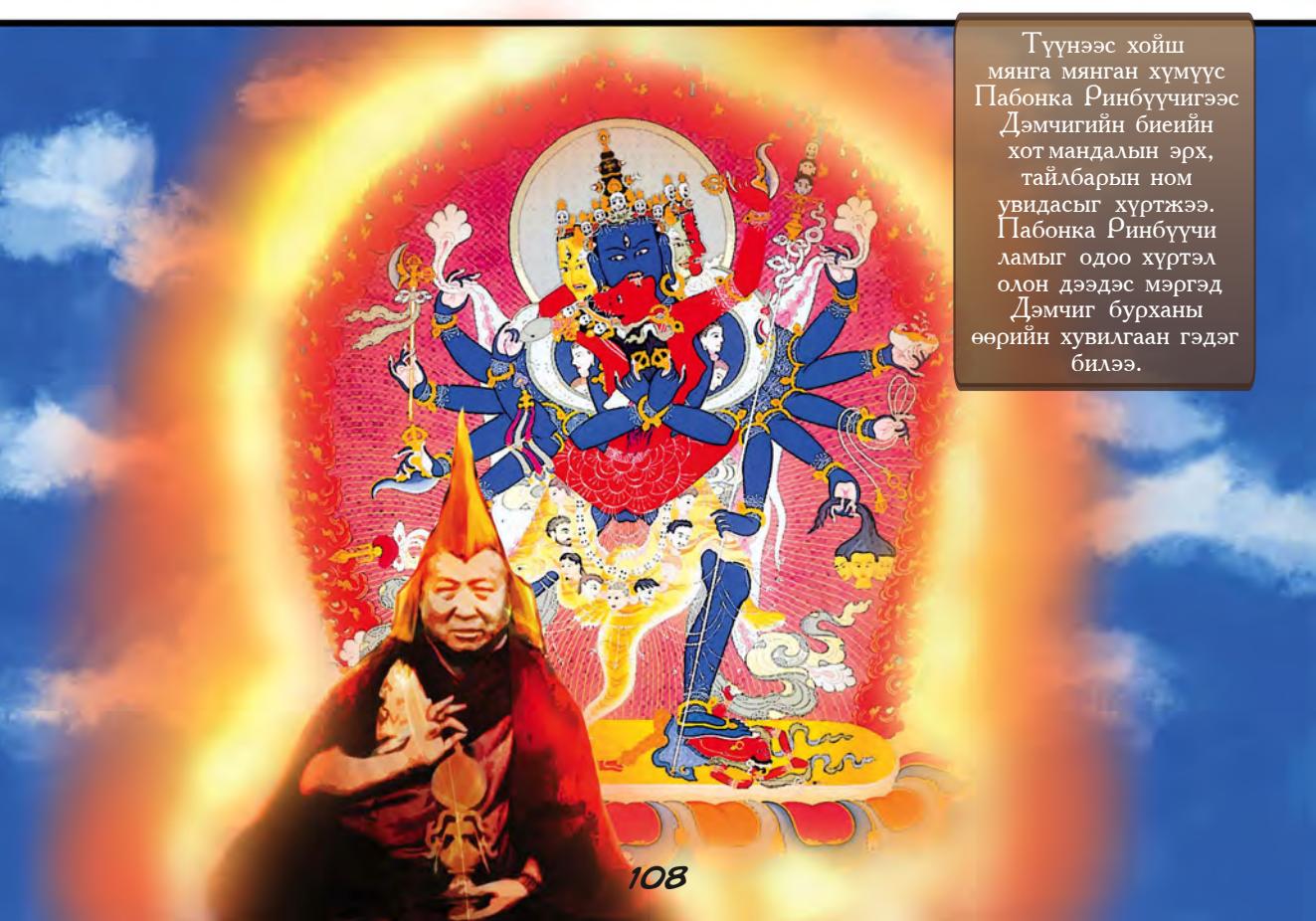

Дэмчиг
бурхан

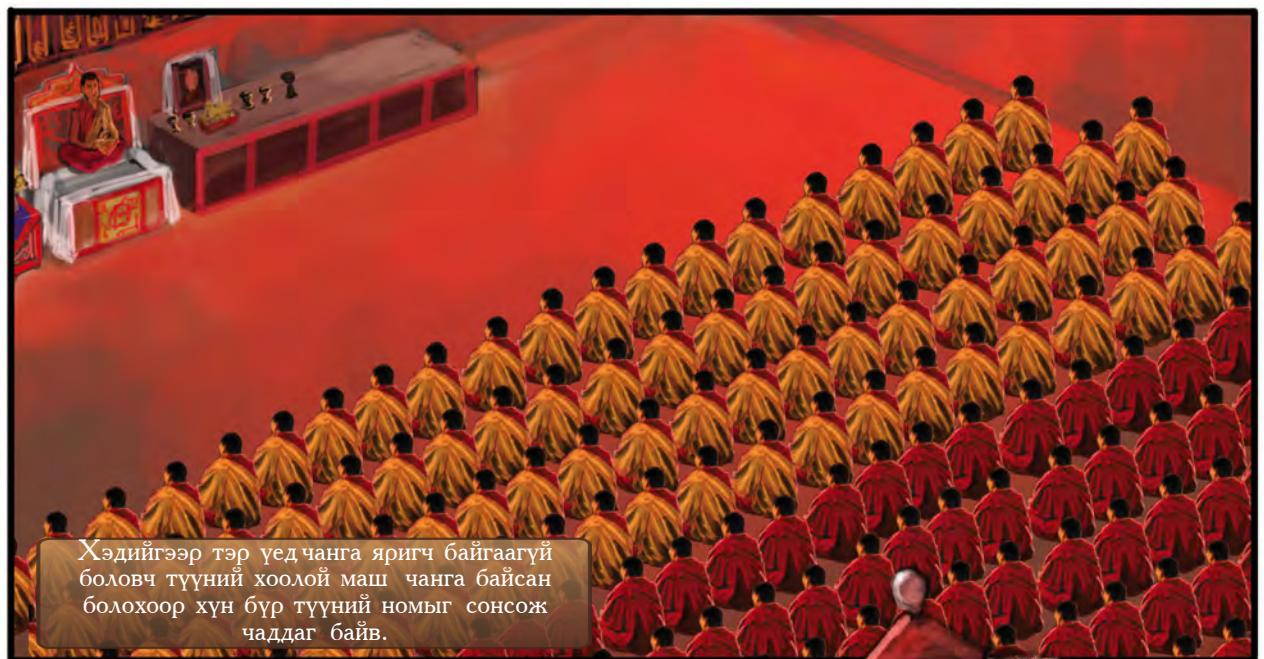
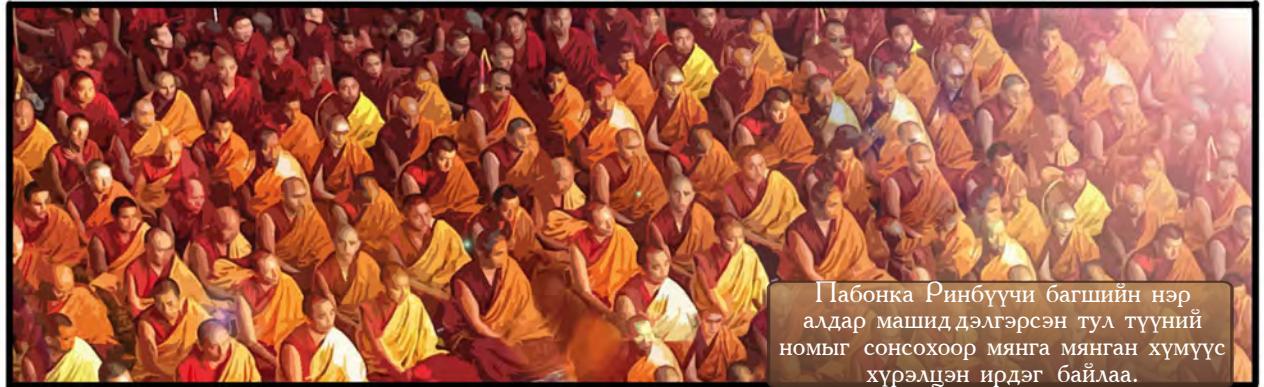

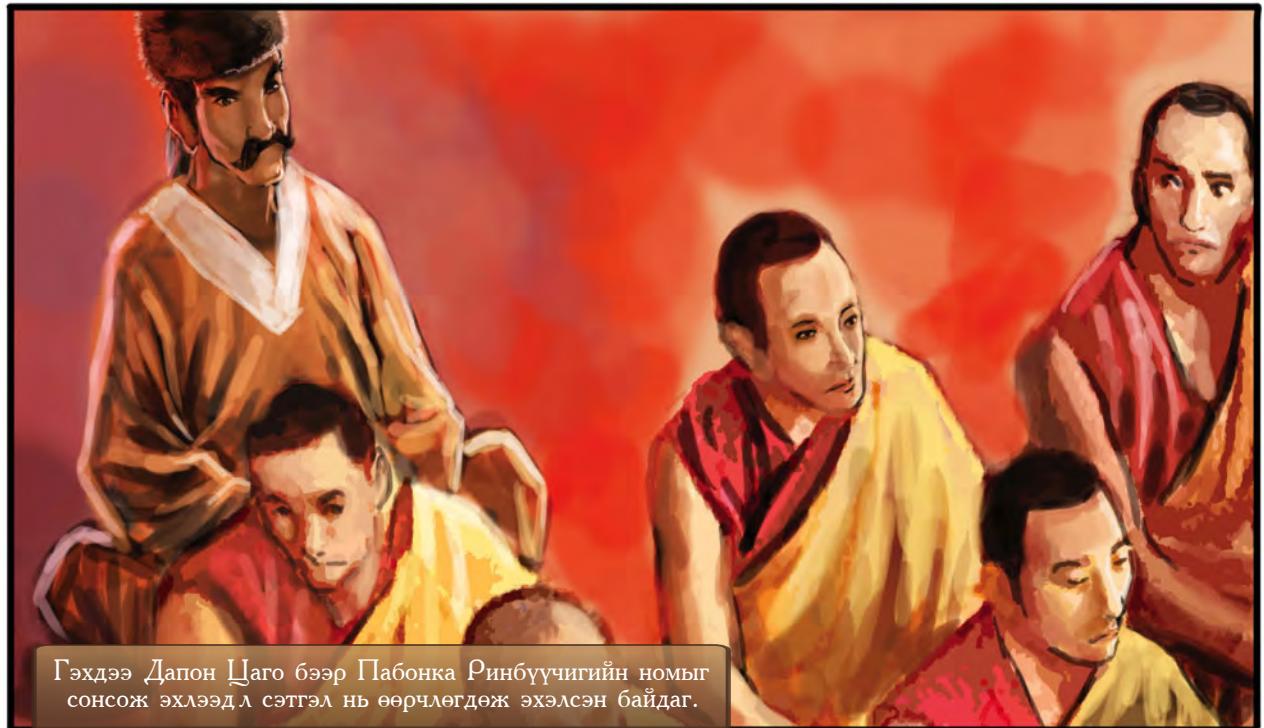
Ингэж Дэмчиг бурханыг
варлигах үед түүний амнаас маш
их раашан урсан гарчээ.

Энэ рашааныг
тосон авч маш
хүчтэй эмийн үрэл
бэлтгэжээ.

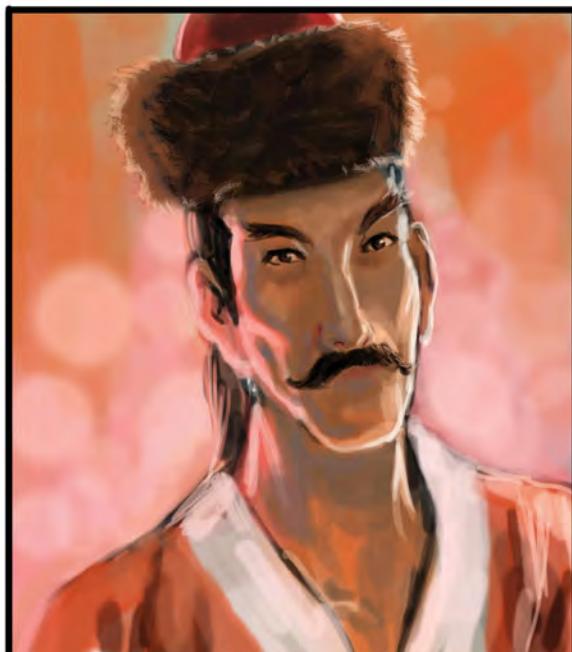

Түүнээс хойш
мянга мянган хүмүүс
Пабонка Ринбүүчигээс
Дэмчигийн биеийн
хот мандалын эрх,
тайлбарын ном
увидасыг хүртжээ.
Пабонка Ринбүүчи
ламыг одоо хүртэл
олон дээдэс мэргэд
Дэмчиг бурханы
өөрийн хувилгаан гэдэг
 билээ.

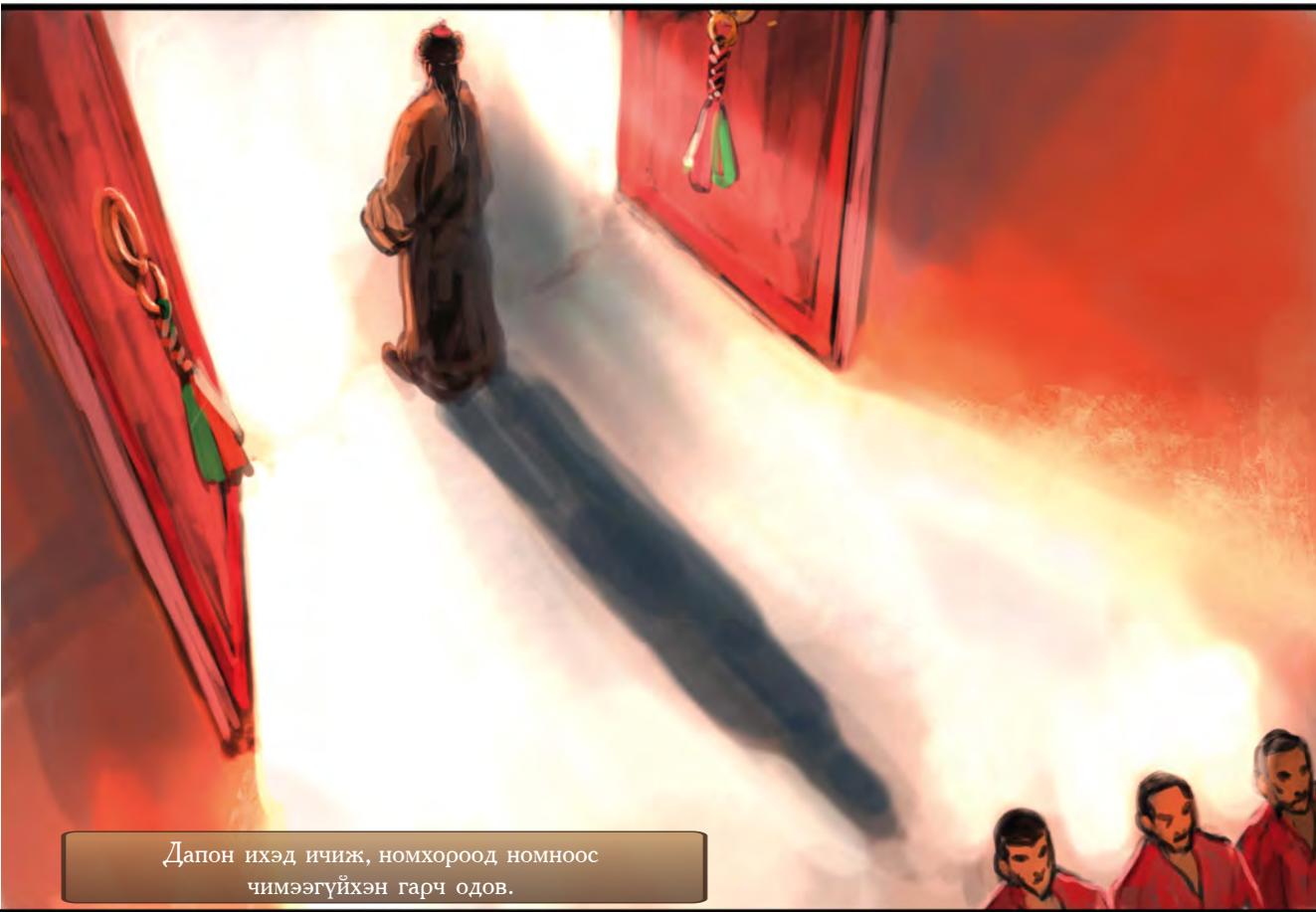

Гэхдээ Дапон Цаго бээр Пабонка Ринбүүчигийн номыг
сансож эхлээдл сэтгэл нь өөрчлөгджээ эхэлсэн байдал.

Гэнэт, тэрээр омгийн эрхээр зэвсэг зүүж
ирснээ санажээ.

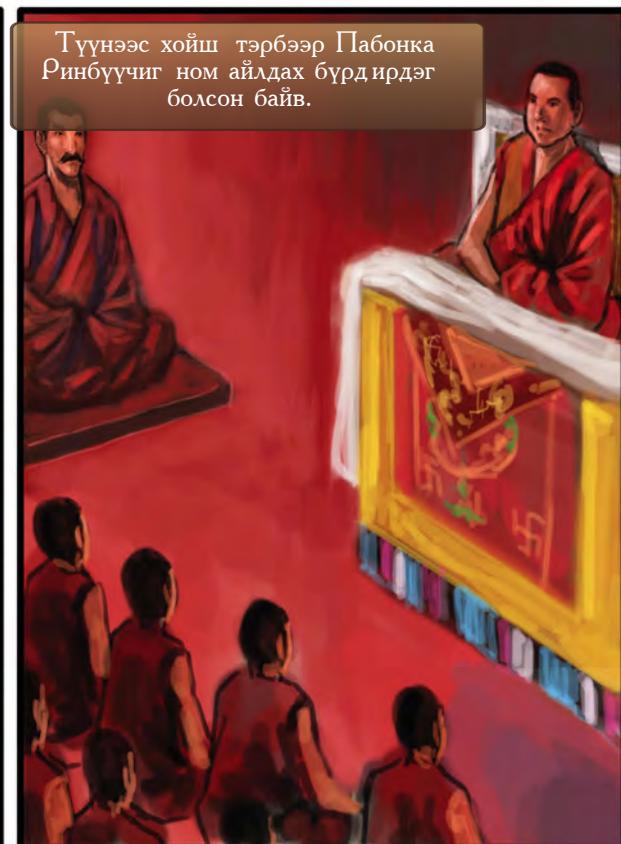

Дапон ихэд ичиж, номхороод номноос
чимээгүйхэн гарч одов.

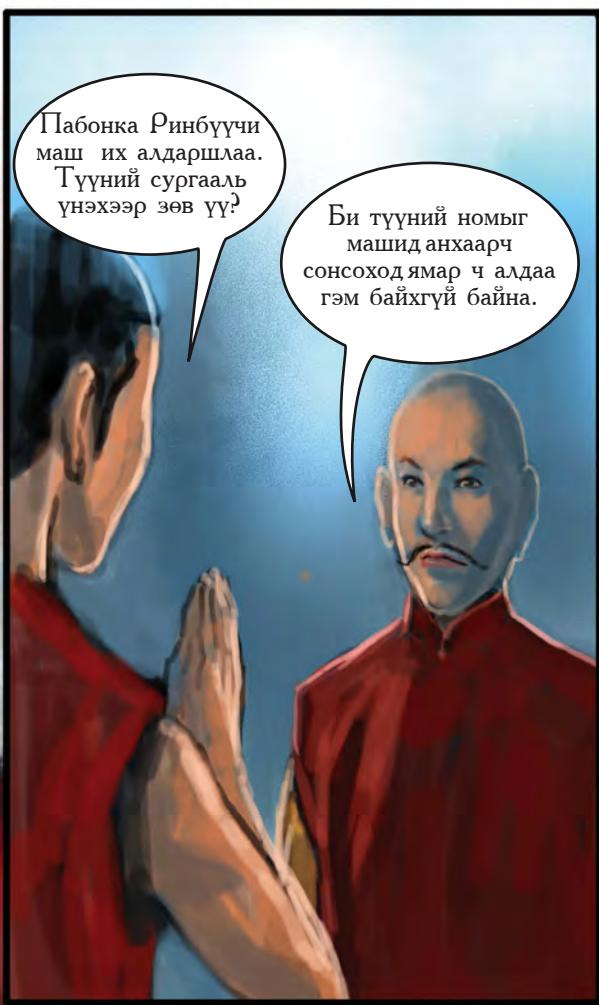
Дапон нэгэн өдөр
лам дээр хүрэлцэн
ирж...

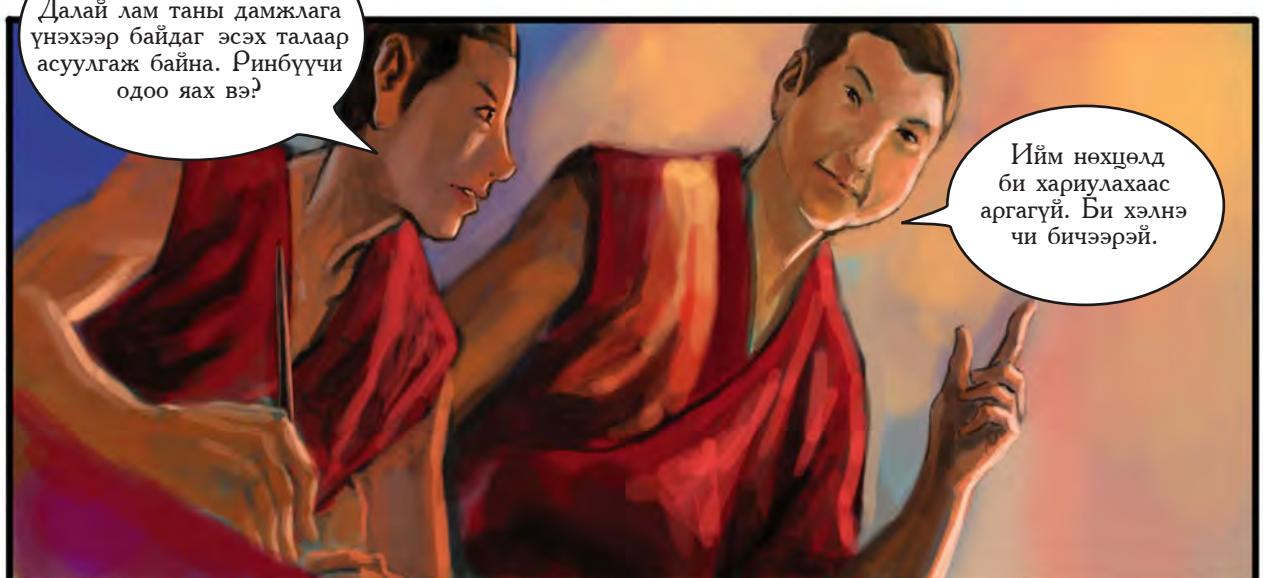

Түүнээс хойш тэрбээр Пабонка
Ринбүүчиг ном айлдах бүрд ирдэг
болсон байв.

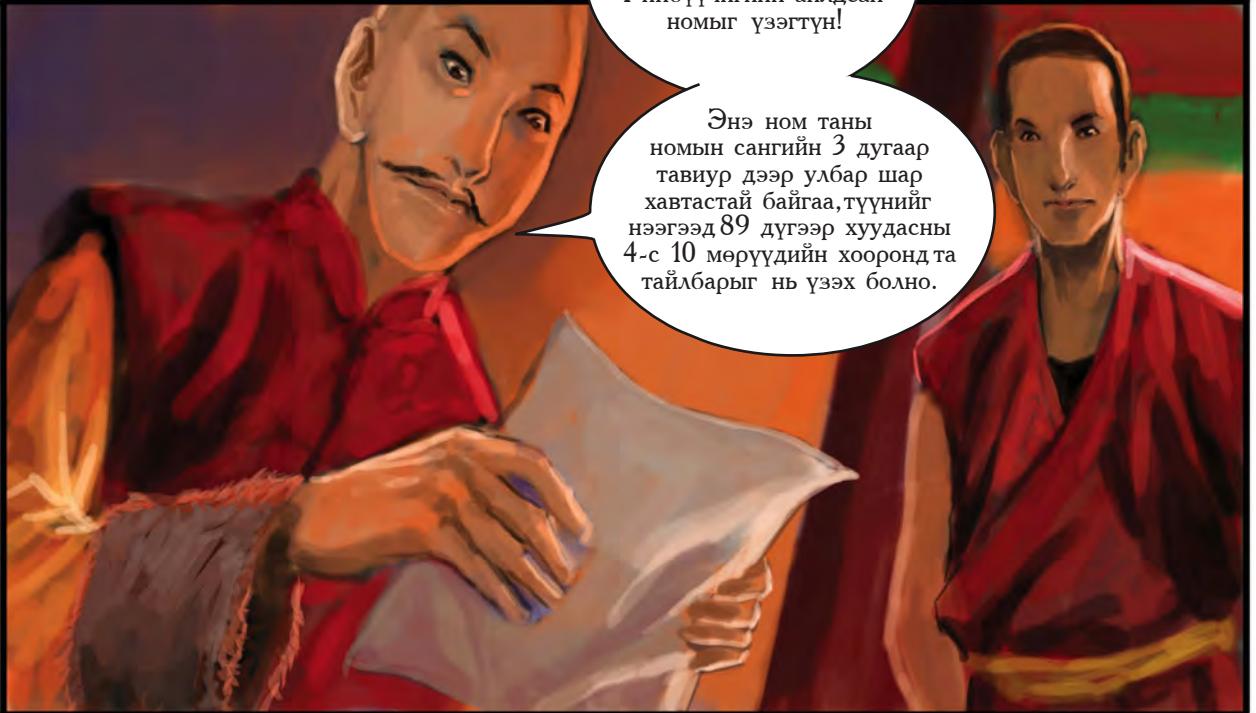
ХIII Далай лам Пабонка Ринбүүчи ламын нэр алдар хэрхэн ессөнийг мэдээд, түүний номлолыг нарийн сайн шалгасан боловч, ямар ч алдаа олоогүй ажээ.

Би таны Ламримын Өмнө зүгийн дамжлагын талаархи тавьсан асуудал тань хариулан бичиж байна. Бурхан багш үүнийг нэгэн чухал судартаа айлдсан байдал. Энэ мөчид та номын өргөөндөө заларч байна. Та ардаа байгаа номын сангийнхаа баруун талаас 3 дахь тавиур руу харагтун!

Дээрээсээ 2 дахь тавиурын, зүүнээсээ 5 дахь хүрэн хавтастай ном бий. Түүний 149 дүгээр хуудасны 4 дэх мөр дээр энэ талаар тодорхой байгаа.

Энэ чинь Ганжуураас татсан баталгаа юм аа.
Мөн түүнчлэн, Асанга Ринбүүчигийн айлдсан номыг үзэгтүн!

Энэ ном таны номын сангийн 3 дугаар тавиур дээр улбар шар хавтастай байгаа, түүнийг нээгээд 89 дүгээр хуудасны 4-с 10 мөрүүдийн хооронд тайлбарыг нь үзэх болно.

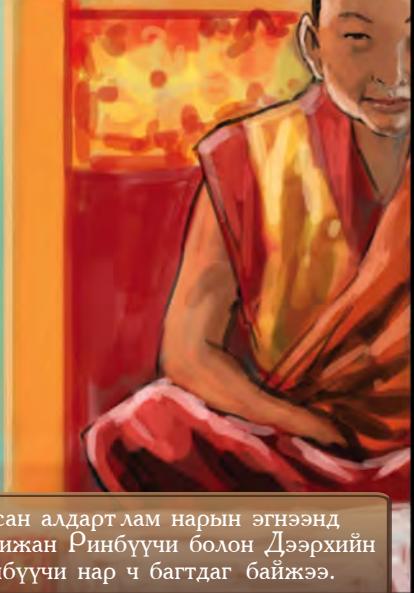

Пабонка Ринбүүчиг сүсэглэн биширдэг хүмүүс улам нэмэгдэн, Төвд нутгийн хaa сайгүй Гэлүг болон Нинма сүм хийдүүд аль алинд нь урин залж, ном айлдуулдаг байв. Тэрээр аливаа хүмүүсийн сээтэл оюуны чадал хүчийг сайтар мэдсэний үндсэн дээр уран аргаар тааруулан номлодог байв. Тэрээр Гэлүг ёсны лам боловч, бусад ёсны ном сургаалийг ч төгс зүйтэйгээр номлодог байжээ.

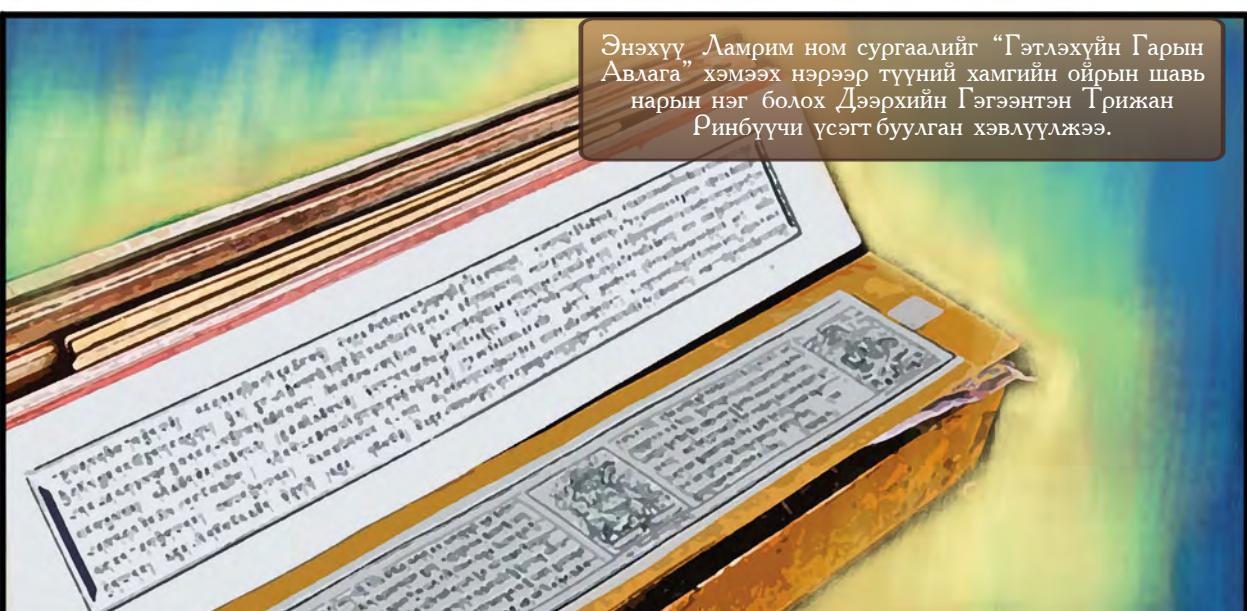
Пабонка Ринбүүчи ламын хамгийн алдартай ном сургааль бол 1921 онд Ламримын тайлбар номыг мянга мянган шавь нартаа айлдсан явдал байлаа.

Түүний номонд суусан алдарт лам нарын эгнээнд
Дээрхийн Гэгээнтэн Тижан Ринбүүчи болон Дээрхийн
Гэгээнтэн Лин Ринбүүчи нар ч багтдаг байжээ.

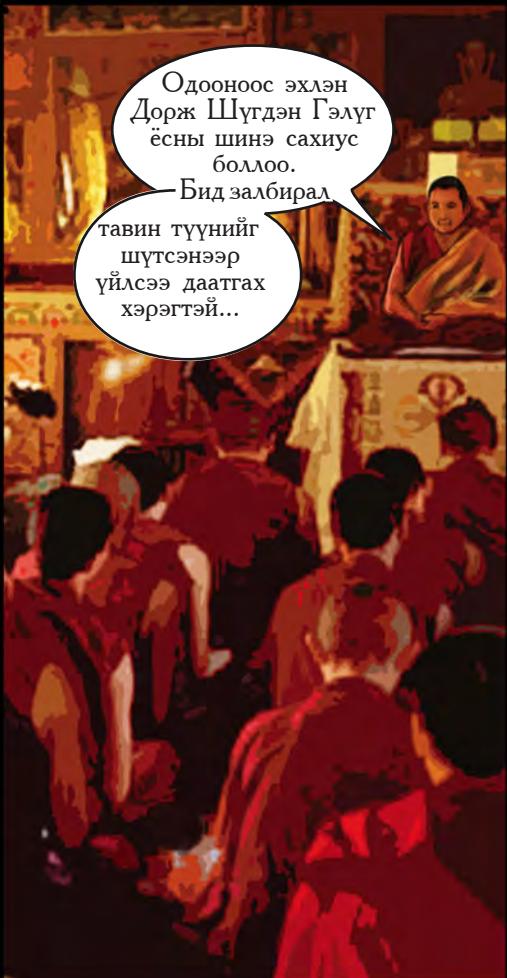
Гүнзгий
билгүүнтэй шавь нарт энэ
бол маш агуу хийгээд,
гүнзгий увидас байсан
бөгөөд оюун ухаан мухар
шавь нарт ч ойлгон
ухаарахад амар байв.

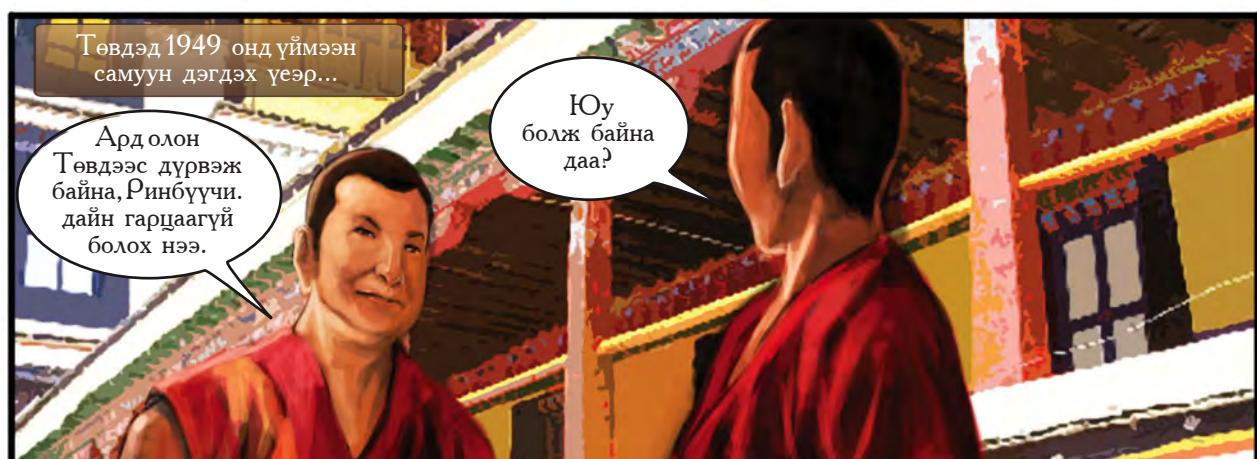
Энэхүү Ламрим ном сургаалийг “Гэтлэхуйн Гарын
Авлага” хэмээх нэрээр түүний хамгийн ойрын шавь
нарын нэг болох Дээрхийн Гэгээнтэн Трижан
Ринбүүчи үсэгт буулган хэвлүүлжээ.

Габонка Ринбүүчигийн бүтээсэн олон гайхамшигт номын дотор Дорж Шүгдэн сахиусын Гансол буюу “Хамаг Зүг Бүхэнд Ялан Яруу Эгшигт Дамарын Дуун” зохиол орох бөгөөд энэ нь түүний багш Дагбу Бадамбазарын бясалгал ариун үзэгдэл дээр үндэслэгджээ.

Одооноос эхлэн
Дорж Шүгдэн Гэлүг ёсны шинэ сахиус боллоо.
Бид залбирал тавин түүний шүтсэнээр үйлсээ даатгах хэрэгтэй...

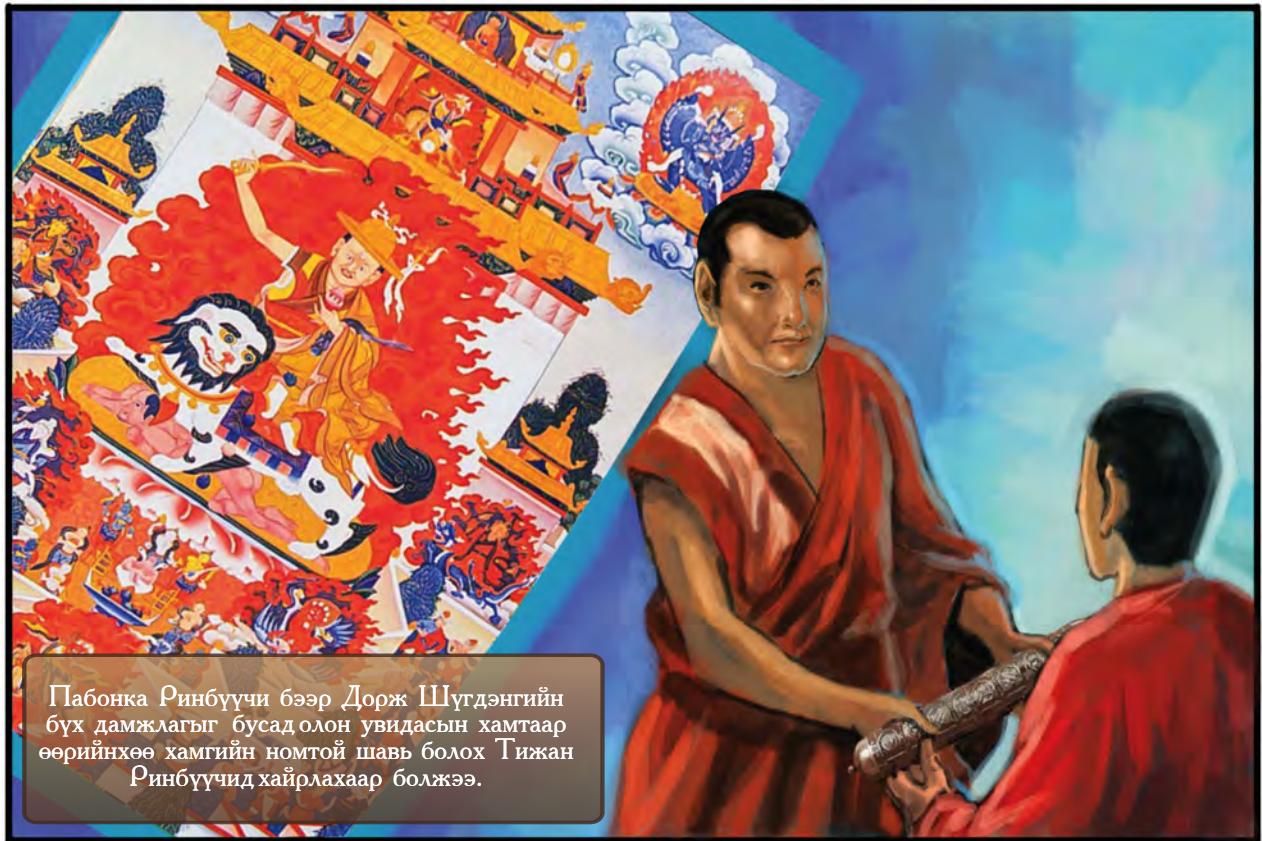
Төвдэд 1949 онд үймээн
самуун дэгдэх үеэр...

Ард олон
Төвдээс дүрвэж
байна, Ринбүүчи.
дайн гарцаагүй
болов нээ.

Юу
болж байна
даа?

Санаа алдаж...
- Би Төвдийг орхин
дүрвэж чадахгүй байх
аа. Гэхдээ энд үлдвэл
шашны ном устаж
магадгүй юм.

Пабонка Ринбүүчи бээр Дорж Шүгдэнгийн бүх дамжлагыг бусад олон увидасын хамтаар өөрийнхөө хамгийн номтой шавь болох Тижан Ринбүүчид хайрлахаар болжээ.

АРВАН ГУРАВДУГААР ХЭСЭГ:

Дээрхийн Гэгээнтэн Тижан

Ринбүүчи

Тијан Ринбүучи бээр 1901
оны өвөл Төвдийн Гунтан
хэмээх газарт төржээ.

Түүнийг төрөх үеэр олон гайхамшигт
үзэгдэл гарсан бөгөөд, Гунтан Лавран
Трокангийн цэцэрлэгт ургасан тоор мод
цэцэглэж 30 ширхэг тоор ургасан гэдэг.

Хөлд орохосоо өмнө тэр Бурханы дүр зураг хийгээд тахил, очир хонх дамар болон цан зэрэгт маш бишрэлтэй ханддаг байжээ.

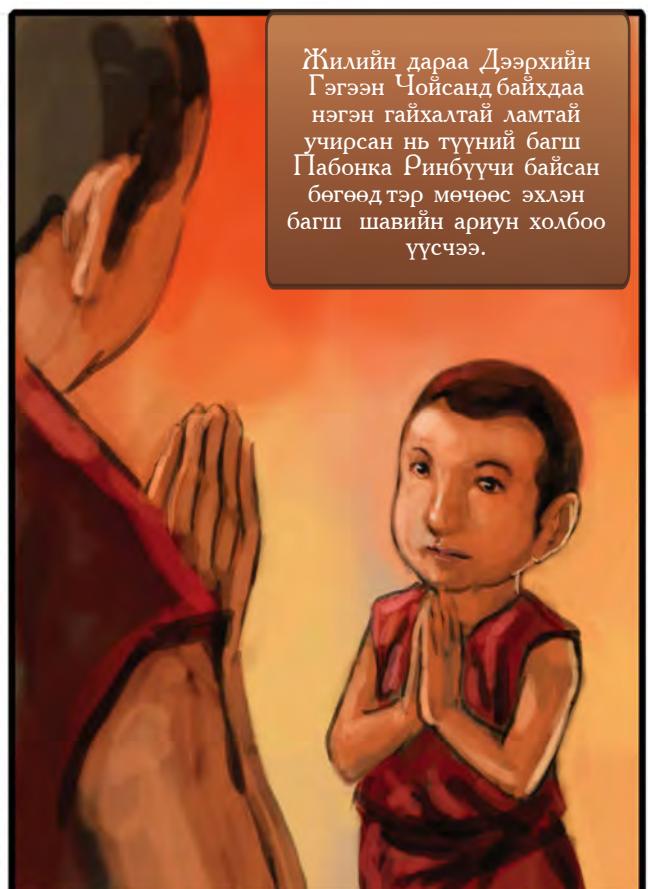
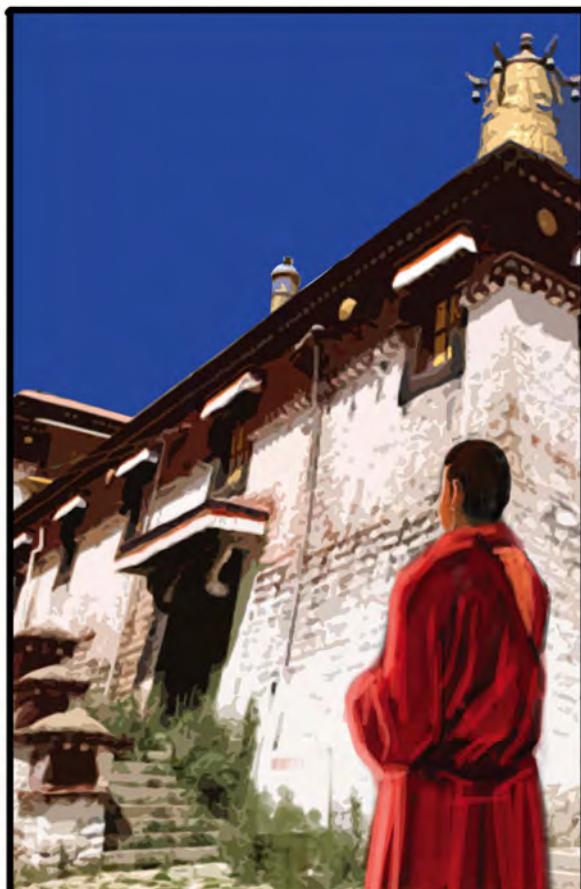

Мөн ном хаялцаж буй лам нарыг харж баясан тэднийг дуурайдаг байв.

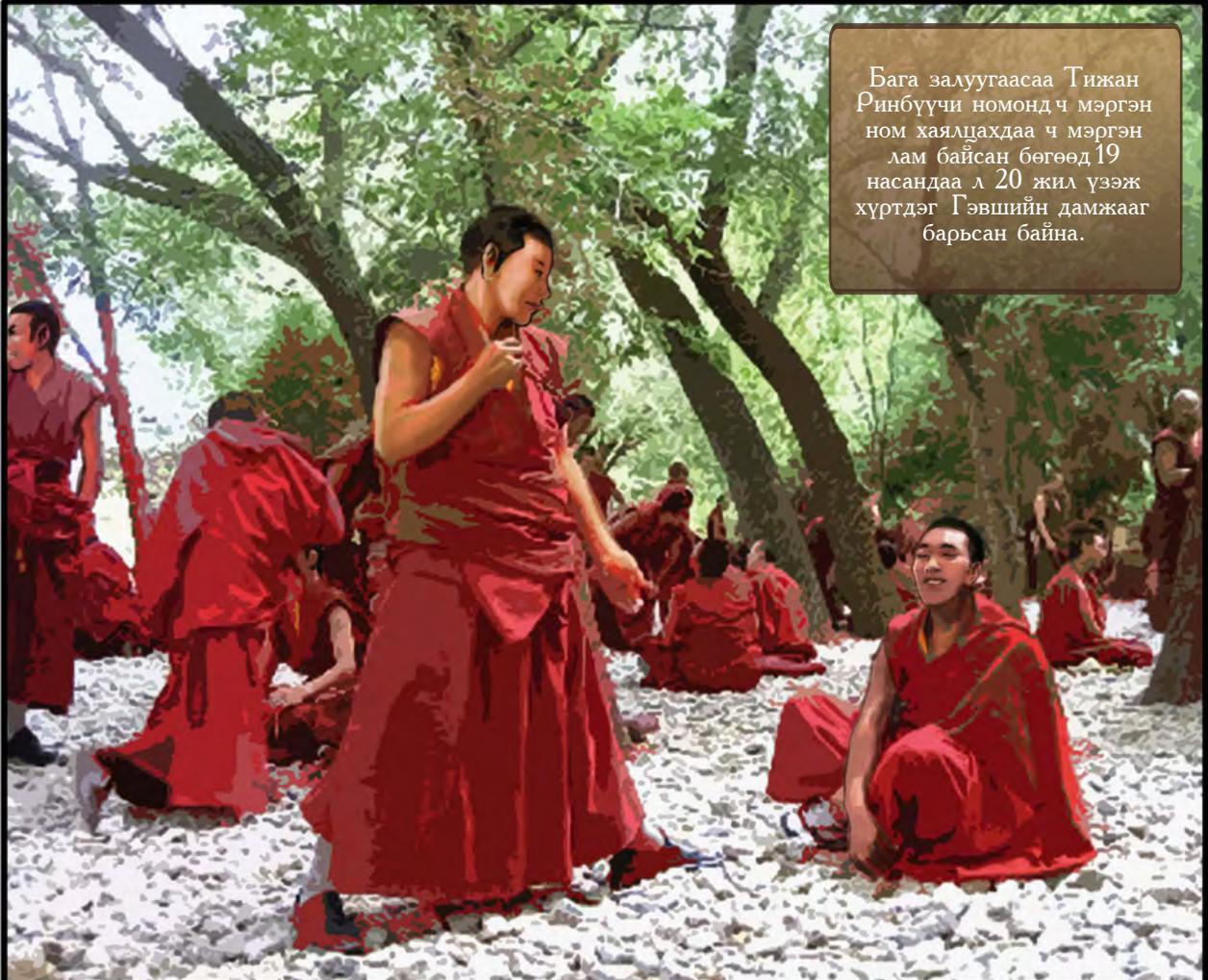
Тэрээр 4 настайдаа Лхас хотын Тижан Лавранд шавилсан бөгөөд
дараа нь Чойсанд морилжээ.

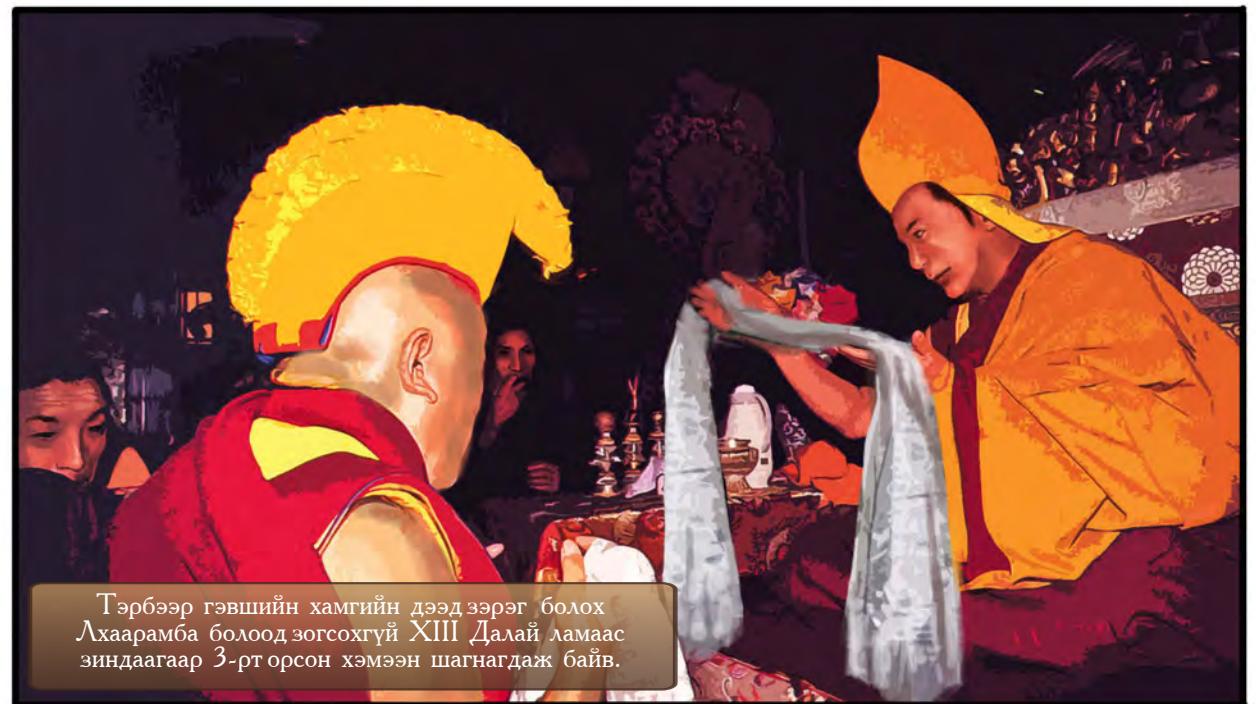
Жилийн дараа Дээрхийн
Гэгээн Чойсанд байхдаа
нэгэн гайхалтай ламтай
учирсан нь түүний багш
Пабонка Ринбүүчи байсан
бөгөөд тэр мөчөөс эхлэн
багш шавийн ариун холбоо
үүсчээ.

Тижан Ринбүүчиг Шарын шашины тэргүүн 69 дүгээр Гандангийн ширээг баригч Жанчүв Чойнпэлийн бүрүлгү буюу хувилгаан дүрээр тодоруулсан байна. Түүний өөр хувилгаан дүрүүдийн дотор 85 дугаар Гандан трипа Тричэн Лувсан Чүлтим Балдан мөн багтдаг ажээ.

Бага залуугаасаа Тижан
Ринбүүчі номонд ч мэргэн
ном хаялцахдаа ч мэргэн
лам байсан бөгөөд 19
насандaa л 20 жил үзэж
хүртдэг Гэвшийн дамжааг
барысан байна.

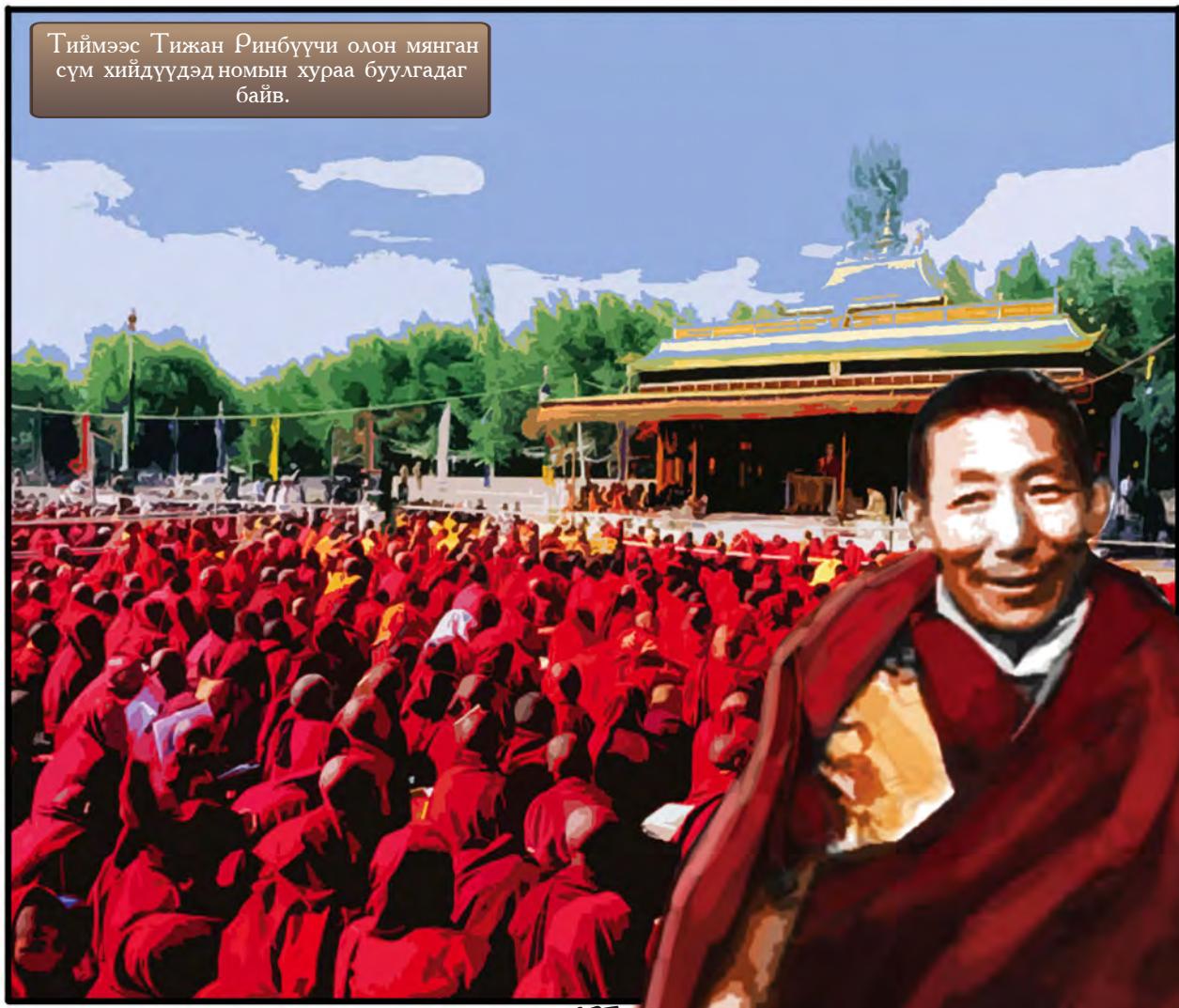
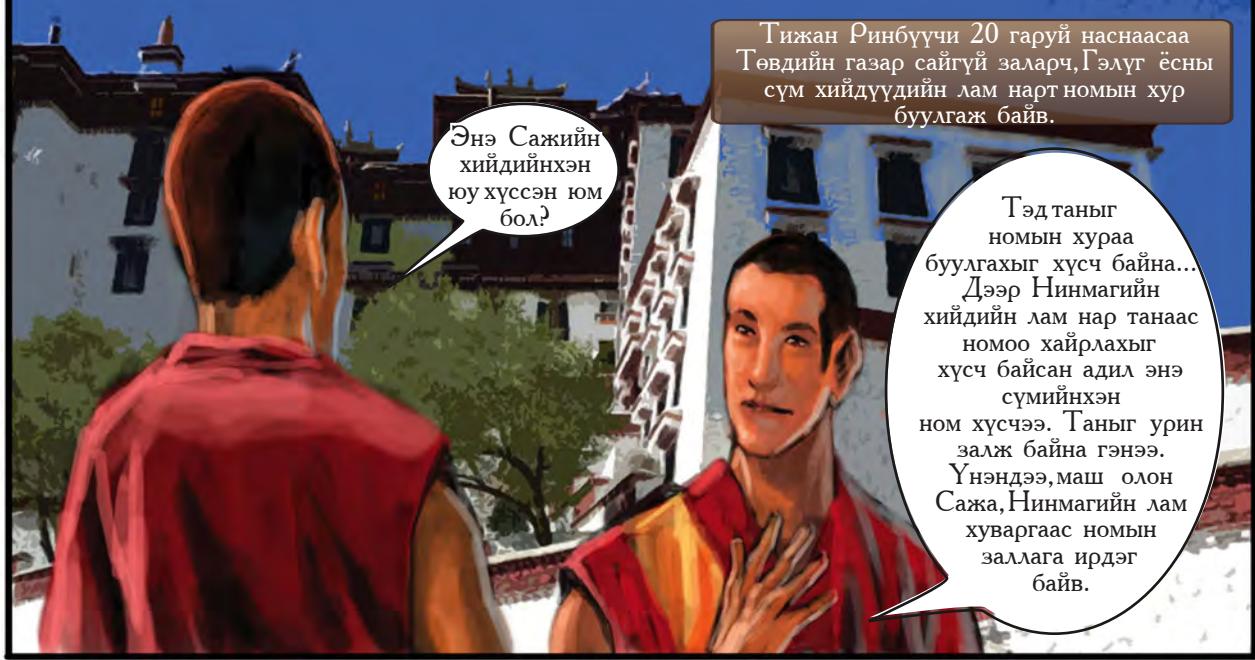
Тэрбээр гэвшийн хамгийн дээд зэрэг болох
Лхаарамба болоод зогсохгүй XIII Далай ламаас
зиндаагаар З-рт орсон хэмээн шагнагдаж байв.

Хорин нэгэн насандaa Пабонка Ринбүүчигээс Нархажид бурханы Синдуура мандалын ван, Дагбу ламын 13 ариун үзэгдэл, Манзуширийн шаандир, Намсрайн увидас тэргүүтэн олон номын адис хүртвэй.

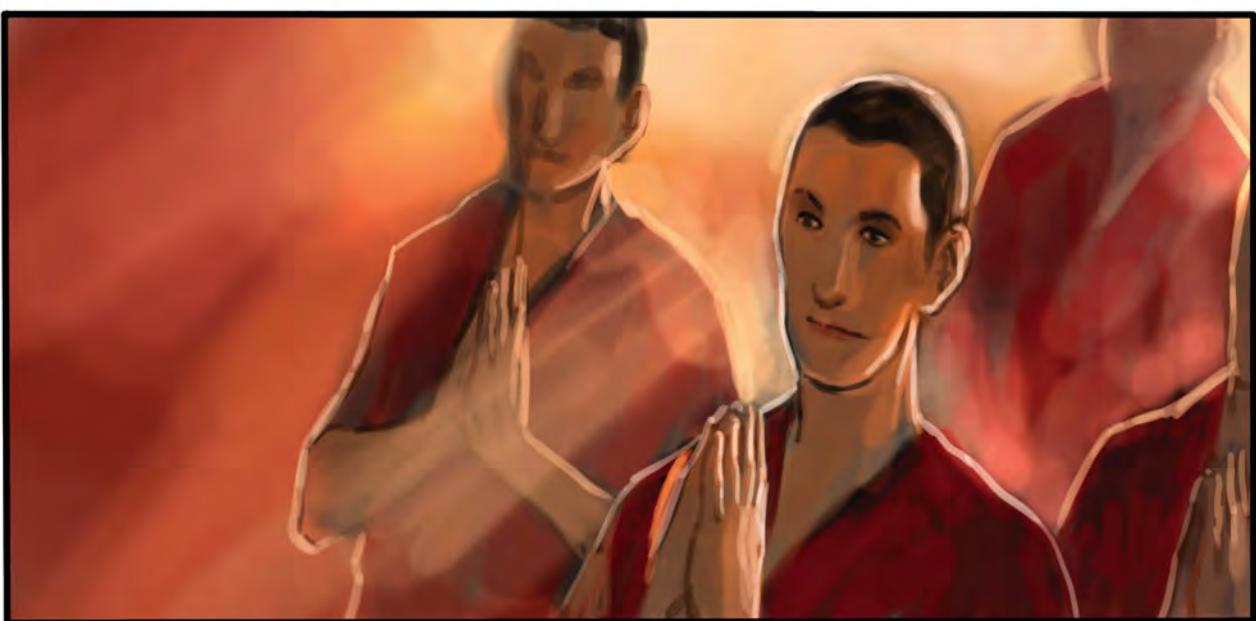
Энэ үед Тижан Ринбүүчи бээр Пабонка Ринбүүчигийн айлдсан Ламримыг сонсоод “Гэтлэхүйн Гарын Авлагы” номоо бичсэн билээ.

Нэгэн удаа Тижан Ринбүүчи Цунмо
Цал хэмэх нэгэн сүмд морилон тэнд
байсан Дүлзин Дагба Жалцангийн
сувартанд тахил өргөжээ.

Дүлзин Богдын
үрлийг хадгалсан ямар
адис, өлзийтэй суварга
вэ? Би ч их азтай
байна даа.

Ариун
Шагшаавадтны
анхилам үнэр
ханхалж байна.
Ямар гээч ариун
хувраг вэ?

Гайхалтай.

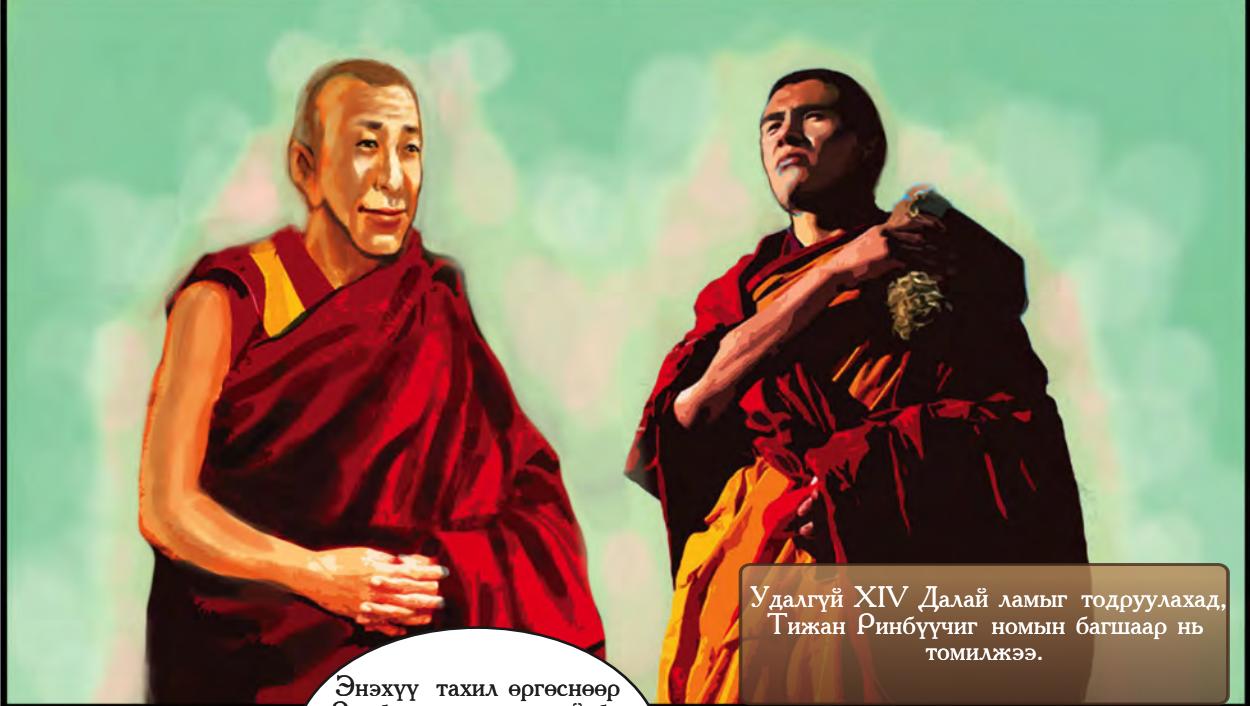
Далай ламыг гэгээн гэрэлд орох үед
Грижан Ринбүүчи түүний лагшингийн
үрлийг хадгалах ажилд оролцжээ.

Алтан ширээг харуулан:

- Дөрөвөн талд нь зургаан
мутарт Гомбын бумба,
Чойжоогийн бумба,
Балданхамын бумба, эр, эм
ягчисын бумба болон, Дорж
Шүгдэнгийн таван аймгийн
бумбыг тус тус
байрлуулья.

V Далай ламын 1933 онд бичсэн
“Ертөнцийн цор ганц чимэг алтан
үндэс” хэмээгдэх номын дагуу зүйл
бүрийн эрдэнийн бумба тэргүүтэнийн
байрлуулжээ.

Удалгүй XIV Далай ламыг тодруулахад,
Тижан Ринбүүчиг номын багшаар нь
томилжээ.

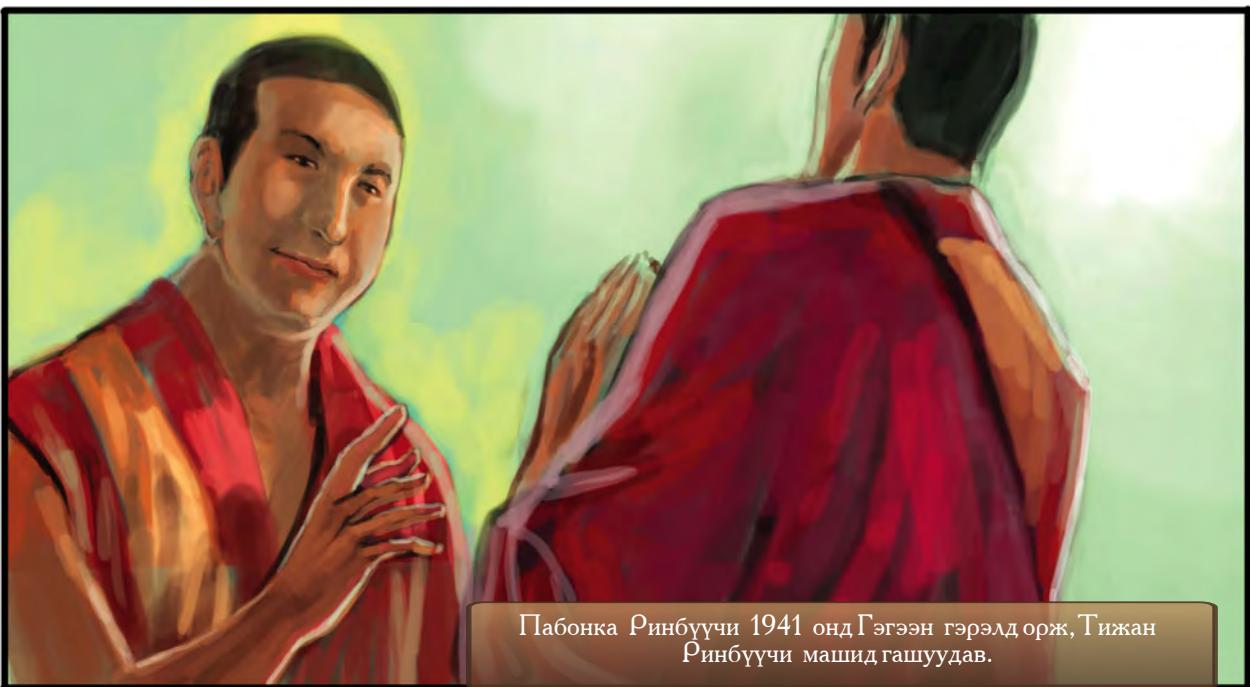
Тижан Ринбүүчи 41 насандаа
Пабонка Ринбүүчи ламд өргөл тахил
өргөв.

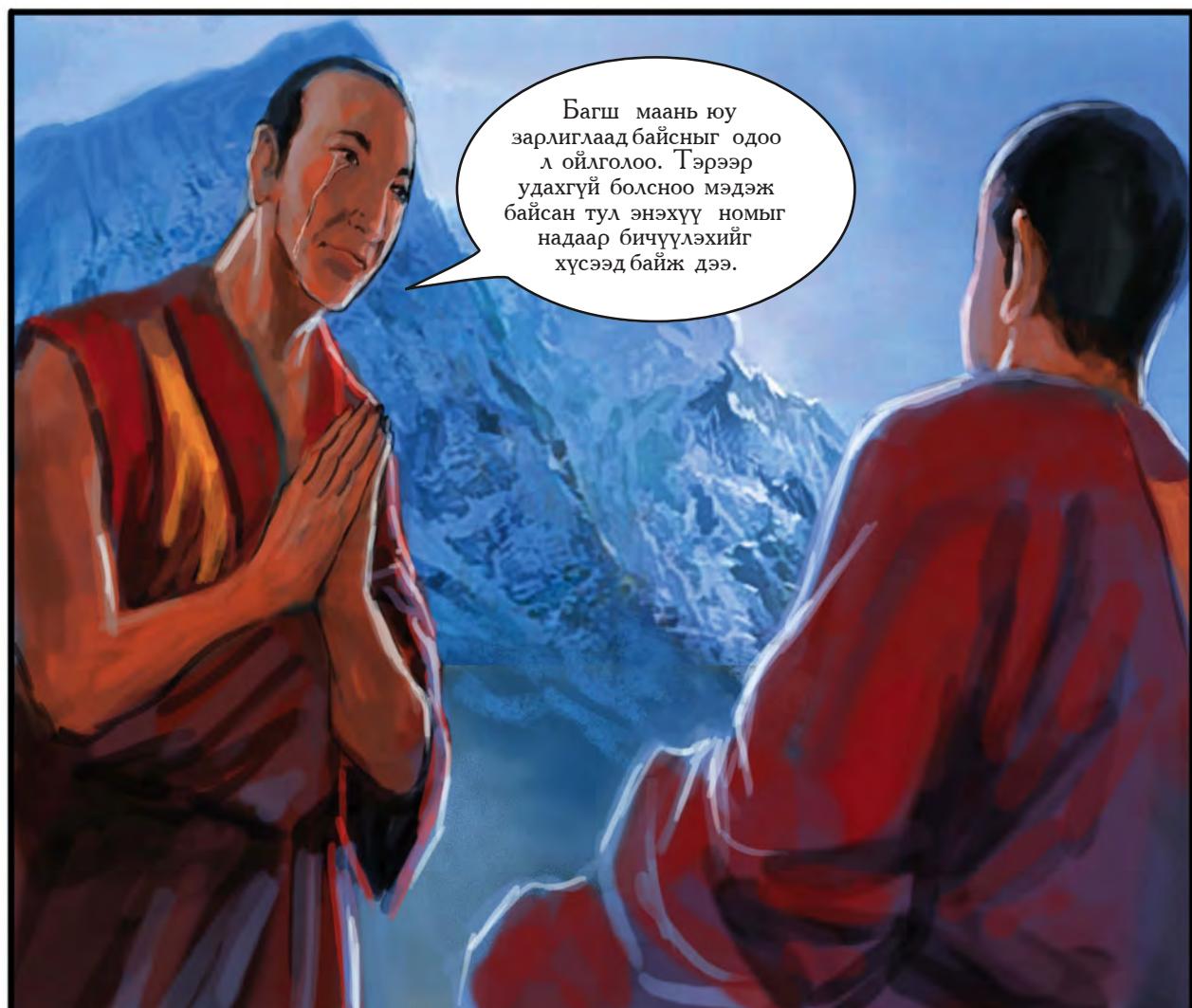
Би ч бас танд талархаж
байгаагаа илэрхийлмуй! Та
Жалдан Шүгдэнгийн үйлсийн
зан үйлс: шүтэхийн утсан
хэлхээ, саадыг дарах зан үйл,
дормоор саадыг дарах зан үйл,
түллэгийн зан үйл болон эд
баялагийг дээгэрүүлэх зан үйл
зэргийг
бичсэнд машид баясаж
байна.

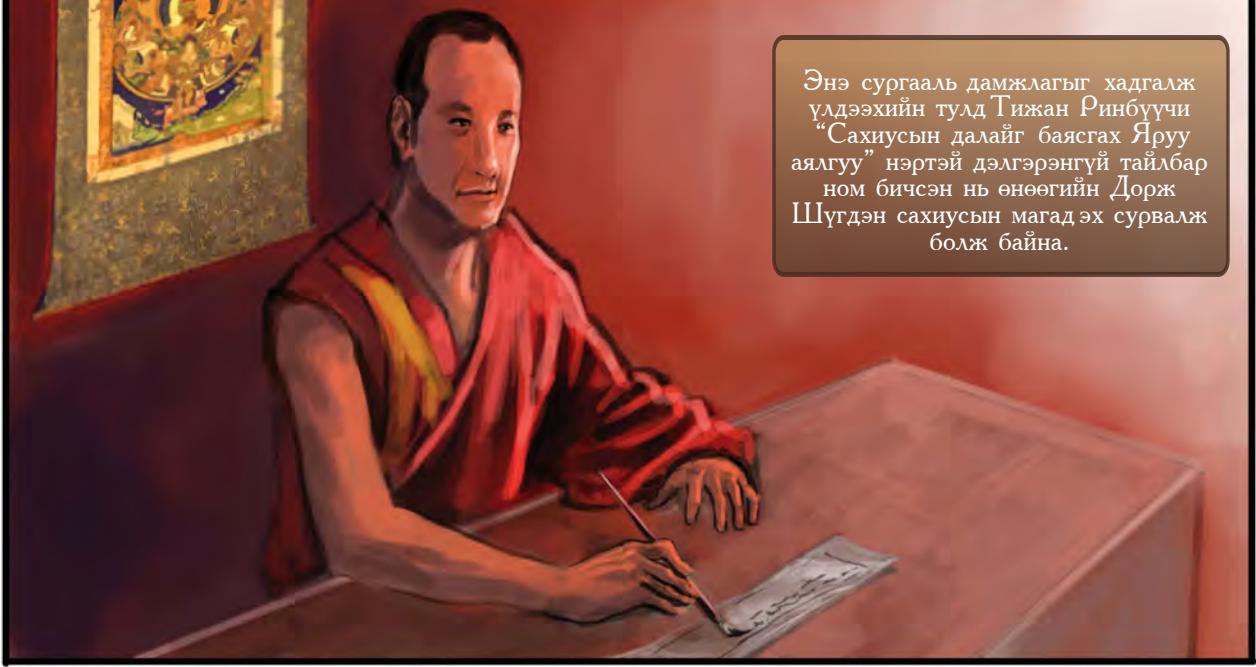
Гижан Ринбүүчи минь!
Эдгээр номуудыг бичиж
амжихгүй шиг байна.
Санаж байгаагаа сайн
магадлаад өөрийн тэмдэглэж
авснаа үндэс болгон эдгээр
номуудыг бичин
төгсгөгтүн!

Миний хэлсэнд
суурilan, бусад зан үйлийг ч
адил гүйцэт бичиж сийрүүлээд
элдэв зан үйлийн номоо бичигтүн!
Намайг энэ сахиустай холбоотой
ном номлох бүр та дандаа байж
таардаг байсан учраас энэ бүхнийг
танд даалгаж байгаа юм!

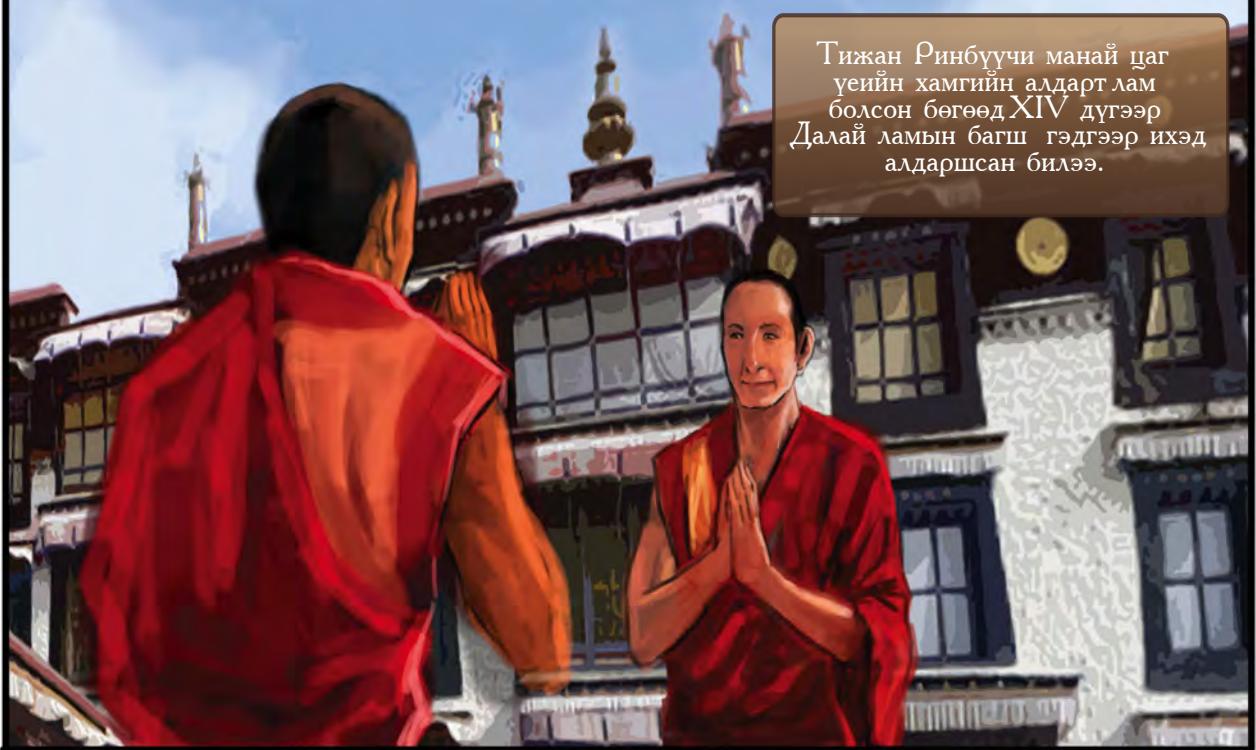
Пабонка Ринбүүчи 1941 онд Гэгээн гэрэлд орж, Тижан
Ринбүүчи машид гашуудав.

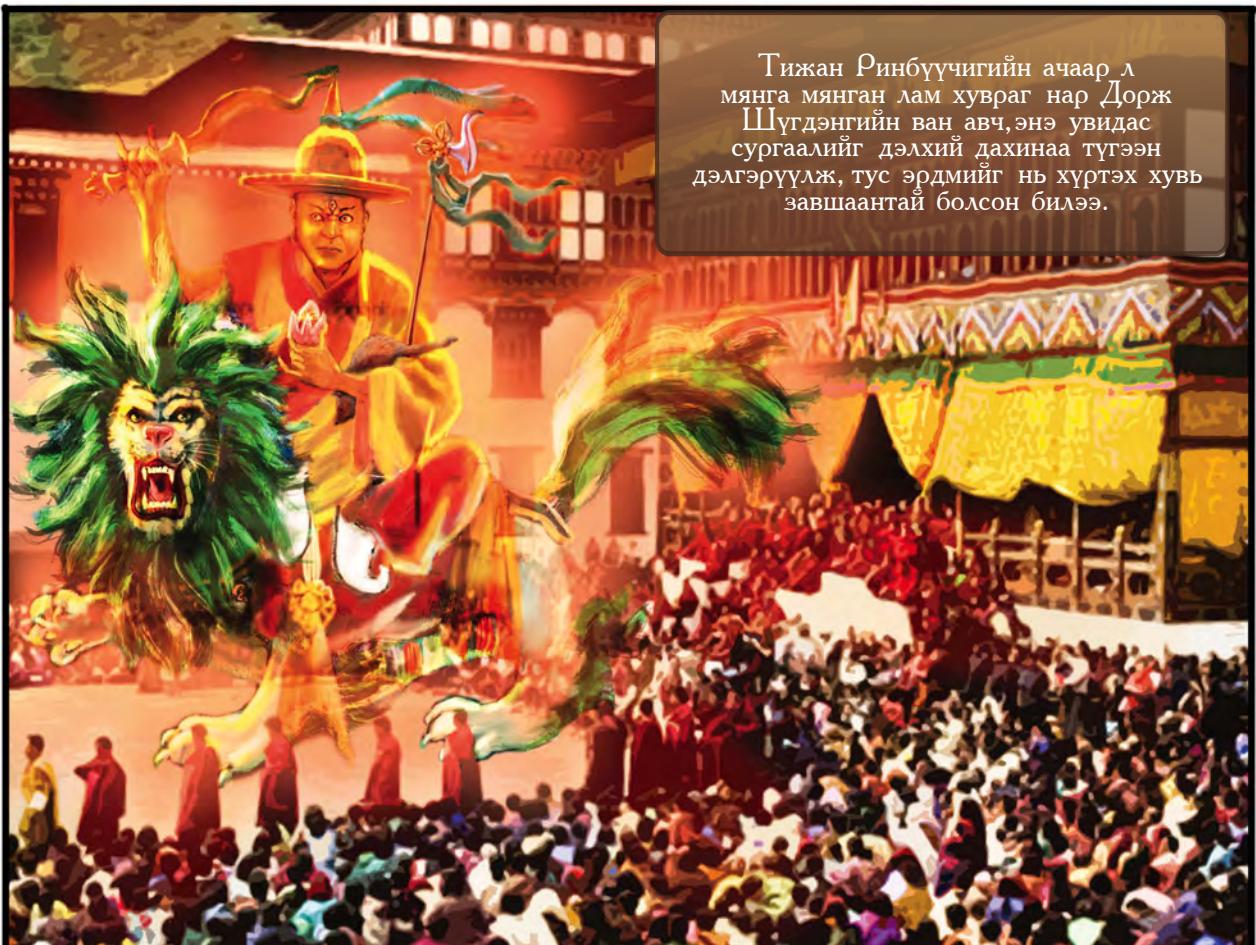

Энэ сургааль дамжлагыг хадгалж үлдээхийн тулд Тижан Ринбүүчи “Сахиусын далайг баясгах Яруу аялгуу” нэртэй дэлгэрэнгүй тайлбар ном бичсэн нь өнөөгийн Дорж Шүгдэн сахиусын магад эх сурвалж болж байна.

Тијан Ринбүүчи манай цаг
үеийн хамгийн алдарт лам
болсон бөгөөд XIV дүгээр
Далай ламын багш гэдгээр ихэд
алдаршсан билээ.

АРВАН ДӨРӨВДҮГЭЭР ХЭСЭГ:

ОЛДСОН НЬ

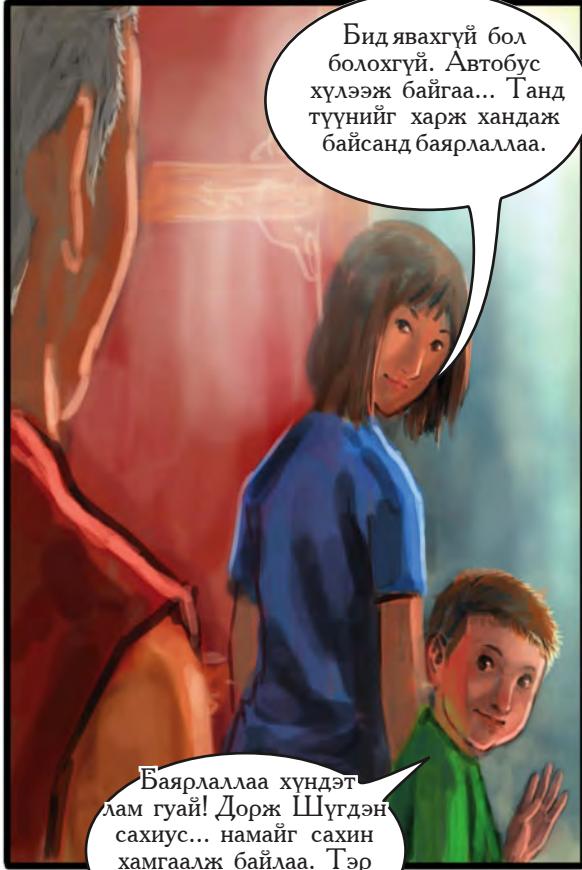

Тэр
дажгүй байгаа.
Чамайг хүлээх
ялдамд би түүнд
түүх ярьж өгөөд
байж байлаа.

Би эндайх
зүйлгүй байлаа,
Ээжээ!

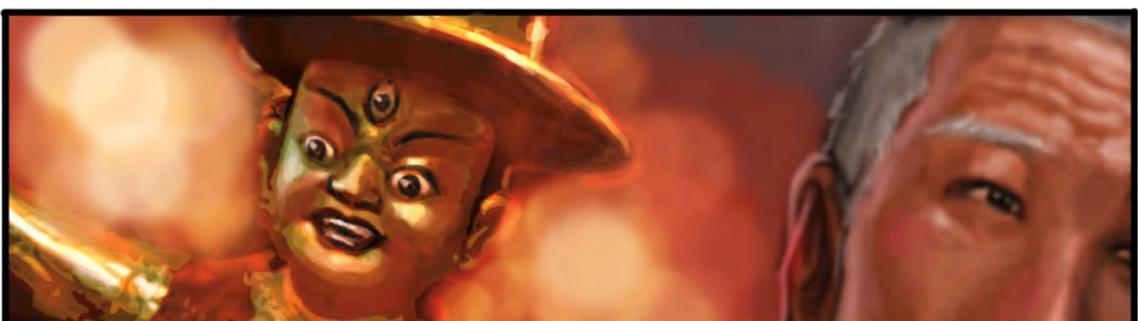

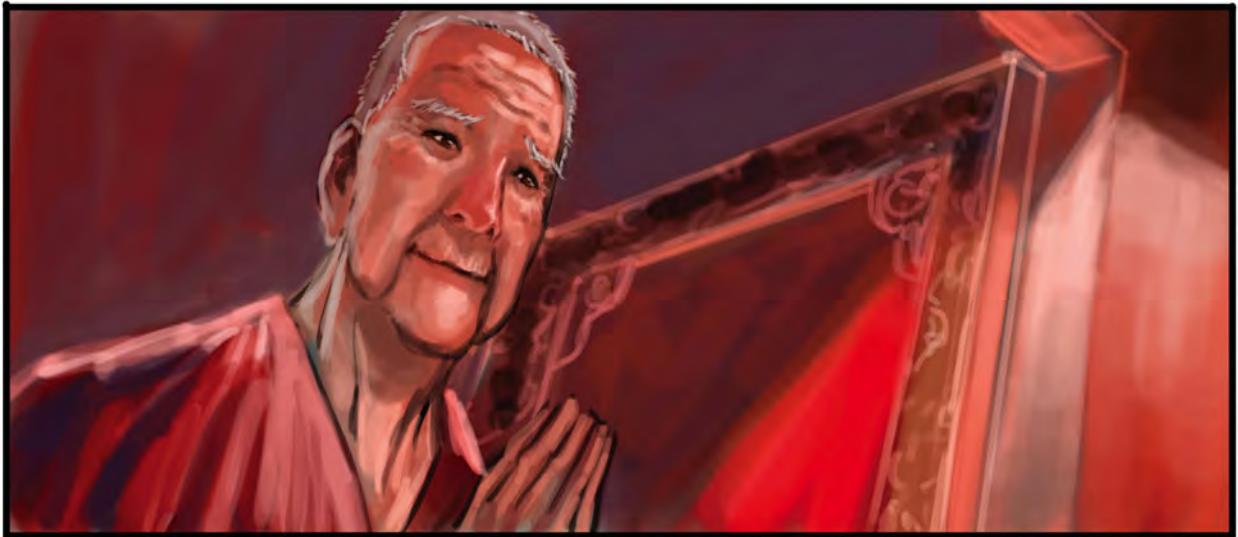
Бид явахгүй бол
бохогүй. Автобус
хүлээж байгаа... Танд
түүнийг харж хандаж
байсанд баярлаллаа.

Баярлаллаа хундэт
лам гуай! Дорж Шүгдэн
сахиус... намайг сахин
хамгаалж байлаа. Тэр
таныг ч энд залан
авчирсан шүү дээ.

ХЭН ГЭНЭЭ?

Дорж Шүгдэнгийн талаар илүү
ихийг мэдэхийг хүсч байвал
DorjeShugden.net хуудас руу
орно уу.

Монголд Дорж Шүгдэн Их сахиусыг хэрхэн шүтэж ирсэн түүхээс

МОНГОЛ УЛСЫН
ТӨРИЙН ЧОЙЖИН
ЛУВСАНХАЙДАВ
(1872-1918)

МОНГОЛЫН ТУСГААР
ТОГТНОЛЫН
УДИРДАГЧ, VIII БОГД
ЖИВЗАНДАМБА
(1869-1924)

ЗАВА ДАМДИН
ГАВЖ
(1867-1937)

Бүрүлгү Дагба Жалцан ламыг (1617–1682) сахиусанд босохоос өмнө зөвхөн Төвдүүдээс гадна Халх, Ойрад, Өвөр Монгол төдийгүй Манж, Хятадын иргэд ч олноороо шавь нь болцгоон, тахин, шүтдэг байсан нь тэмдэглэгдэн үлджээ. Тэдгээрийн дунд эгэл сүсэгтэн нараас гадна Монголын олон дээдэс мэргэд байсан юм.

Зая бандита Лувсан Пэрэнлай (1642-1708), Өндөр Гэгээн Занбазар /1635-1723/, нарыг ч шавь нь байсан хэмээх аман яриа байдаг. Харин сахиусанд боссоноос нь хойш Дорж Шүгдэн сахиусыг IV Богд Жавзандамба, VIII Богд Жавзандамба, Сүмбэ Хамба Ишбалжир, Агваанхайдав, Агваанлуvsan, Агваанбалдан, Лувсанхайдав, Заваа Дамдин, Гүрүдэва Ринбучи тэргүүтэй олон дээдэс “Шарын шашны нууц, машид дошгин сахиус” хэмээн шүтэж ирсэн нь түүхэн баримтаар батлагддаг.

“Дорж Чан” Монгол Ринбүүчи багш Гүрүдэва

Эцэст нь Монголын шашны сэргэн мандалтын эцэг, Жигжидбурханы бодитдүр хувилгаан “Монгол Ринбүүчи багш” хэмээн дэлхий даяар алдаршсан Гүрүдэва Ринбүүчи бээр ч тэр үедээ хэцүүхэн байдалд байсан Монголын шашныг сэргээн дэлгэрүүлэх агуу их үйлсээ Дорж Шүгдэн сахиусанд даатгаснаар онцгой их гавьяяа байгуулсныг Монголын ард түмэн зүрх сэтгэлдээ бишрэн шүтэж байгаа билээ.

Их Сахиусын дээдийн ариун үйлс даян дэлхий болон Монголын уудам орноо улам дэлгэрэн бадрах болтугай!

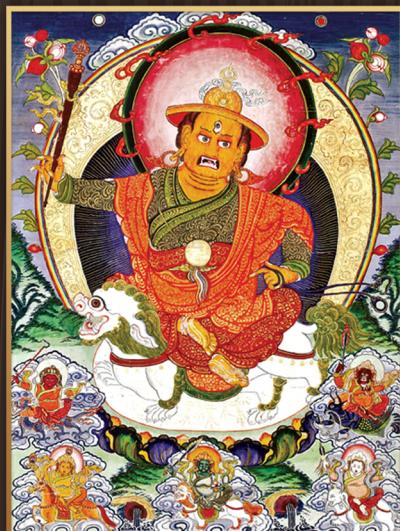
Монгол оронд Дорж Шүгдэн сахиусыг залж,
тахин шүтэж байсан шүтээн дүрүүдээс:

XIX зууны үе, Чойжин ламын сүм музей

XIX зууны үе
Чойжин ламын сүм музей

XIX зууны үе
Богд хааны ордон музей

www.dorjeshugden.net